

Badanie sytuacji świnoujskich rodzin z dziećmi do 18 roku życia.

Zamawiający:

Gmina Miasto Świnoujście
ul. Wojska Polskiego 1/5,
72-600 Świnoujście

Badanie zrealizowane przez:

Centrum Badań Rynkowych i Społecznych ALSTAT
ul. Dymka 194/33, 61-245 Poznań
tel. 502 492 806

Świnoujście, czerwiec 2022

Spis treści:

Wstęp	3
Wprowadzenie.....	4
Metodologia badań nad diagnozą	5
Struktura badanych świnoujskich rodzin.....	7
Sytuacja socjalno – bytowa świnoujskich rodzin	10
Sytuacja na rynku pracy, sytuacja materialna rodziny.....	12
Edukacja pozalekcyjna dzieci – rodzaj, częstotliwość	16
Rodzinny rozkład czasu, sposoby spędzania wolnego czasu przez rodziny	18
Uczestnictwo świnoujskich rodzin w ofercie kulturalnej i sportowo - rekreacyjnej miasta Świnoujście.....	24
Stan zdrowia rodziców i dzieci.....	31
Czynniki chroniące rodzinę.....	32
Problemy wychowawcze z dzieckiem.....	38
Dysfunkcje w rodzinie.....	42
Metody podnoszenia swoich umiejętności rodzicielskich	47
Korzystanie z serwisów społecznościowych	52
Niepełnosprawność w rodzinie	55
Wnioski.....	61
Spis rysunków:.....	71
Spis tabel:.....	73
Aneks – kwestionariusz ankiety.....	74

Wstęp

Niniejszy raport prezentuje wyniki diagnozy potrzeb, oczekiwań oraz aspiracji świnoujskich rodzin z dziećmi do 18 roku życia. Realizacja badania została sfinansowana z budżetu Miasta Świnoujście w 2022 roku. Badanie przeprowadziło Centrum Badań Społecznych i Rynkowych ALSTAT z Poznania w okresie od maja 2022 roku do czerwca 2022 roku. Opisanie i zdefiniowanie kluczowych trudności, które świnoujskie rodziny napotykają w codziennym funkcjonowaniu, stanowić powinno podstawę zarówno do zoptymalizowania istniejących działań wspierających rodzinę, jak i stworzenia nowych mechanizmów służących poprawie jakości życia świnoujskich rodzin z dziećmi do 18 roku życia. Przedstawiona diagnoza powinna finalnie przyczynić się do zwiększenia partycypacji rodzin w życiu społecznym, szczególnie w zakresie edukacji, rekreacji i sportu, kultury i sztuki oraz zdrowia i rehabilitacji.

W raporcie przedstawiona została szczegółowa analiza najważniejszych obszarów badawczych, do których zaliczyć należy:

- ✓ **Czynniki chroniące rodzinę** – wiara, etyka, normy i zasady funkcjonujące w rodzinie, istnienie systemu kar i nagród, znaczenie pracy i edukacji w rodzinie, wsparcie ze strony dalszej rodziny.
- ✓ **Rodzinny rozkład czasu** – ile czasu rodzice spędzają na obowiązkach domowych, na pracę, na inne obowiązki, aktywność społeczną, sposoby na spędzanie czasu wolnego członków rodziny, czy preferują spędzać go osobno, czy razem, jak rodzina odpoczywa razem. Oczekiwania członków rodziny w odniesieniu do oferty spędzania wolnego czasu oferowanej przez Miasto.
- ✓ **Metody podnoszenia swoich umiejętności rodzicielskich** – częstotliwość i forma (książki, filmy, porady, wymiana doświadczeń z innymi rodzicami, warsztaty), świadomość organizowania szkoleń i warsztatów przez instytucje miejskie, sposoby pozyskiwania informacji o nich, oczekiwania i udział rodzica w stosunku do darmowych szkoleń organizowanych przez instytucje miasta, czynniki zachęcające do udziału w szkoleniach, czynniki zniechęcające.
- ✓ **Dysfunkcje w rodzinie** – występowanie konfliktów oraz ich najczęstsze podłoże, występowanie przemocy w rodzinie, występowanie problemu uzależnienia w rodzinie

(stosowanie używek przez członków rodziny, w tym alkohol i innych substancji psychoaktywnych, hazard, uzależnienie od komputera itp.).

- ✓ **Niepełnosprawność w rodzinie** – czy w rodzinie występują osoby, u których zdiagnozowano brak możliwości samodzielnego zapewnienia sobie normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej, lub psychicznej, wskazanie posiadanej przez nich jednostki chorobowej, stopień niepełnosprawności oraz zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub umiarkowanym poprzez stworzenie mieszkań chronionych – treningowych lub wspieranych, dzięki którym osoby z niepełnosprawnością przygotowują się pod opieką specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia lub uzyskują pomoc w codziennym funkcjonowaniu.
- ✓ **Problemy wychowawcze z dzieckiem** – występowanie i ich rodzaj, metody poszukiwania profesjonalnej pomocy, przyczyny rezygnacji z poszukiwania pomocy specjalistów.
- ✓ **Korzystanie z serwisów społecznościowych** – korzystanie z porad innych użytkowników serwisów społecznościowych, wiedzy zdobytej w artykułach, udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych (zarówno spędzanie wolnego czasu, jak i warsztaty, szkolenia dot. umiejętności rodzicielskich).

Wprowadzenie

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę społeczną. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączy go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozrwalne (z wyjątkiem porzucenia, rozwodu).¹

W ostatnich latach model polskiej rodziny ulega nieustannym zmianom. Przeobrażenia modelu rodziny mają związek z wieloma uwarunkowaniami natury społeczno

---

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999, s. 49.

– demograficznej. Do najważniejszych procesów demograficznych zaliczyć należy przede wszystkim spadek dzietności oraz starzenie się społeczeństwa. Na wymienione procesy demograficzne nakładają się także procesy społeczne takie jak: malejące zainteresowanie formalizacją związków małżeńskich, opóźnianie decyzji o zawarciu związku małżeńskiego, trudna sytuacja mieszkaniowa, problemy na rynku pracy (związane z tzw. „umowami śmieciowymi”). Dodatkowo wiele młodych osób w wieku produkcyjnym podjęło pracę za granicą, a część osób migruje z obszarów wiejskich do miejskich w celu podjęcia pracy zarobkowej. Istotne i dynamiczne zmiany w obrębie życia rodzinnego, doprowadziły do znacznego przekształcenia i destabilizacji funkcjonowania niektórych rodzin. Pojawiły się nowe nieobserwowane wcześniej problemy izolacji społecznej, wywołanej przez pandemię Covid-19. Skutki społeczne będące konsekwencją działań podejmowanych w celu niwelowania rozprzestrzeniania się pandemii Covid-19 doprowadziły do zmian w wielu obszarach i na wielu płaszczyznach życia rodzinnego. Osłabieniu lub zerwaniu uległy także więzi rodzinne, co w sposób istotny wpłynęło na strukturę rodziny oraz na relacje pomiędzy wszystkimi jej członkami. Osłabieniu uległo poczucie bezpieczeństwa członków rodziny, zachwiany został płynny i stabilny rozwój i system kształcenia dzieci. Z powyższymi problemami zmagają się także świnoujskie rodziny. Niniejsza diagnoza pozwoliła na opisanie wielu problemów i barier partycypacyjnych w obszarze życia społecznego, edukacyjnego, kulturalnego oraz sportowo – rekreacyjnego świnoujskich rodzin, których rozwiązanie sprzyjać będzie harmonijnemu rozwojowi rodzin.

Metodologia badań nad diagnozą

Badanie przeprowadzone wśród świnoujskich rodzin posiadających dziecko/dzieci w wieku do 18 lat (zgodnie z zaakceptowaną koncepcją metodologiczną), zrealizowane zostało techniką wywiadu bezpośredniego – osobistego z wykorzystaniem skategoryzowanego papierowego wywiadu kwestionariuszowego PAPI. Dodatkowo jako technikę wspomagającą wykorzystano ankietę internetową CAWI, która umieszczona została na stronach Urzędu Miasta Świnoujście, na profilu społecznościowym Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz innych podmiotów. Ankieta on-line wypełniana była przez mieszkańców miasta Świnoujście, którzy posiadają dzieci w wieku do 18 lat. Kwestionariusz ankiety (w załączniku) składał się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością

wielokrotnego wyboru, z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych umożliwiających swobodną wypowiedź respondenta. Badanie PAPI zostało przeprowadzone przez przeszkolonych ankierów na dobranej próbie badawczej. Próba badawcza określona została na poziomie $N=700$ świnoujskich rodzin, posiadających dziecko/dzieci w wieku do 18 lat. Dla takiej próby ilościowej dokonany został dobór kwotowy. Z powodu braku dostępności szczegółowych i aktualnych danych dotyczących struktury rodzin w Świnoujściu, za podstawę doboru próby przyjęto wiek dzieci, które nie ukończyły 18 lat i które mieszkają w Świnoujściu. Uwzględniono trzy grupy wiekowe dzieci: do 6 lat, od 6 do 13 lat oraz od 13 do 18 lat. Do obliczenia doboru próby wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego – (ludność według pojedynczych roczników wieku dane na koniec 2021 roku). Metoda doboru kwotowego opierała się na znajomości struktury populacji generalnej według przyjętych cech tzw. zmiennych kontrolnych i narzuceniu tej struktury na skład próby. Zastosowana metoda zakładała przebadanie „miniatury” zbiorowości generalnej – oznacza to, że przy zachowaniu proporcji istniejących w zbiorowości generalnej do badania dobrane zostały osoby spełniające określone, istotne dla badania kryteria. Poniżej przedstawiono charakterystykę próby badawczej. Jak wspomniano wcześniej wielkość próby, określona została przez zamawiającego na poziomie $N=700$. Z taką liczbą osób reprezentujących świnoujskie rodziny posiadające dziecko/dzieci w wieku do 18 lat zostało przeprowadzone badanie kwestionariuszowe. Poniżej informacja o zrealizowanej próbie badawczej.

Tabela 1. Dobór próby. Zrealizowana próba badawcza. ($N=700$)

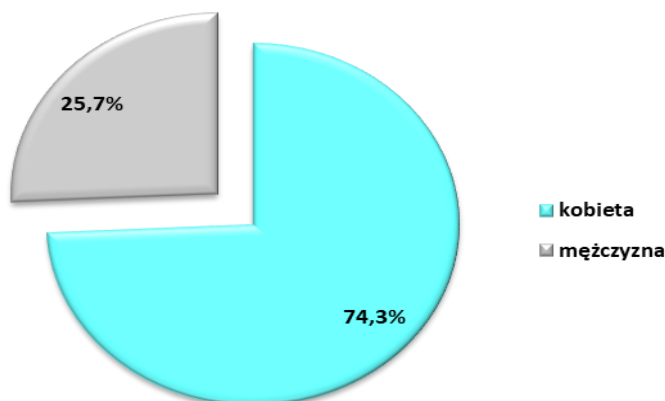
	Zrealizowana próba
Dzieci/dziecko poniżej 6 lat	30,6%
Dzieci/dziecko pomiędzy 6 a 13 rokiem życia	42,0%
Dzieci/dziecko pomiędzy 13 a 18 rokiem życia	27,4%

Badanie zostało przeprowadzone na próbie badawczej przy zachowaniu kryterium heterogeniczności – zróżnicowania respondentów pod względem cech społeczno – demograficznych. W raporcie przedstawiono także odniesienie do wyników badań, które zrealizowane zostały w 2019 roku wśród świnoujskich rodzin. Porównanie wyników badań pozwoli na określenie zmian postaw, opinii i przekonań mieszkańców Świnoujścia posiadających dziecko/dzieci w wieku do 18 lat. Porównując wyniki, należy jednak mieć na uwadze, że badanie zrealizowane w 2019 roku przeprowadzone było na innej i mniej licznej próbie badawczej.

Struktura badanych świnoujskich rodzin

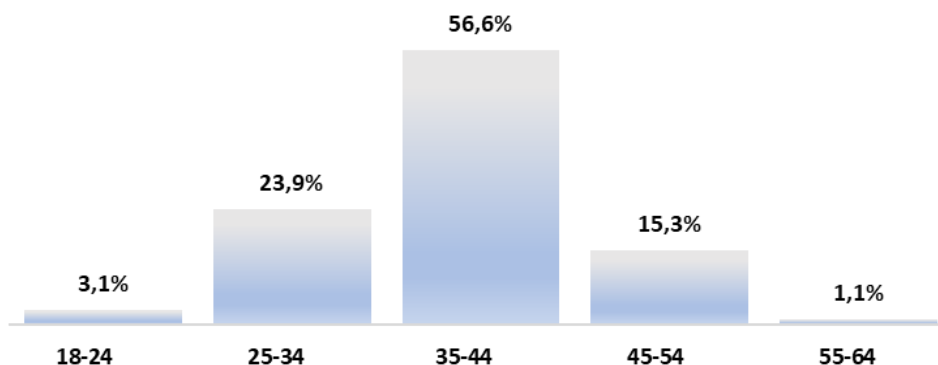
W pierwszym podrozdziale scharakteryzowano strukturę społeczno – demograficzną badanych rodzin. W analizie brano pod uwagę dzietność rodzin, w tym wiek dzieci oraz strukturę rodzin z uwzględnieniem modelu wychowania, liczby osób dorosłych i dzieci tworzących wspólne gospodarstwo domowe oraz inne cechy demograficzne respondentów. W badanej grupie przeważały kobiety, które stanowią 74,3% całej próby.

Rysunek 1. Płeć respondentów.

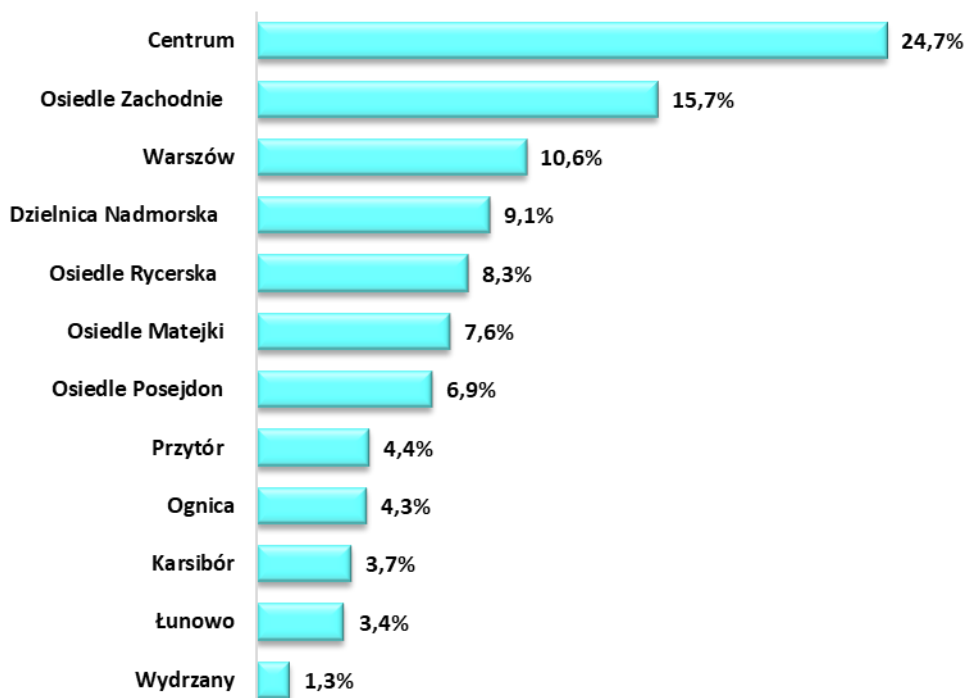
Ponad połowę badanych respondentów – 56,6% stanowiły osoby w wieku od 35 do 44 lat. Niższy jest odsetek rodziców w wieku od 25 do 34 lat, który wyniósł - 23,9%. Kolejną grupą pod względem liczebności byli rodzice w wieku od 45 do 54 lat – 15,3%. Respondenci należący do skrajnych grup wiekowych stanowią nikły procent badanych. Rodzice w wieku od 18 do 24 lat to 3,1% ogółu badanych oraz w wieku od 55 do 64 lat – 1,1% wszystkich uczestników badania.

Rysunek 2. Wiek respondentów.

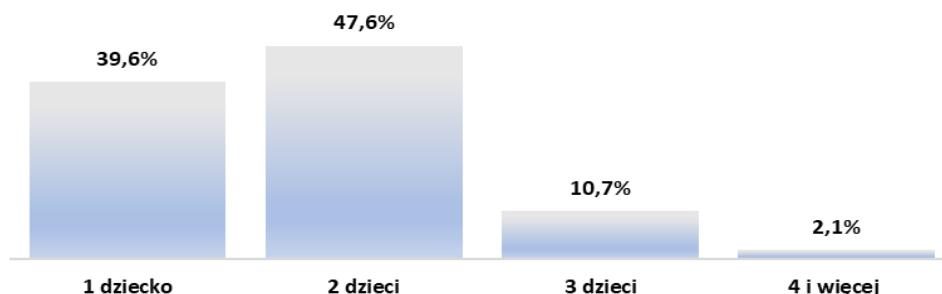

Najwyższy odsetek respondentów mieszka w dzielnicy Centrum, jest to 24,7% ogółu badanych. Następne w kolejności pod względem liczby mieszkańców jest Osiedle Zachodnie – 15,7%. Na osiedlu Warszów mieszka 10,6% respondentów, a w Dzielnicy Nadmorskiej 9,1% badanych osób. Następne w kolejności jest Osiedle Rycerska, gdzie mieszka 8,3% ankietowanych. Na Osiedlu Matejki mieszka 7,6% respondentów, natomiast na Osiedlu Posejdon 6,9%. Na pozostałych osiedlach zamieszkuje poniżej 5% respondentów, co zostało przedstawione na poniższym wykresie.

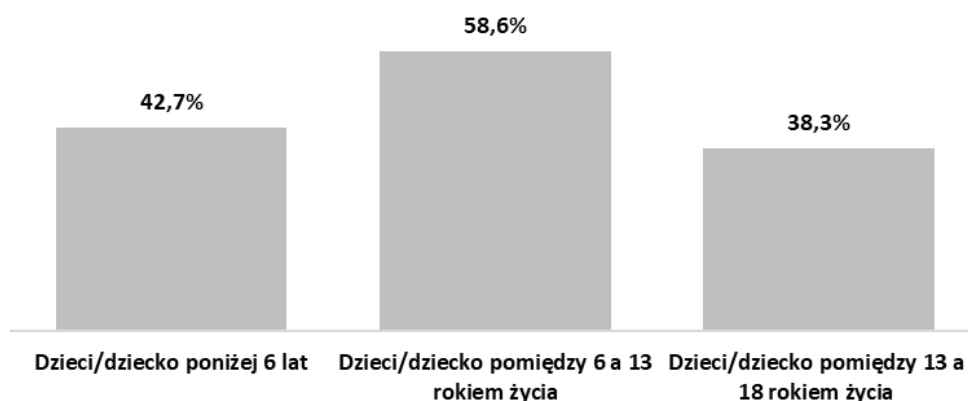
Rysunek 3. Miejsce zamieszkania respondentów.

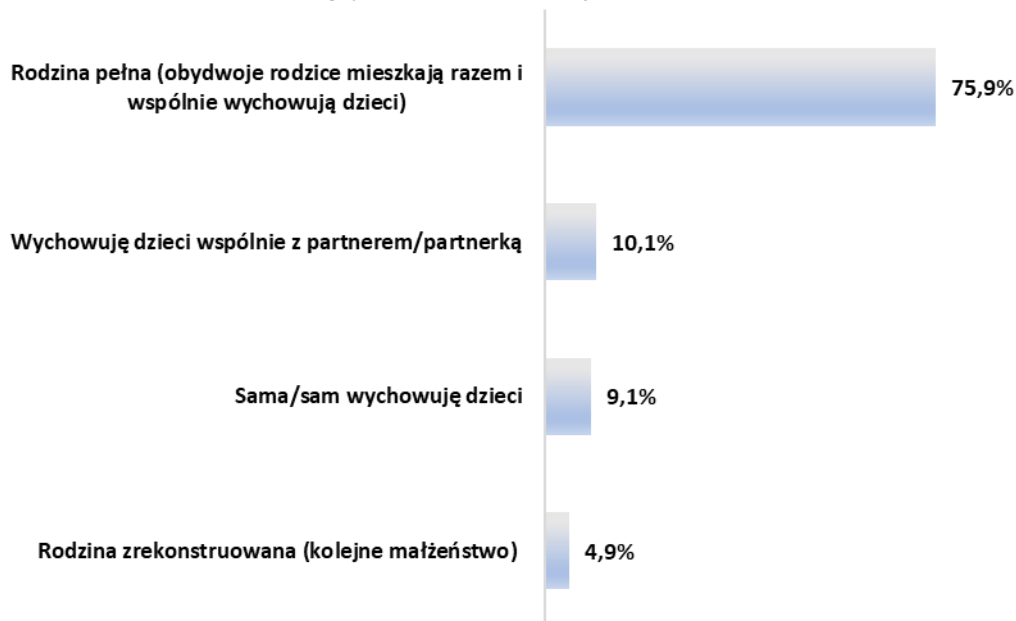
Uwzględniając strukturę rodzin z punktu widzenia liczby dzieci, najwyższy odsetek stanowiły rodziny z dwójką dzieci – 47,6%. Rodziny z jednym dzieckiem stanowią 39,6% ogółu badanych. Rodzin z trójką dzieci jest w grupie badanych rodziców 10,7%, natomiast rodziny z czwórką i większą liczbą dzieci stanowią – 2,1% wszystkich respondentów.

Rysunek 4. Struktura badanych rodzin z uwzględnieniem liczby dzieci do 18 roku życia.

Ponad połowa respondentów, czyli 58,6% posiada potomstwo w wieku od 6 do 13 lat. Dzieci w wieku poniżej 6 lat posiada 42,7% badanych rodzin. Pozostali badani rodzice, którzy stanowią 38,3%, mają potomstwo w wieku od 13 do 18 lat. Sumaryczny udział wszystkich kategorii przekracza 100%, ponieważ w tym pytaniu uwzględniano oddzielnie wiek dzieci w rodzinach posiadających różną liczbę potomstwa.

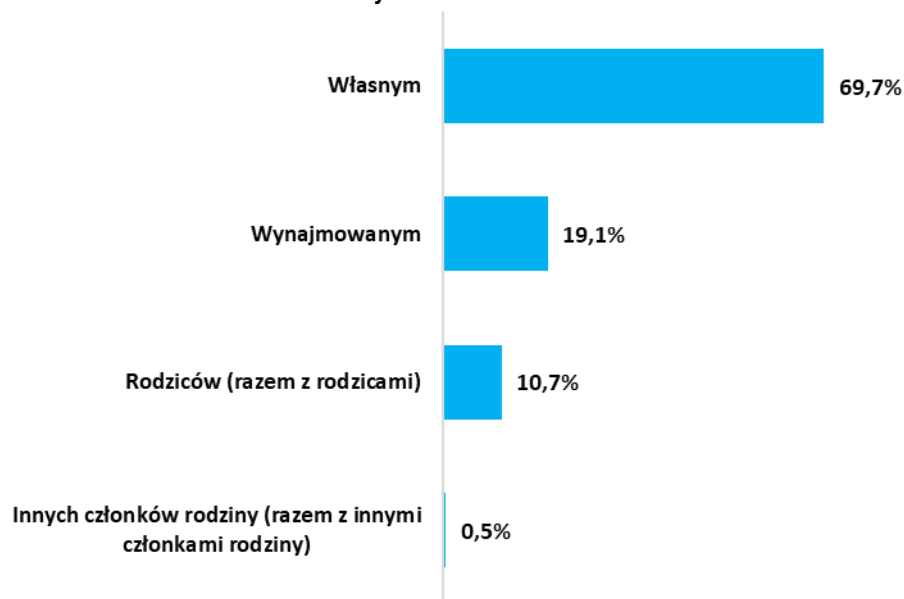
Rysunek 5. Wiek dzieci.

Biorąc pod uwagę strukturę badanych rodzin, należy zauważyć, że większość z nich – 75,9% to rodziny pełne. 10,1% to odsetek respondentów, którzy wychowują dzieci z partnerem (partnerką), pozostając w związku nieformalnym. 9,1% respondentów samotnie wychowuje dziecko lub dzieci. Rodziny zrekonstruowane (powstałe w wyniku kolejnego małżeństwa) stanowią 4,8% respondentów.

Rysunek 6. Struktura rodzin z uwzględnieniem modelu wychowania.

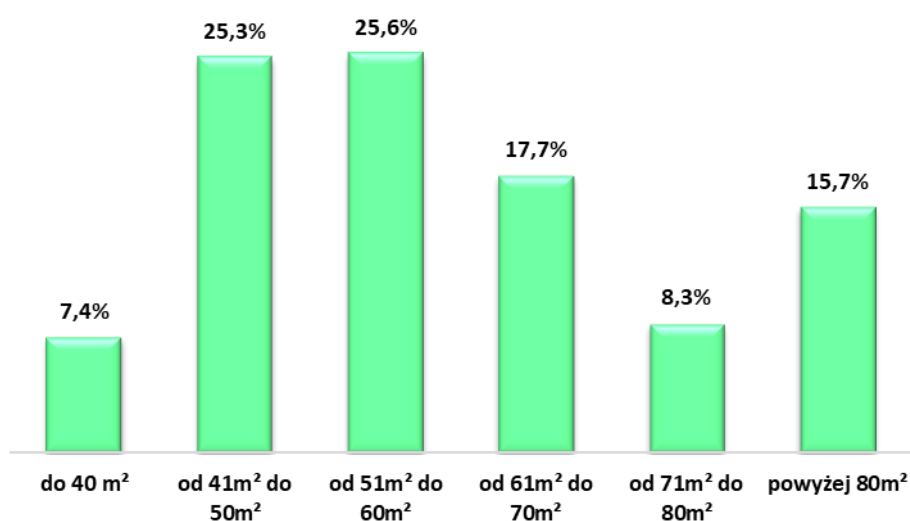
Sytuacja socjalno – bytowa świnoujskich rodzin

W niniejszej części raportu skoncentrowano się na sytuacji mieszkaniowej badanych rodzin. Najwyższy odsetek badanych rodzin – 69,7% mieszka we własnym mieszkaniu, wyraźnie niższy odsetek - 19,1% korzysta z wynajętego lokalu, 10,7% mieszka w części wydzielonej w mieszkaniu rodziców lub razem z rodzicami, jedynie – 0,5% respondentów mieszka w lokalu należącym do innych członków rodziny lub razem z innymi członkami rodziny.

Rysunek 7. Warunki mieszkaniowe świnoujskich rodzin.

Szczegółowej analizie poddano także informację o całkowitej powierzchni pokoi, które zamieszkują badane świnoujskie rodziny. Spośród rodzin uczestniczących w badaniu największy odsetek rodzin mieszka w mieszkaniach lub domach o powierzchni od 41 do 50 metrów kwadratowych oraz od 51 do 60 metrów kwadratowych, odpowiednio 25,3% oraz 25,6%. W mieszkaniach lub domach o powierzchni od 61 do 70 metrów kwadratowych mieszka 17,7% ankietowanych rodzin. W lokalach o powierzchni powyżej 80 metrów kwadratowych zamieszkuje 15,7% badanych rodzin. Mniejsza grupa badanych rodzin – 8,3% mieszka w mieszkaniach lub domach o metrażu od 71 do 80 metrów kwadratowych. Najmniejszy odsetek badanych – 7,4% zamieszkuje pomieszczenia nieprzekraczające 40 metrów kwadratowych. Średni metraż mieszkania lub domu, w którym zamieszkuje badana świnoujska rodzina z dzieckiem lub dziećmi w wieku poniżej 18 lat zajmuje powierzchnię 64,4 metrów kwadratowych. Przeciętne mieszkanie rodzin z 1 dzieckiem do 18 roku życia wynosi 55,9 metrów kwadratowych, z dwójką dzieci 68,9 metrów kwadratowych, z trójką dzieci 71,9 metrów kwadratowych, natomiast z czwórką lub więcej 84,8 metrów kwadratowych.

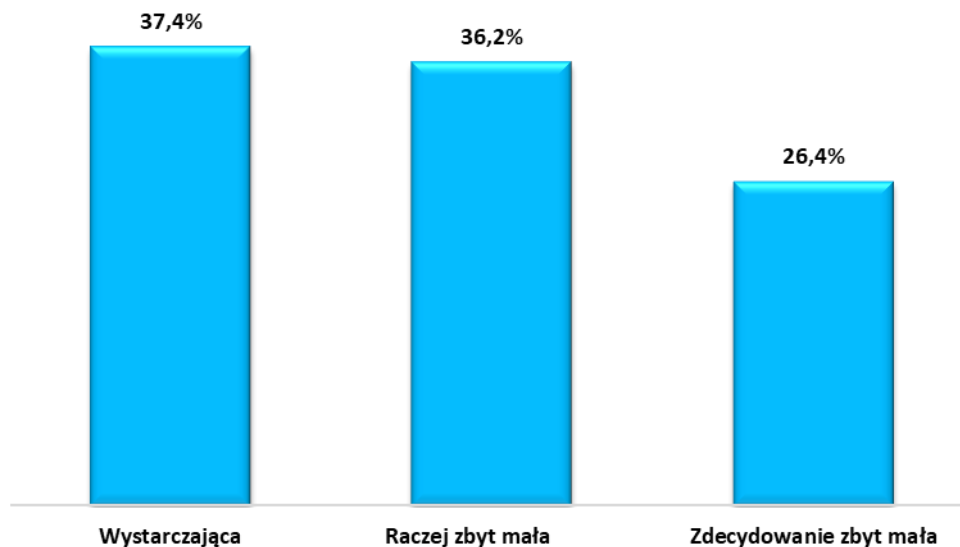
Rysunek 8. Metraż pokoi w mieszkaniach lub domach badanych świnoujskich rodzin.

Zgodnie z przedstawionymi wynikami okazuje się, że znaczny odsetek badanych rodzin uważa, że powierzchnia mieszkania nie jest odpowiednia do wielkości rodziny. Zdaniem łącznie 62,6% badanych rodzin powierzchnia mieszkania nie zaspokaja ich podstawowych potrzeb mieszkaniowych i życiowych. Należy zwrócić uwagę, iż 36,2% respondentów uważa, że powierzchnia mieszkania jest raczej zbyt mała, natomiast 26,4%, że jest zdecydowanie zbyt mała. Odmiennego zdania było 37,4% badanych świnoujskich rodzin, które są

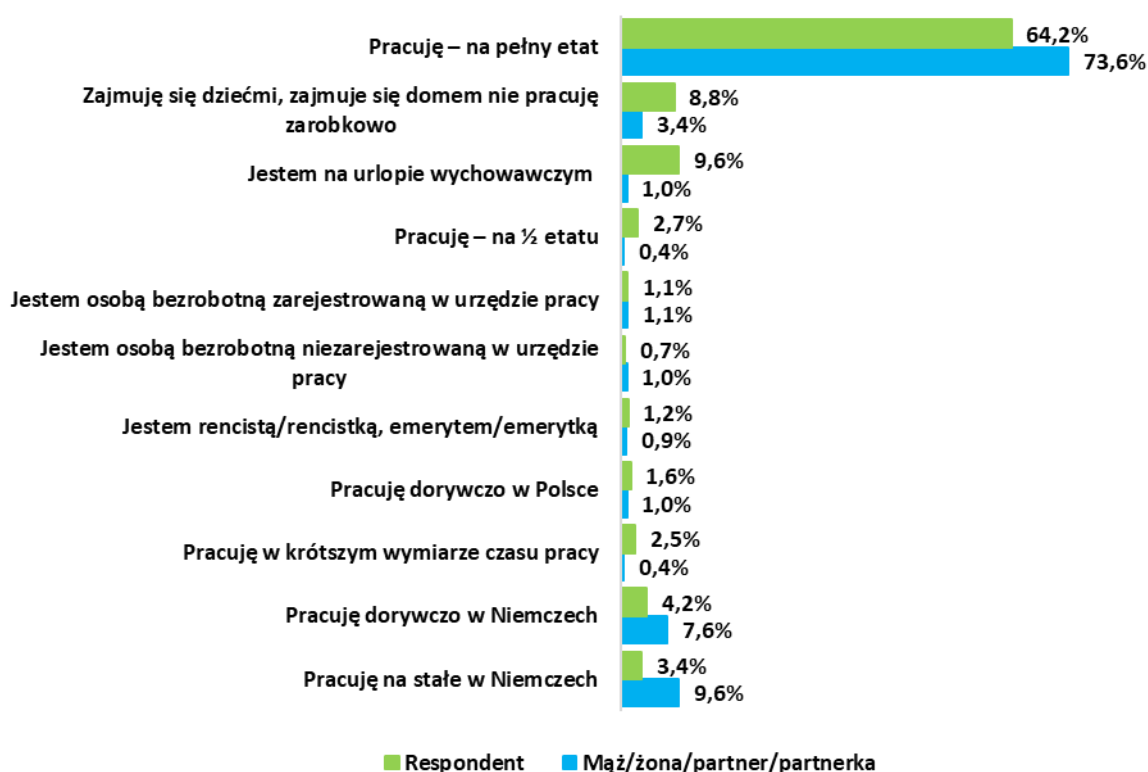
zadowolone z sytuacji mieszkaniowej i uważają, że powierzchnia zajmowanego mieszkania lub domu jest adekwatna do potrzeb rodziny.

Rysunek 9. Czy Pani/Pana zdaniem powierzchnia mieszkania w odniesieniu do liczby członków rodziny jest?

Sytuacja na rynku pracy, sytuacja materialna rodziny

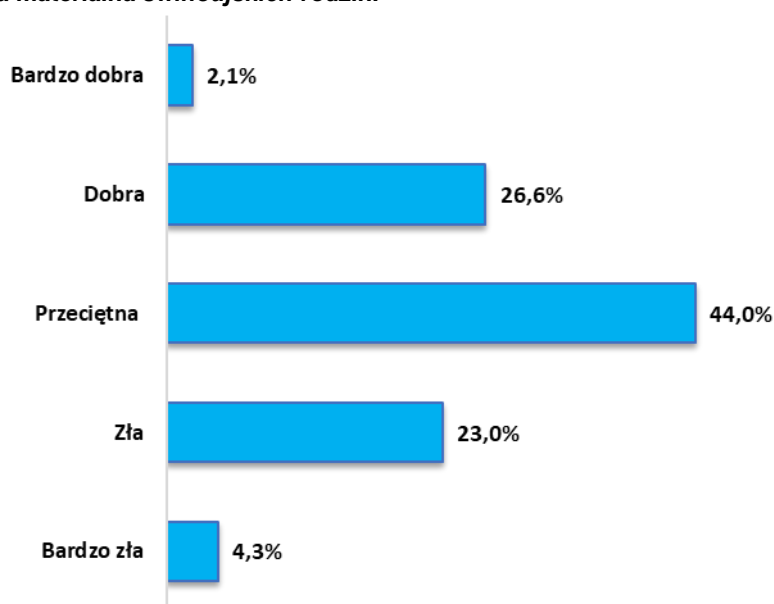
W niniejszym podpunkcie odniesiemy się sytuacji materialnej i zawodowej ankietowanych rodzin, biorąc pod uwagę, że respondent może mieć więcej, niż jedno miejsce pracy. W większości ankietowani mieszkańcy Świnoujścia mają stabilną sytuację zawodową: 64,2% respondentów, jak również 73,6% ich małżonków (lub partnerów życiowych) pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy. Warto zauważyć, że 9,6% małżonków (partnerów) respondentów pracuje na stałe w Niemczech, a 7,6% pracuje tam dorywczo, zważywszy, że większość badanych stanowią kobiety to prawdopodobnie, są to ich mężowie/partnerzy. Nieznaczny odsetek - 8,8% respondentek (lub respondentów) nie pracuje zarobkowo, zajmuje się dziećmi, a 9,6% respondentek (lub respondentów) przebywa na urlopie wychowawczym, jedynie 2,7% ankietowanych pracuje na pół etatu. Szczegółowa struktura zatrudnienia i sytuacji na rynku pracy respondentów i ich małżonków lub partnerów życiowych została zaprezentowana na poniższym wykresie.

Rysunek 10. Sytuacja na rynku pracy respondentów oraz ich małżonków lub partnerek/partnerów.

Największa grupa badanych rodzin – 44,0% ocenia swoją sytuację materialną na poziomie przeciętnym. Łącznie 28,7% respondentów uważa, że sytuacja jego rodziny jest dobra lub bardzo dobra. Można przyjąć, że w odczuciu tych badanych żyje im się dobrze pod względem materialnym. Zbliżony odsetek badanych rodzin – 27,3% ocenia sytuację materialną, w której znajduje się jego rodzina jako złą lub bardzo złą. W tym miejscu należy zauważyć, iż w porównaniu do danych pochodzących z badania przeprowadzonego w 2019 roku o 4,8% zmniejszył się odsetek rodzin, które oceniają swoją sytuację materialną jako dobrą lub bardzo dobrą i zdecydowanie wzrósł (o 14,2%) odsetek rodzin, które oceniają aktualną sytuację materialną jako złą lub bardzo złą. Takie dane oznaczają, że sytuacja materialna świnoujskich rodzin w momencie badania jest dużo gorzej oceniana niż w 2019 roku. Takie wyniki mogą mieć bezpośredni związek z rosnącą inflacją, dynamicznym wzrostem cen żywności, usług, kosztów kredytów oraz kosztów eksploatacji mieszkań i domów. W celu dokonania porównania sytuacji materialnej świnoujskich rodzin postanowiono przeprowadzić szczegółową analizę rozkładu odpowiedzi. Na potrzeby analizy do odpowiedzi od *bardzo zła* do *bardzo dobra* przypisano wagi liczbowe od 1 do 5. Średnia ocena sytuacji rodzin z dziećmi w wieku do 18 lat wyniosła 2,99. Średnia ocena tego aspektu w badaniach przeprowadzonych w 2019 roku była wyższa i wyniosła 3,25. Oznacza to, że w 2019 roku badane rodziny lepiej

oceniły sytuację materialną swojej rodziny. Okazuje się, że najlepiej swoją sytuację materialną oceniły osoby z dwójką dzieci – średnia ocena 3,19. Niżej sytuację oceniły rodziny z jednym dzieckiem – 2,84. Natomiast najniżej rodziny z trójką – 2,76 oraz z czwórką lub większą liczbą dzieci – 2,40. Sytuację materialną lepiej oceniają pełne rodziny – 3,15 oraz rodziny zrekonstruowane 3,03, niż osoby samotnie wychowujące dzieci – średnia ocena 2,16 oraz osoby pozostające w związku partnerskim – 2,56. Najlepiej sytuację materialną oceniają rodziny posiadające dzieci w wieku od 6 do 13 lat – 3,07, nieznacznie niżej osoby posiadające dzieci w wieku od 13 do 18 lat – średnia 2,99, a najniżej osoby z dziećmi w wieku do 6 lat – 2,84.

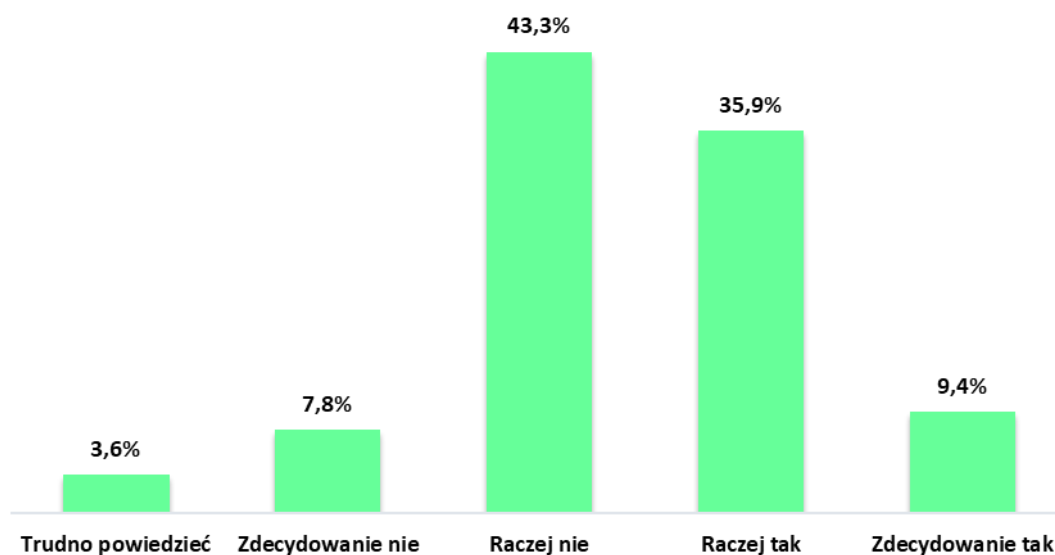
Rysunek 11. Sytuacja materialna świnoujskich rodzin.

Wyżej opisane dane znajdują potwierdzenie w ocenie sytuacji materialnej rodzin według pięciostopniowej skali *zdecydowanie nie* – *zdecydowanie tak*. W rozkładzie odpowiedzi zaobserwowano silną polaryzację opinii badanych rodzin. Połowa badanych rodzin – 51,1% uważa, że ich dochód nie jest odpowiedni do zaspokojenia wszystkich potrzeb rodziny. Zbliżony odsetek ankietowanych – 45,3% uważa, że uzyskiwany dochód jest wystarczający, mając na względzie zaspokojenie potrzeb rodziny. Odpowiedź *trudno powiedzieć* wskazało 3,6% badanych. W tym miejscu należy przypomnieć wyniki badań, które przeprowadzone zostały w 2019 roku. W porównaniu do tych danych zdecydowanie o 15,4% zmniejszył się odsetek rodzin, które uważają, że uzyskiwany dochód jest wystarczający do zaspokojenia potrzeb rodziny. Jednocześnie o 14,8% wzrósł odsetek opinii świadczących o tym, że uzyskiwany dochód nie pozwala na zaspokojenie wszystkich potrzeb rodziny.

Uwzględniając liczbę posiadanych dzieci w wieku do 18 lat, wynika, że największy odsetek negatywnych wskazań dotyczących adekwatności dochodu do potrzeb rodziny odnotowano wśród rodzin posiadających trójkę lub większą liczbę dzieci – 65,5% wskazań oraz wśród rodzin z jednym dzieckiem – 55,6% negatywnych wskazań. Odsetek negatywnych odpowiedzi wśród rodzin z dwójką dzieci był niższy – wynosił 42,6% wszystkich wskazań. Uzyskiwane dochody nie są zdecydowanie wystarczające dla osób samotnie wychowujących dzieci w wieku do 18 lat. Okazuje się, że aż 68,8% osób samotnie wychowujących dzieci uważa, że uzyskiwany dochód nie jest wystarczający do potrzeb rodziny. Na przeciwległym biegunie znajdują się opinie pełnych rodzin. 46,9% rodzin pełnych uważa, że uzyskiwane dochody nie są adekwatne do potrzeb rodziny.

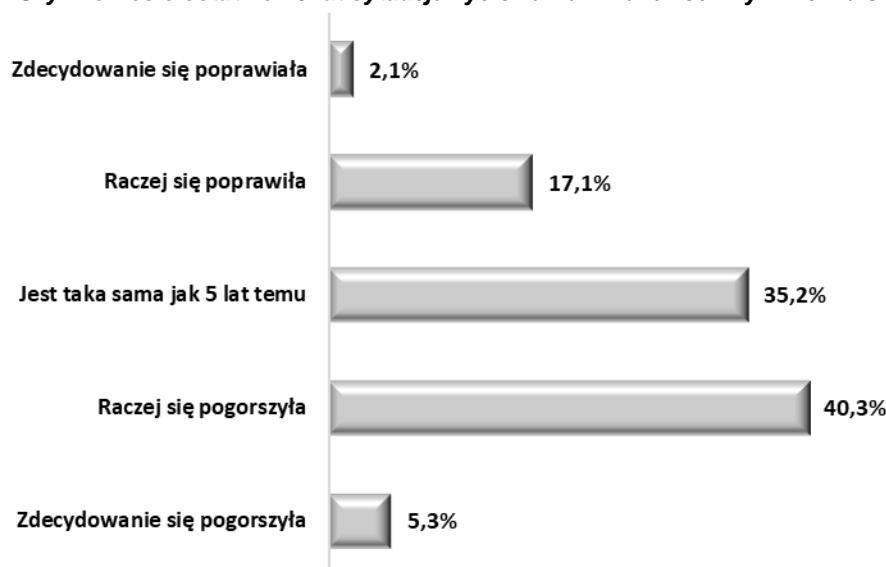
Rysunek 12. Czy uważa Pani/Pan, że uzyskiwany dochód jest wystarczający dla potrzeb rodziny?

Biorąc pod uwagę perspektywę czasową ostatnich pięciu lat, 2,1% respondentów uważa, że sytuacja materialna i życiowa jego rodziny zdecydowanie się poprawiła, 17,1% ankietowanych rodzin uważa, że w ocenianym okresie ich sytuacja życiowa w pewnym stopniu uległa poprawie. Innego zdania była łącznie blisko połowa respondentów – 45,6%, która jest przekonana, że w ostatnich 5 latach ich sytuacja życiowa *raczej się pogorszyła* lub *zdecydowanie się pogorszyła*. Zdaniem znaczącej grupy badanych – 35,2% sytuacja życiowa rodziny jest taka sama jak 5 lat temu. Warto zauważyć, że według aż 80,8% respondentów obecna sytuacja życiowa nie jest lepsza, niż w 2017 roku. Takie wyniki związane są niewątpliwie z obecną sytuacją ekonomiczną w kraju. Wysoka inflacja, rosnące koszty życia,

usług, konsumpcji i utrzymania rodziny znajdują odzwierciedlenie w wynikach badań i wysokim stopniu niezadowolenia świnoujskich rodzin z obecnej sytuacji życiowej. Porównując dane z badania przeprowadzonego w 2019 roku, o 17,4% zmniejszył się odsetek rodzin, które uważają, że ich sytuacja życiowa uległa poprawie. Jednocześnie wyraźnie – o 19,4% wzrósł odsetek osób, które są przekonane o pogorszeniu ich sytuacji życiowej. W okresie ostatnich 5 lat najbardziej pogorszyła się sytuacja osób samotnie wychowujących dzieci. Zdaniem aż 85,9% badanych samotnie wychowujących dzieci ich sytuacja życiowa w okresie ostatnich 5 lat pogorszyła się, co może być związane z faktem, iż zaspokajanie potrzeb bytowych rodziny i wychowanie dzieci należy przede wszystkim do tych osób, co przy znacznym wzroście kosztów życia skutkuje taką oceną.

Rysunek 13. Czy w okresie ostatnich 5 lat sytuacja życiowa Pani/Pana rodziny zmieniła się?

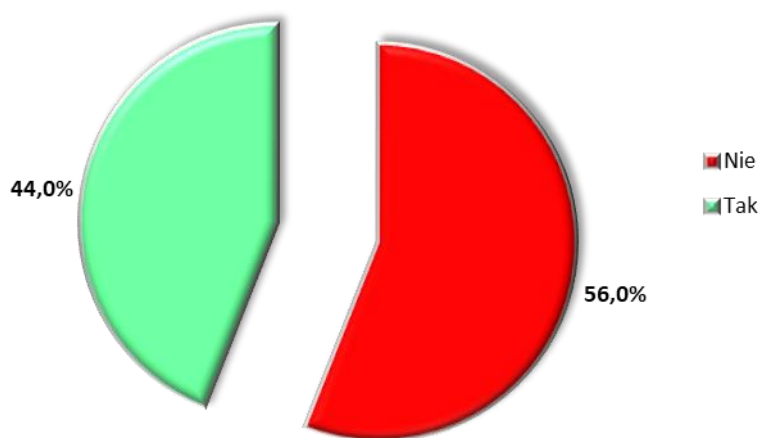

Edukacja pozalekcyjna dzieci – rodzaj, częstotliwość

Ponad połowa dzieci z ankietowanych rodzin – 56,0% nie korzysta z dodatkowych zajęć sportowo – rekreacyjnych. Z takich zajęć korzysta 44,0% dzieci. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych wśród świnoujskich rodzin w 2019 roku o 6,7% zwiększył się odsetek rodzin, których dzieci uczęszczają na dodatkowe zajęcia sportowo – rekreacyjne. Trzeba podkreślić, że na dodatkowe zajęcia sportowo – rekreacyjne kierują rodzice z tych rodzin, które mają lepszą sytuację materialną. Takie dane oznaczać mogą, że większość zajęć sportowo – rekreacyjnych, w których uczestniczą dzieci z badanych rodzin, organizowanych jest w ramach systemu edukacyjnego lub samodzielnie i nieodpłatnie

w czasie wolnym. Większość dzieci – 74,7%, które korzystają z dodatkowych zajęciach sportowo – rekreacyjnych uczestniczy w nich systematycznie co najmniej raz w tygodniu. Kilka razy w miesiącu w takich zajęciach uczestniczy 25,3% dzieci. Dzieci z badanych świnoujskich rodzin najczęściej uczestniczą w takich zajęciach sportowo – rekreacyjnych jak: basen – 45,6%, piłka nożna – 24,3%, taniec – 13,7%, koszykówka – 7,0% siatkówka – 7,0%, sporty walki – 4,0%, lekkoatletyka – 2,3%, gimnastyka – 2,3%, siłownia – 1,3%. Pozostałe zajęcia wskazało mniej niż 1% badanych.

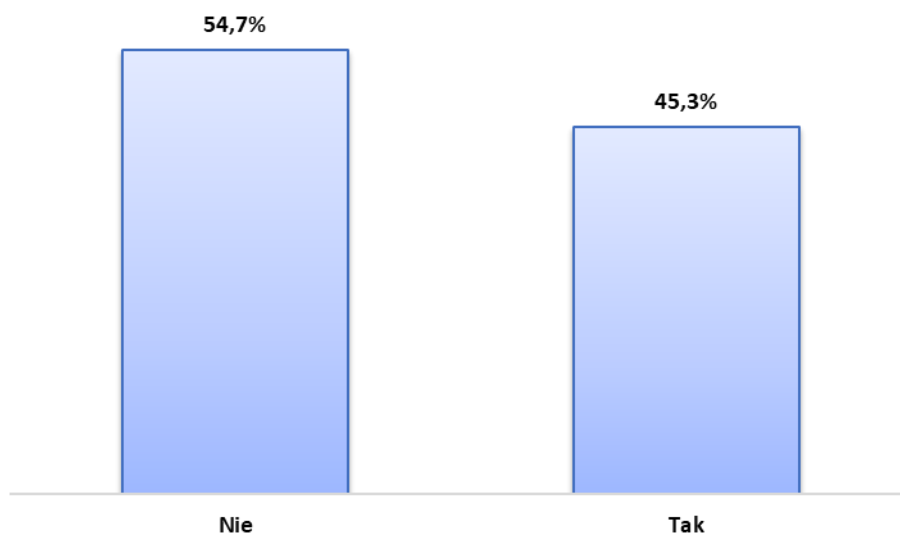
Rysunek 14. Czy Pani/Pana dzieci korzystają z dodatkowych zajęć sportowo – rekreacyjnych?

Większość ankietowanych rodziców – 54,7% nie posyła swoich dzieci na dodatkowe zajęcia edukacyjne. Odsetek dzieci z badanych rodzin korzystających z dodatkowych zajęć edukacyjnych wynosi 45,3%. W odniesieniu do danych z 2019 roku zaobserwowano nieznaczny wzrost (o 4,8%) liczby rodzin, których dzieci uczestniczą w dodatkowych zajęciach edukacyjnych. Uwzględniając dane dotyczące sytuacji życiowej i materialnej świnoujskich rodzin, należy zauważyć, iż pomimo nieznacznego pogorszenia się sytuacji materialnej badanych rodzin, partycypacja dzieci w wieku do 18 lat w dodatkowych płatnych zajęciach sportowych i edukacyjnych nie uległa zmniejszeniu. Typowa częstotliwość uczestnictwa w tego typu zajęciach to kilka razy w tygodniu dotyczy to 73,2% dzieci badanych rodzin, które uczestniczą w tych zajęciach. Częściej, tj. codziennie bierze udział w zajęciach edukacyjnych poza szkołą 0,6% dzieci, które chodzą na zajęcia edukacyjne. Kilka razy w miesiącu uczestniczy w tego typu zajęciach 24,6% dzieci, sporadycznie – raz w miesiącu w takich zajęciach uczestniczy 1,6% dzieci z tej grupy. Dzieci z badanych rodzin

najczęściej uczestniczą w takich dodatkowych zajęciach edukacyjnych jak: język angielski – 36,0% wskazań, matematyka – 19,5%, język niemiecki – 17,5%, zajęcia plastyczne – 11,5% korepetycje (bez określenia przedmiotu) – 5,5% oraz kursy komputerowe – 3,0%. Pozostałe dodatkowe zajęcia edukacyjne, w których uczestniczą dzieci z badanych rodzin wskazał zdecydowanie mniejszy odsetek respondentów.

Rysunek 15. Czy Pani/Pana dzieci korzystają z dodatkowych zajęć edukacyjnych?

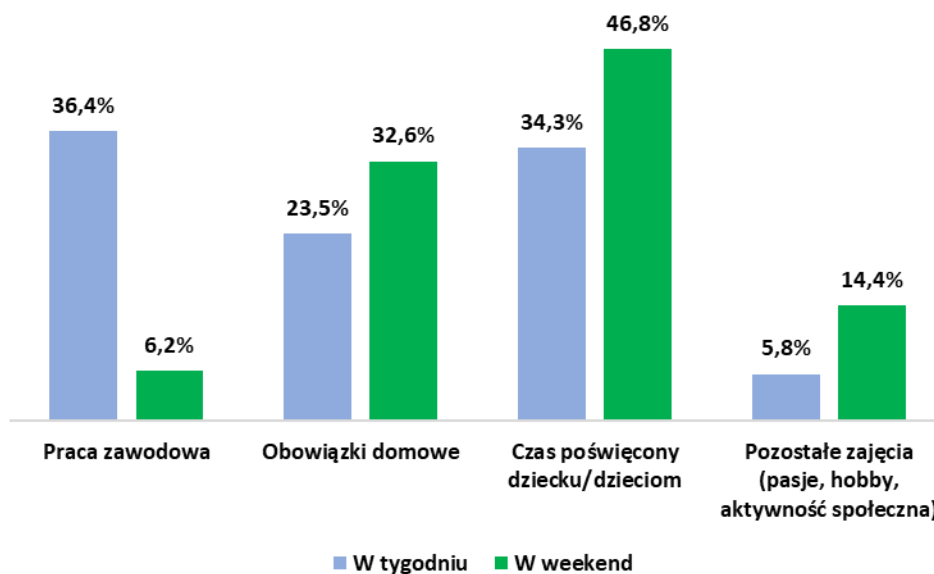

Rodzinny rozkład czasu, sposoby spędzania wolnego czasu przez rodziny

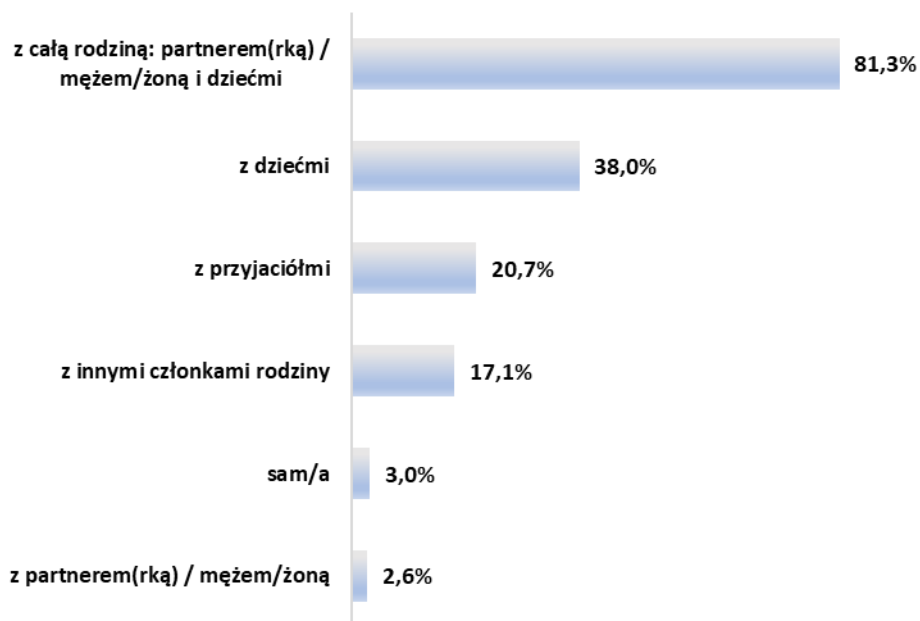
Niniejszy podrozdział przedstawia kwestie dotyczące sposobów spędzania czasu przez świnoujskie rodziny. W analizie brano pod uwagę czas, który rodzice poświęcają na obowiązki domowe, pracę zawodową, inne obowiązki, aktywność społeczną, jak również czas przeznaczony dla dzieci. Ponadto przedstawiono sposoby spędzania przez członków rodziny czasu wolnego, jak również oczekiwania wobec oferowanych przez miasto Świnoujście sposobów spędzania wolnego czasu. W pierwszej kolejności ankietowanych rodziców poproszono o przedstawienie podziału czasu na poszczególne aktywności w dni powszednie oraz w weekend, respondenci brali pod uwagę aktywność w ujęciu dobowym – dla dni powszednich – oraz w ujęciu 48 godzin dla weekendów. Każda z badanych osób rozdzielała 100% czasu na poszczególne obowiązki podczas typowego dnia w tygodniu oraz w weekend. Rozkład czasu został przedstawiony jako przeciętny odsetek czasu w grupie respondentów. W dni powszednie respondenci 36,4% czasu poświęcają na pracę zawodową, nieznacznie mniej – 34,4% czasu poświęcają dzieciom, przez 23,5% czasu wykonują obowiązki domowe,

tylko 5,5% czasu są w stanie wygospodarować na hobby i inne zajęcia niezwiązane z obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi. W weekend na pierwszym miejscu znajduje się czas poświęcony dziecku lub dzieciom, który stanowi niemal połowę - 46,8% czasu przeznaczonego na różne aktywności, blisko jedna trzecia czasu 32,6% jest poświęcana na obowiązki domowe, 14,4% na hobby i podobne zajęcia, a 6,2% na pracę zawodową.

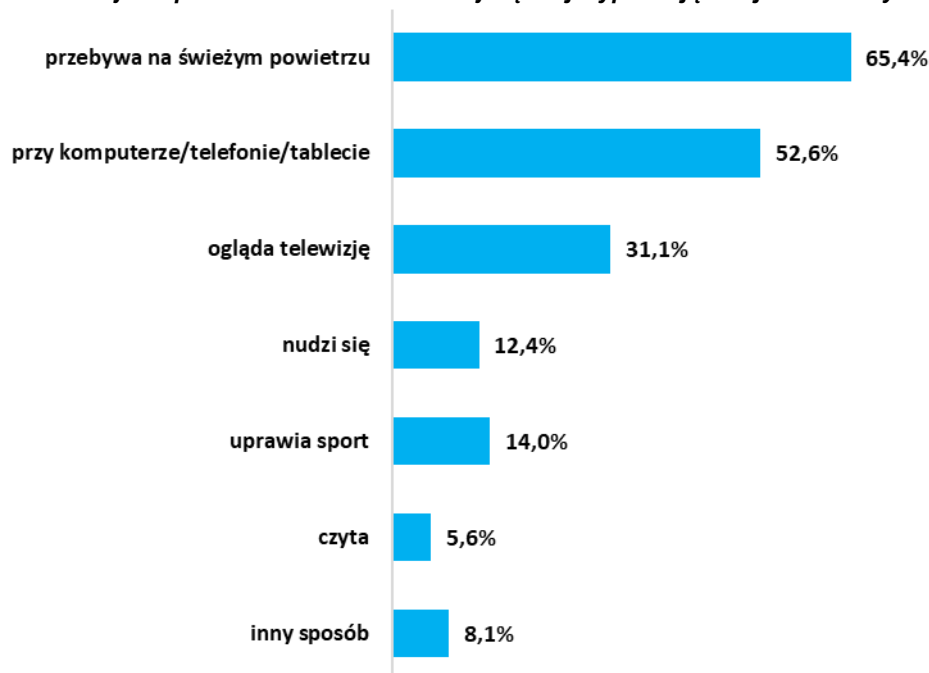
Rysunek 16. Rozkład dziennego czasu w tygodniu i w weekend.

Analizie poddano również informacje dotyczące sposobów spędzania wolnego czasu przez respondentów posiadających dzieci w wieku do 18 lat. Większość respondentów – 81,3% wskazuje na spędzanie czasu z całą rodziną (żoną/mężem oraz dzieckiem/dziećmi), 38,8% koncentruje swoją uwagę w czasie wolnym tylko na potomstwie, 17,1% badanych angażuje się w relacje z dalszą rodziną, a nieco więcej - 20,7% utrzymuje kontakt z przyjaciółmi. Tylko 3,0% respondentów wskazuje na spędzanie czasu samotnie lub tylko ze współmałżonkiem, czy partnerem. Respondenci mieli możliwość wyboru kilku form spędzania czasu wolnego, stąd suma odsetek przekraczająca 100%. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2019 roku zwiększył się o 7,1% odsetek osób spędzających wspólnie rodzinnie czas razem z żoną/mężem oraz dzieckiem/dziećmi. Zmniejszył się o 12,4% odsetek respondentów spędzających wolny czas tylko z dzieckiem.

Rysunek 17. Z kim najczęściej spędza Pani/Pan swój czas wolny?

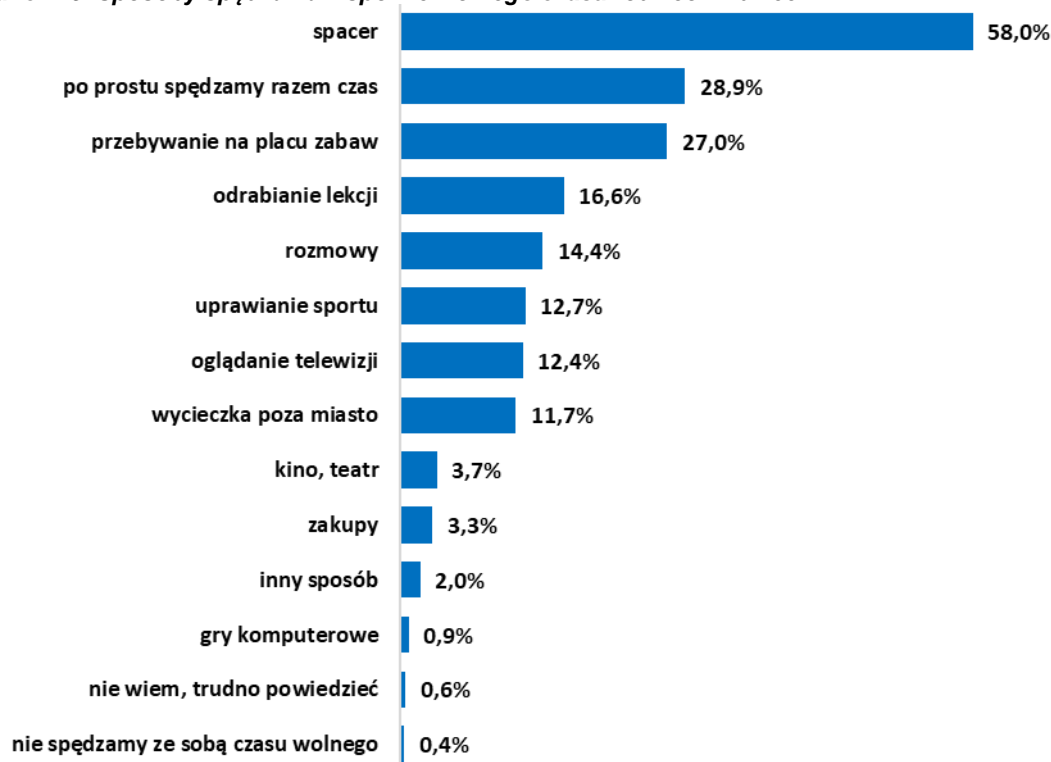
W tej części opracowania analizie poddane zostały sposoby wypełniania czasu wolnego przez dzieci respondentów. Tu również brano pod uwagę liczbę wskazań, stąd suma odsetek przekraczająca 100%. 65,4% badanych deklaruje, że ich dziecko lub dzieci korzystają z czasu wolnego na świeżym powietrzu. Zdaniem 52,6% badanych rodziców ich dziecko lub dzieci swój wolny czas spędzają przed komputerem, telefonem, bądź tabletem. Oglądanie telewizji przez dzieci w czasie wolnym wymieniło 31,1% ankietowanych mieszkańców Świnoujścia. Część dzieci w wolnym czasie uprawia sport - 14,0%, natomiast 12,4% dzieci nudzi się w czasie wolnym. Czytanie w wolnym czasie wskazało tylko 5,6% respondentów, inne aktywności stanowią 11,1% deklaracji badanych. W porównaniu do badań przeprowadzonych w 2019 roku zmniejszył się: o 2,6% odsetek respondentów, którzy deklarują przebywanie dzieci w czasie wolnym na świeżym powietrzu, o 2,1% odsetek dzieci nudzących się, o 5,9% odsetek dzieci czytających książki. Zwiększył się natomiast o 5,3% odsetek dzieci spędzających wolny czas przy komputerze/telefonie/tablecie, o 3,6% zwiększył się odsetek dzieci oglądających telewizję oraz o 1,5% zwiększył się odsetek dzieci uprawiających sport.

Rysunek 18. W jaki sposób Pani/Pana dzieci najchętniej wypełniają swój czas wolny?

Poniżej przedstawiono sposoby wspólnego spędzania czasu przez rodziców i dzieci. W tym przypadku również istniała możliwość wyboru wielu wariantów odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100%. Ustalono, że 58,0% respondentów chętnie chodzi z dziećmi na spacer. Znaczna grupa badanych – 28,9% spędza czas z dziećmi w sposób określony jako „po prostu spędzamy razem czas”. Nieco ponad jedna czwarta respondentów - 27,0% wymieniła aktywności na placu zabaw. Część badanych rodziców - 16,6% wskazało na wspólne odrabianie lekcji. 14,4% badanych spędza wspólny czas na rozmowach z dziećmi, natomiast 12,7% na wspólnym uprawianiu sportu. Zbliżony odsetek badanych - 12,4% wypełnia wspólnie czas z dziećmi na oglądaniu telewizji. 11,7% badanych wskazało wycieczki poza miasto. Mniejsza grupa badanych rodziców wymieniła kino lub teatr – 3,7% odpowiedzi oraz wspólne zakupy - 3,3% wskazań. Przedstawione dane oznaczają, że spośród wszystkich form wspólnego spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi dominują takie formy aktywności oraz sposoby jego spędzania, które nie wymagają dodatkowych środków finansowych. Formy spędzania wolnego czasu przez rodziców z dziećmi są podobne jak w badaniu przeprowadzonym w 2019 roku, zmieniła się jednak częstotliwość wskazania poszczególnych sposobów jego wypełniania. Zmniejszył się odsetek wskazań dotyczących takich sposobów wspólnego spędzania wolnego czasu jak: spacer, przebywanie na placu zabaw, wycieczki poza miasto, oglądanie telewizji, kino, teatr, rozmowy, zakupy oraz gry

komputerowe. Zwiększył się natomiast odsetek rodzin wspólnie wypełniający czas z dziećmi na zwykłym spędzaniu czasu razem, uprawiających wspólnie sport oraz odrabiających wspólnie lekcje.

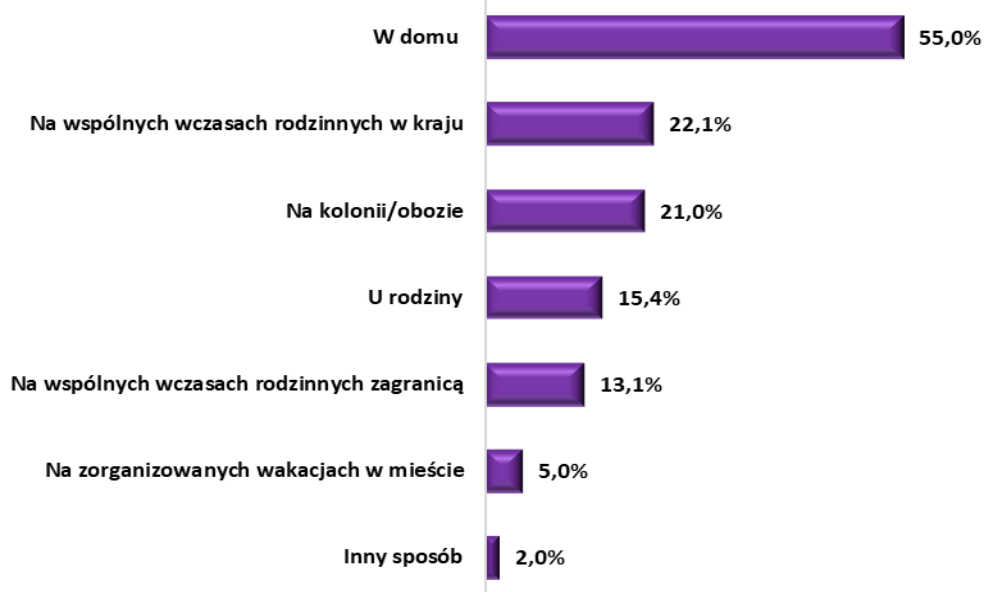
Rysunek 19. Sposoby spędzania wspólnie wolnego czasu rodziców i dzieci

Poniżej przedstawione zostały plany świnoujskich rodzin dotyczące spędzania obecnych wakacji. Ankietowane rodziny w większości, tj. 55,0% planują spędzić tegoroczne wakacje w domu. Część rodzin zamierza również w tym roku spędzić wspólne wczasy rodzinne w kraju – 22,1%. Kolonie i obozy, jako formę zorganizowanych wakacji dla dzieci wymieniło – 21,0% respondentów. Dzieci z badanych rodzin spędzą w tym roku także wakacje u innych członków rodziny. W taki sposób wakacje spędzi – 15,4% dzieci respondentów. Wspólne wczasy za granicą planuje zorganizować 13,1% respondentów. Wakacje w mieście w formie zorganizowanej planuje spędzić 5,0% badanych rodzin, natomiast o innym sposobie wspomniało 2,0% ankietowanych. Odsetek odpowiedzi przekracza 100%, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć maksymalnie dwie odpowiedzi. Porównując plany spędzania wspólnych wakacji w 2022 roku do sposobów spędzania wakacji przez rodziny z dziećmi w 2019 roku, zaobserwowano wzrost o 11,7% deklaracji spędzenia tegorocznych wakacji w domu, co może być pośrednio związane ze wzrostem cen usług, paliw i zorganizowanych

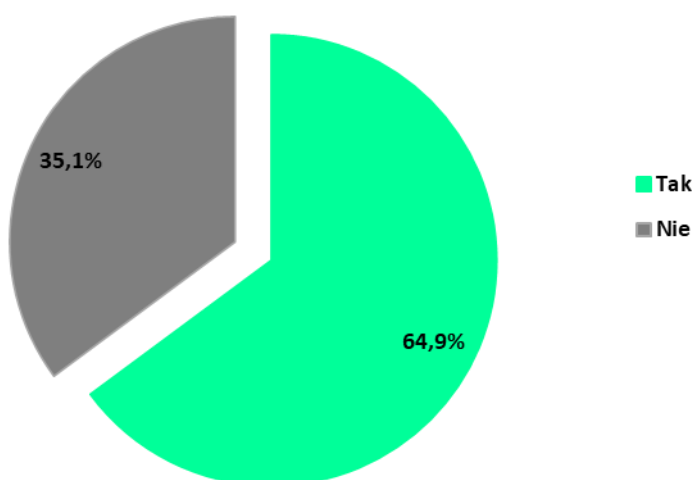
wyjazdów. Zwiększył się także odsetek rodzin, które chciałyby, żeby ich dzieci spędziły tegoroczne wakacje na kolonii lub obozie.

Rysunek 20. Sposoby spędzania wakacji przez dzieci.

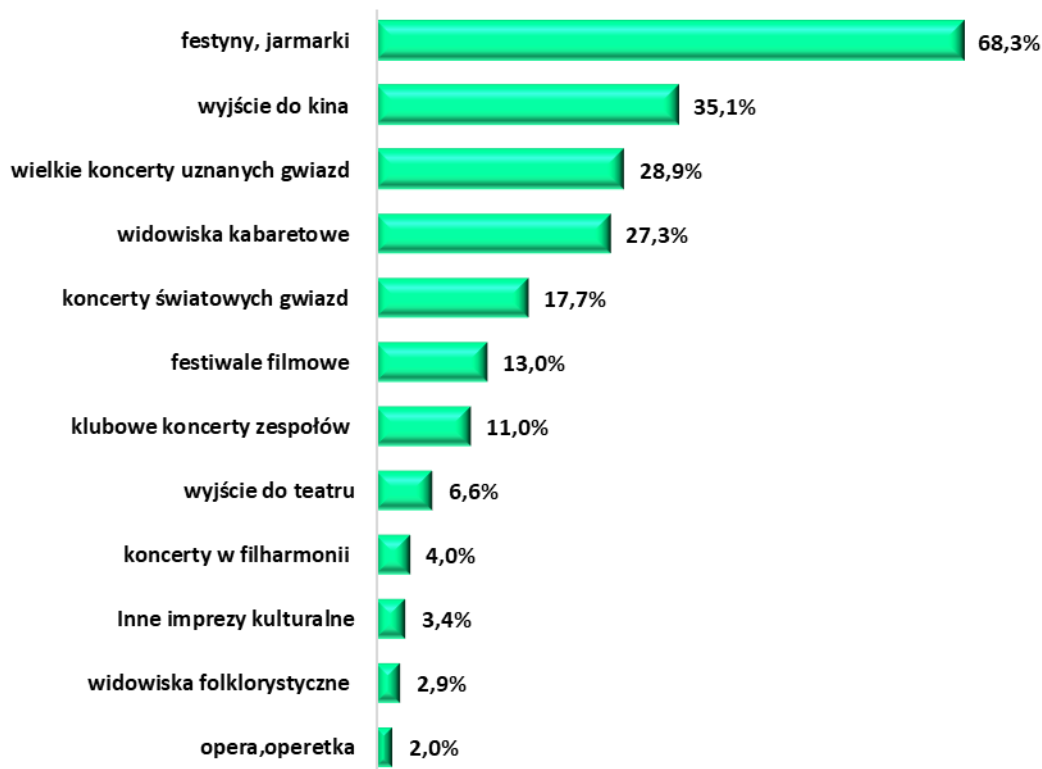
Ostatnie pytanie dotyczące spędzania czasu dotyczyło wspólnego spędzania wakacji przez rodziców z dziećmi w okresie ostatnich 5 lat. Ponad połowa świnoujskich rodzin uczestniczących w badaniu – 64,9% w okresie ostatnich 5 lat spędziła ze sobą wspólne wakacje poza miejscem zamieszkania. 35,1% respondentów nie spędziło wspólnych rodzinnych wakacji w okresie 5 lat poprzedzających badania. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2019 roku zwiększył się (o 11,1%) odsetek rodzin, które w okresie ostatnich 5 lat spędziło wspólnie z dziećmi wakacje.

Rysunek 21. Czy w okresie ostatnich 5 lat spędziła Pani/Pan całą rodziną wspólne wakacje poza miejscem zamieszkania?

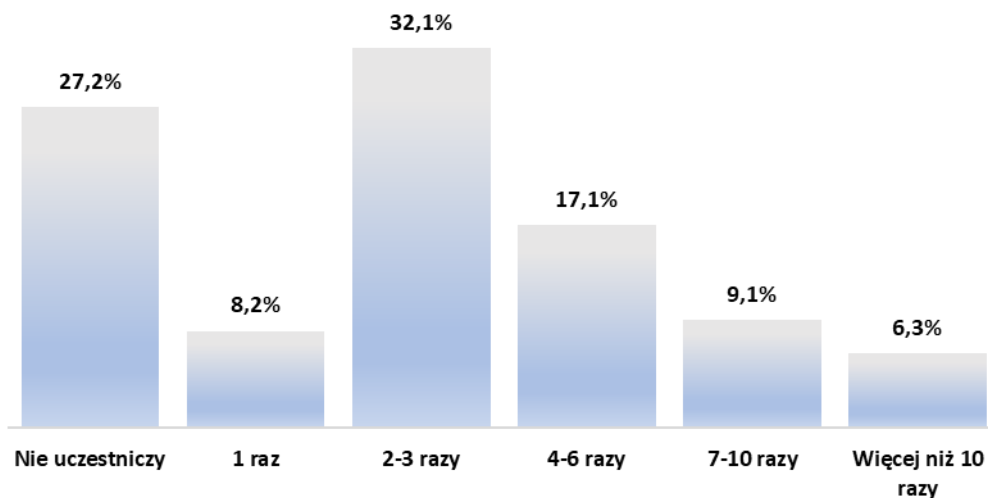
Uczestnictwo świnoujskich rodzin w ofercie kulturalnej i sportowo - rekreacyjnej miasta Świnoujście

Niniejszy podrozdział poświęcono opisaniu uczestnictwa rodzin z dziećmi w wieku do 18 lat w życiu kulturalnym i sportowo – rekreacyjnym miasta Świnoujście, jak również oczekiwaniom świnoujskich rodzin związanym z partycypacją w życiu kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym miasta Świnoujście. Ocenie poddane zostały następujące aspekty: generalna ocena oferty kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej miasta skierowana do rodzin, zainteresowanie uczestnictwem w imprezach kulturalnych oraz sportowo – rekreacyjnych. Wskazano bariery utrudniające uczestnictwo w tych wydarzeniach. Określono częstotliwość uczestnictwa w imprezach oraz opisano deklaracje działań, które powinny zostać podjęte przez miasto w celu lepszego dostosowania oferty do potrzeb i oczekiwań świnoujskich rodzin. Poniżej zostały zaprezentowane wyniki badań na zdefiniowany temat. Otrzymane rezultaty pokazują, że największym zainteresowaniem rodzin cieszyłaby się możliwość uczestnictwa w festynach i jarmarkach – 68,3% wskazań, a także wspólne wyjścia do kina – 35,1%. Blisko jedna trzecia badanych rodzin – 28,9% chciałaby uczestniczyć w wielkich koncertach uznanych gwiazd. Podobny odsetek badanych - 27,3% wskazał na widowiska kabaretowe. Nieznacznie mniej badanych – 17,7% chciałoby uczestniczyć z rodziną w koncertach światowych gwiazd. 13,0% ankietowanych jest zainteresowanych festiwalami filmowymi. Pozostałe oczekiwania badanych przedstawiono na wykresie. W odpowiedzi na to pytanie każdy z ankietowanych mógł wskazać maksymalnie trzy odpowiedzi, stąd też suma prezentowanych wskazań jest wyższa od 100%. W badaniu zrealizowanym w 2019 roku, największym zainteresowaniem rodzin cieszyłyby się wyjścia do kina oraz festyny i jarmarki. Wymienione odpowiedzi wskazało odpowiednio 39,9% oraz 34,4% badanych rodzin. Dużym zainteresowaniem rodzin – 31,4% cieszyłyby się także koncerty światowych gwiazd. Ankietowani bardzo chętnie skorzystaliby z oferty kulturalnej, w tym z możliwości udziału w widowiskach kabaretowych – 23,5%, wielkich koncertach uznanych gwiazd - 21,9%. Część ankietowanych – 14,8% była zainteresowana festiwalami filmowymi.

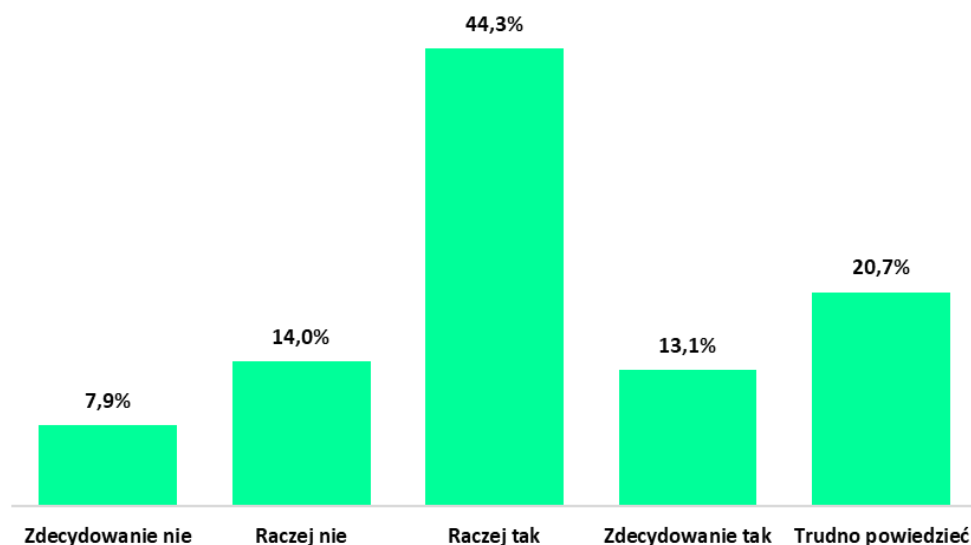
Rysunek 22. W jakich imprezach kulturalnych Pan/Pani rodzina chciałaby uczestniczyć?

Wyniki badań wskazują, że część świnoujskich rodzin - 27,1% nie korzysta z oferty kulturalnej Świnoujścia. Często zdarza się, że rezygnacja z odwiedzania instytucji kultury i czynnego uczestnictwa w ofercie kulturalnej miasta związany jest z wielkością rodziny, oraz sytuacją materialną i życiową. Większe rodziny, w mniejszym stopniu korzystają z takiej oferty. Także rodziny, których sytuacja materialna jest gorsza nie mogą sobie pozwolić na aktywniejsze uczestnictwo w różnych – płatnych wydarzeniach artystyczno – kulturalnych. Podobne ograniczenia dotyczą także osób samotnie wychowujące dzieci. Takie osoby częściej deklarują absencję kulturalną niż rodziny pełne. Niemal co trzecia badana rodzina – 32,1% uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych tylko 2 – 3 razy w roku, 17,1% 4 - 6 razy w roku, 9,1% respondentów uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych częściej, tj. 7 - 10 razy w roku, najniższy odsetek - 6,3% więcej niż 10 razy. Wyniki pokazują, że uczestnictwo w życiu kulturalnym jest na niskim poziomie – 10 razy w roku to mniej, niż średnio raz w miesiącu, a tylko 6,3% respondentów deklaruje taką częstotliwość uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. Oznacza to, że uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta Świnoujście jest na przeciętnym lub niskim poziomie. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2019 roku stopień partycypacji w ofercie kulturalnej miasta Świnoujście pozostaje na zbliżonym poziomie.

Rysunek 23. Jak często w roku Pani/Pana rodzina uczestniczy w imprezach artystycznych i kulturalnych w Świnoujściu oraz odwiedza instytucje i inne jednostki działające w sferze kultury w Świnoujściu?

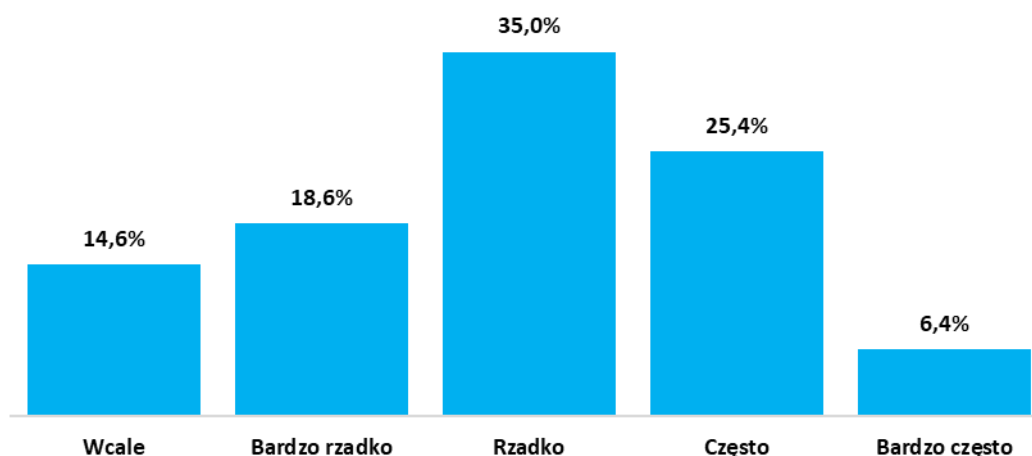

Ponad połowa badanych respondentów – 57,3% respondentów uważa, że oferta kulturalna Świnoujścia spełnia oczekiwania badanych i jest ona dostosowana do potrzeb rodzin z nieletnimi dziećmi. Innego zdania było 21,9% ankietowanych, którzy uważają, że oferta kulturalna miasta Świnoujście nie jest dostosowana do potrzeb i oczekiwań lokalnych rodzin, w tym zbiorze znalazły się odpowiedzi skrajnie negatywne *zdecydowanie nie* - 7,9% oraz *raczej nie* - 14,0%. Znaczny odsetek badanych – 20,7% nie potrafił ocenić oferty kulturalnej miasta. Wysoki poziom niezdecydowania w ocenie oferty kulturalnej można tłumaczyć poprzez fakt, iż duża grupa respondentów nie uczestniczy aktywnie i często w wydarzeniach oraz imprezach kulturalnych. Prezentowane dane są interesujące, ponieważ pomimo przeciętnego poziomu partycypacji, oferta kulturalna miasta jest wysoko oceniana przez rodziny. Oznaczać to może, że istnieją bariery, które utrudniają rodzinom pełne uczestnictwo w wydarzeniach, które odbywają się w Świnoujściu. Taką barierą mogą być na przykład zbyt wysokie koszty uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. Warto zauważyć, że w porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2019 roku zwiększył się (o 7,3%) odsetek pozytywnych opinii oceniających dostosowanie oferty kulturalnej miasta Świnoujście do oczekiwań rodzin z dziećmi.

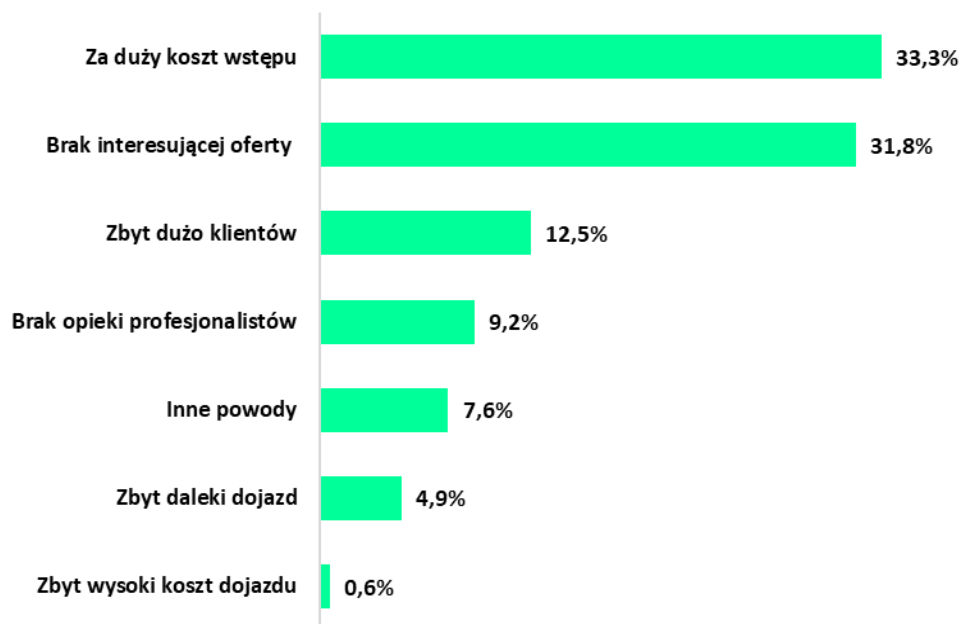
Rysunek 24. Czy oferta kulturalna Świnoujścia jest dostosowana do rodzin z dziećmi?

Ankietowane świnoujskie rodziny nie korzystają lub korzystają sporadycznie z obiektów rekreacyjno-sportowych znajdujących się na terenie miasta. 14,6% badanych rodzin nie korzysta z nich wcale. Ponad połowa badanych – łącznie 53,6% korzysta z nich incydentalnie, czyli bardzo rzadko lub rzadko. Jedna trzecia rodzin - 31,8% często lub bardzo często korzysta z takich obiektów. Konkludując korzystanie z obiektów sportowo – rekreacyjnych charakteryzuje się przeciętną częstotliwością. Pomimo przeciętnego poziomu korzystania z oferty obiektów sportowo – rekreacyjnych znajdujących się na terenie miasta Świnoujście, należy zauważyć, iż w porównaniu do 2019 roku częstotliwość ta znajduje się na wyższym poziomie. Porównując dane z poprzedniego badania, wynika, że o 15,5% wzrósł odsetek rodzin, które korzystają z takich obiektów regularnie (często i bardzo często). Jednocześnie o 11,8% spadł odsetek rodzin, które wcale nie korzystają z takich obiektów. Takie dane oznaczać mogą dopasowanie w okresie ostatnich lat oferty obiektów sportowo – rekreacyjnych do potrzeb świnoujskich rodzin, powstanie nowych obiektów oraz likwidację niektórych barier, które w ubiegłych latach ograniczały dostęp rodzin z dziećmi do takich obiektów.

Rysunek 25. Jak często Pani/Pana rodzina korzysta z obiektów rekreacyjno-sportowych znajdujących się na terenie miasta Świnoujście?

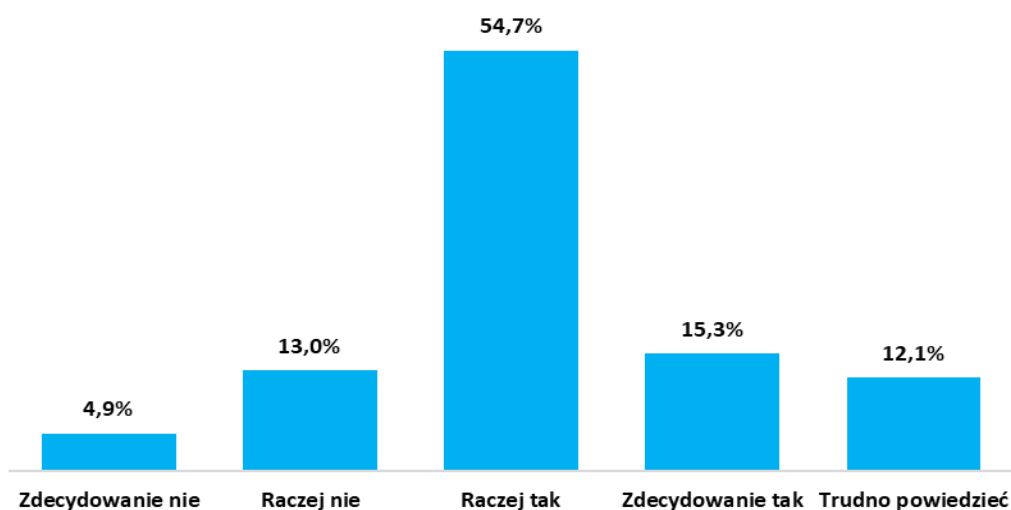

Poniżej przedstawiono najważniejsze bariery uniemożliwiające rodzinom z dziećmi korzystanie z obiektów sportowo – rekreacyjnych lub utrudniające pełniejszy dostęp do oferty sportowo – rekreacyjnej miasta Świnoujście. Blisko jedna trzecia respondentów – 33,3% za kluczową przeszkodę w skorzystaniu z oferty sportowo – rekreacyjnej uważa zbyt wysoki koszt. Przeciętna rodzina posiadająca większą liczbę dzieci często nie ma dodatkowych wolnych środków finansowych, które mogłaby przeznaczyć na korzystanie z takich obiektów przez całą rodzinę. Obecnie przy dynamicznym wzroście cen i kosztów życia, dodatkowe i nieplanowane wydatki rodziny są redukowane i ograniczane. W związku z powyższym zasadne wydaje się zainicjowanie takich rozwiązań, które umożliwią pełniejszy dostęp rodzin do oferty sportowo – rekreacyjnej miasta Świnoujście. Szczególnie istotne wydaje się wsparcie rodzin z większą liczbą dzieci, dla których koszty uczestnictwa są istotną barierą utrudniającą skorzystanie z oferty. Konstruując ofertę sportowo – rekreacyjną, należy niewątpliwie uwzględniać specyfikę rodzin i ich potrzeb. Zdaniem 31,8% ankietowanych oferta sportowo – rekreacyjna miasta Świnoujście nie jest interesująca z punktu widzenia rodzin. 12,5% badanych jako barierę partycypacyjną wskazało nadmierne zagęszczenie klientów. Pozostałe przeszkody stojące na drodze do korzystania z oferty (brak opieki profesjonalistów, inne powody, zbyt daleki, zbyt kosztowny dojazd) rekreacyjno-sportowej, wymieniło mniej, niż 10,0% respondentów, zostały one zaprezentowane na wykresie. Respondenci mieli do wyboru kilka odpowiedzi, stąd suma odsetek przekraczająca 100%.

Rysunek 26. Bariery uczestnictwa w ofercie rekreacyjno-sportowej miasta Świnoujście?

Według 54,7% badanych rodzin oferta sportowo – rekreacyjna miasta Świnoujście jest raczej dostosowana do potrzeb i oczekiwań rodzin. Opinię *zdecydowanie tak* wyraziło 15,3% respondentów. Odpowiedzi *raczej nie* oraz *zdecydowanie nie* udzieliło łącznie 17,9% badanych rodziców nieletnich dzieci ze Świnoujścia. Odpowiedzi *trudno powiedzieć* udzieliło 12,1% respondentów. Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że opinia na temat dostosowania oferty sportowo-rekreacyjnej skierowanej do rodzin jest dość pozytywna. Warto zważyć, że w porównaniu do danych pochodzących z badania przeprowadzonego w 2019 roku zdecydowanie (o 27,4%) wzrósł odsetek pozytywnych opinii świadczących o dopasowaniu oferty sportowo – rekreacyjnej miasta Świnoujście do potrzeb i wymagań świnoujskich rodzin. Takie dane oznaczają, że oferta sportowo – rekreacyjna miasta Świnoujście w okresie ostatnich lat została w dużym stopniu zoptymalizowana i dopasowana do oczekiwań rodzin z dziećmi.

Rysunek 27. Czy oferta sportowo – rekreacyjna miasta Świnoujście jest dostosowana do potrzeb i oczekiwań rodzin?

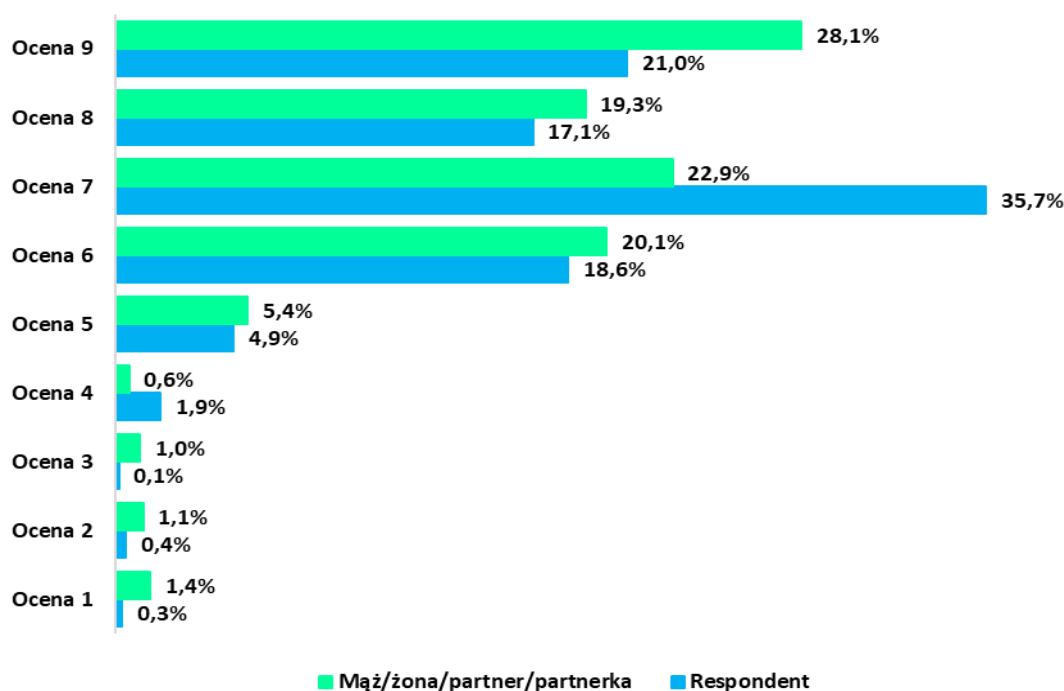

Uczestników badania poproszono o wskazanie takich sposobów i form spędzania wolnego czasu przez całą rodzinę w Świnoujściu, która byłaby optymalna dla wszystkich członków rodziny. Odpowiedzi respondentów na to pytanie miały charakter swobodnej wypowiedzi. Udzielone przez rodziców dzieci w wieku do 18 lat, odpowiedzi zostały zaszeregowane do większych kategorii. Świnoujskie rodziny swój wolny czas najchętniej spędzałyby wspólnie z dziećmi podczas pikników rodzinnych, festynów organizowanych dla dzieci oraz jarmarków, które odbywałyby się na terenie Świnoujścia. Takie formy wspólnego spędzania czasu cieszyły się zainteresowaniem – 35,8% badanych. Wysokie zainteresowanie dotyczyło wspólnie spędzonego czasu przez całą rodzinę w Aqua Parku, basenach i pływalni. Wymieniona forma wspólnego dzielenia czasu przez całą rodzinę została wskazana przez 18,3% uczestników badania. Kolejna forma spędzania wspólnego czasu to uczestnictwo w koncertach lub piknikach, które połączone byłyby z wydarzeniami artystycznymi i koncertami. Takie wydarzenia cieszą się zainteresowaniem – 17,2% rodziców. Co dziesiąty rodzic uczestniczących w badaniu – 10,0% jest zainteresowany wspólnymi wyjściami do kina, kina na leżakach oraz do teatru. Zainteresowaniem rodzin cieszyłyby się także wspólne wyjścia na place zabaw lub do parków rozrywki – 6,6% opinii oraz wspólne uprawianie sportu (tenis, kajaki, rolki, łyżwy itd.) – 3,9%. Pozostałe formy aktywności wskazała mniejsza grupa rodziców.

Stan zdrowia rodziców i dzieci

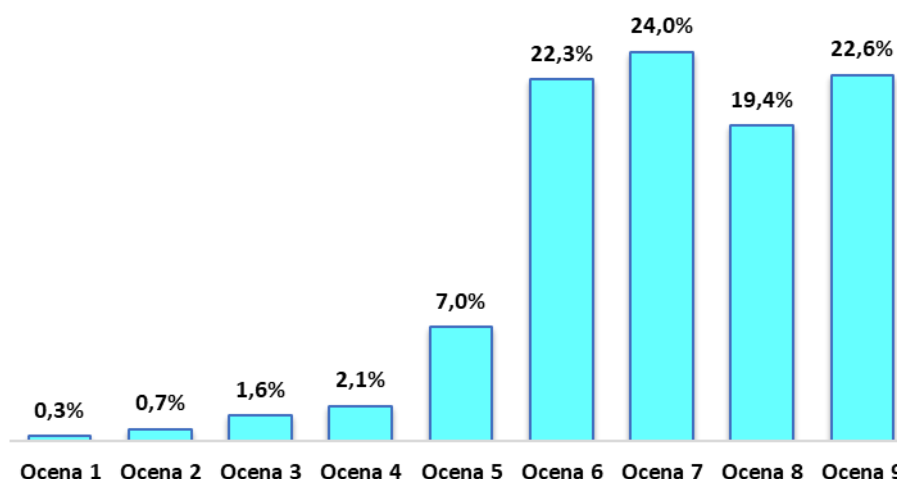
Kolejna kwestia podjęta w badaniach dotyczyła sytuacji zdrowotnej rodziców i dzieci z badanych rodzin. Respondenci oceniali własny stan zdrowia oraz stan zdrowia swoich małżonków lub partnerów/partnerek. Okazuje się, że łącznie aż 92,4% respondentów subiektywnie ocenia swój stan zdrowia jako ponadprzeciętny (Ocena 6-9). Natomiast negatywne oceny stanu zdrowia ankietowanych osób stanowiły łącznie jedynie 2,7% (Oceny 1-4). Również pozytywnie, ankietowane osoby oceniły stan zdrowia swoich współmałżonków lub partnerów życiowych. Pozytywnie (Oceny 6-9) stan zdrowia oceniało 90,4% badanych. Negatywnie (Oceny 1-4) stan swojego zdrowia oceniło 4,1% badanych. Przeciętna ocena stanu zdrowia respondentów w skali od 1 do 9 wyniosła 7,21, a ocena stanu zdrowia małżonków lub partnerów/partnerek – 7,24. W badaniu zrealizowanym w 2019 roku przeciętna ocena stanu zdrowia respondentów w skali od 1 do 9 wyniosła 6,89, a ocena stanu zdrowia małżonków lub partnerów/partnerek – 7,51. Subiektywna ocena stanu zdrowia nie musi pokrywać się ze stanem faktycznym, możliwe, że ankietowane osoby pomijają stosunkowo drobne dolegliwości jak alergie, bóle głowy, czy kręgosłupa, eksploracja tego problemu wymagałaby jednak dodatkowych badań, najlepiej w formie wywiadu. Wynik ten tłumaczy również wysoki odsetek osób młodych 18-44 lata w badaniu, które stanowią łącznie aż 86,6% wszystkich respondentów.

Rysunek 28. Ocena stanu zdrowia rodziców w świnoujskich rodzinach.

Uczestnicy badania wyrazili także pozytywną opinię na temat stanu zdrowia swoich dzieci. Z przeprowadzonego badania wynika, iż zdecydowana większość respondentów – łącznie 88,3% oceniła, na dziewięciostopniowej skali zdrowie dzieci w przedziale ocen od 6 do 9. Niewielkie różnice występują jedynie w natężeniu pozytywnych ocen. Przeciwnego zdania (Ocena 1 – Ocena 4) było zaledwie 4,7%, spośród wszystkich respondentów uczestniczących w badaniu, którzy oceniają stan zdrowia własnych dzieci, jako zły lub bardzo zły. Respondenci ci prawdopodobnie borykają się z problemami zdrowotnymi dzieci. Przeciętna ocena stanu zdrowia dzieci (Ocena 5) została wskazana przez 7,0% respondentów udzielających odpowiedzi w ankiecie. Dla porównania w badaniu realizowanym w 2019 roku pozytywna ocena stanu zdrowia dziecka (Ocena 6 – Ocena 9) wynosiła aż 93,3% wszystkich wskazań.

Rysunek 29. Ocena stanu zdrowia dzieci w świnoujskich rodzinach.

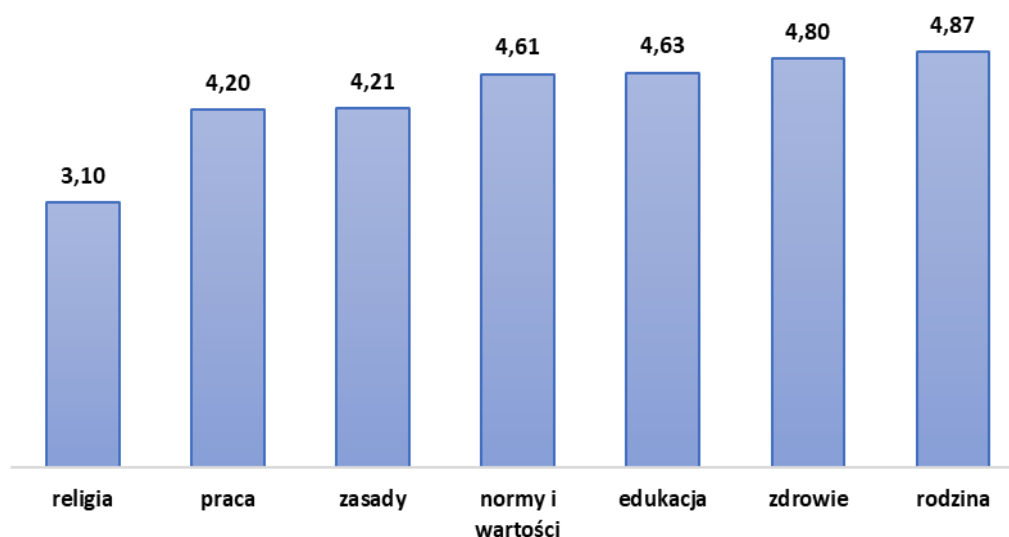

Czynniki chroniące rodzinę

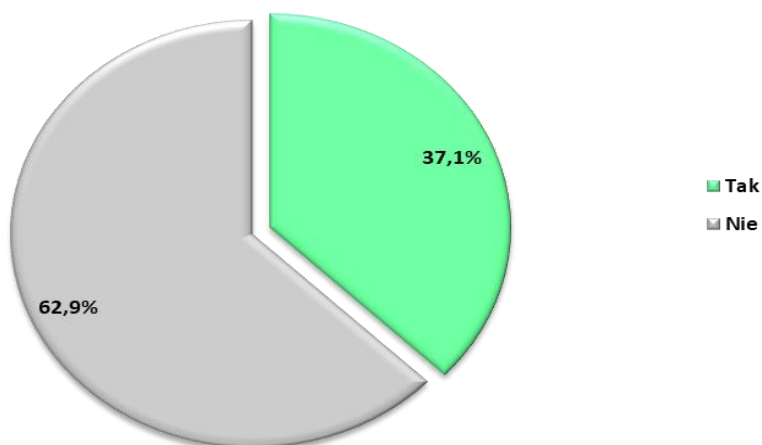
W badaniu poruszono również niezwykle ważną kwestię, którą jest określenie i zaopiniowanie systemu wartości w rodzinie, na podstawie takich kluczowych zasad i czynników chroniących rodzinę jak: wiara, etyka, normy i zasady funkcjonujące w rodzinie, istnienie systemu kar i nagród, znaczenie pracy i edukacji dla członków w rodzinie oraz wsparcie w wychowaniu dzieci ze strony dalszej rodziny. W pierwszym etapie rodzice uczestniczący w badaniu ocenili takie istotne elementy kształtujące system normatywny w rodzinie jak: rodzina, praca, edukacja, zdrowie, religia, normy i wartości oraz zasady. Badani przypisywali każdej poruszanej wartości ocenę według skali 1-5, gdzie 1 oznacza ocenę zupełnie nieistotną,

a 5 – zdecydowanie istotną. Wyniki postanowiono przedstawić za pomocą średnich wynikających z tych ocen. Najważniejsza dla badanych respondentów, spośród analizowanych wartości okazała się rodzina – średnia ocena 4,87 oraz zdrowie – 4,80. Na kolejnych miejscach znajdują się: edukacja – 4,63, normy i wartości – 4,61, zasady – 4,21 oraz praca – 4,20. Najmniej ważna spośród wymienionych elementów jest dla badanych religia – 3,10. W odniesieniu do badań zrealizowanych wśród świnoujskich rodzin w 2019 roku wzrosła średnia ocena niemal każdego z ocenianych aspektów z wyjątkiem religii. Średnie oceny były następujące: rodzina – średnia ocena 4,78, zdrowie – 4,69, edukacja – 4,07, praca – 3,98, normy i wartości – 3,83, zasady – 3,73 oraz religia – 3,16.

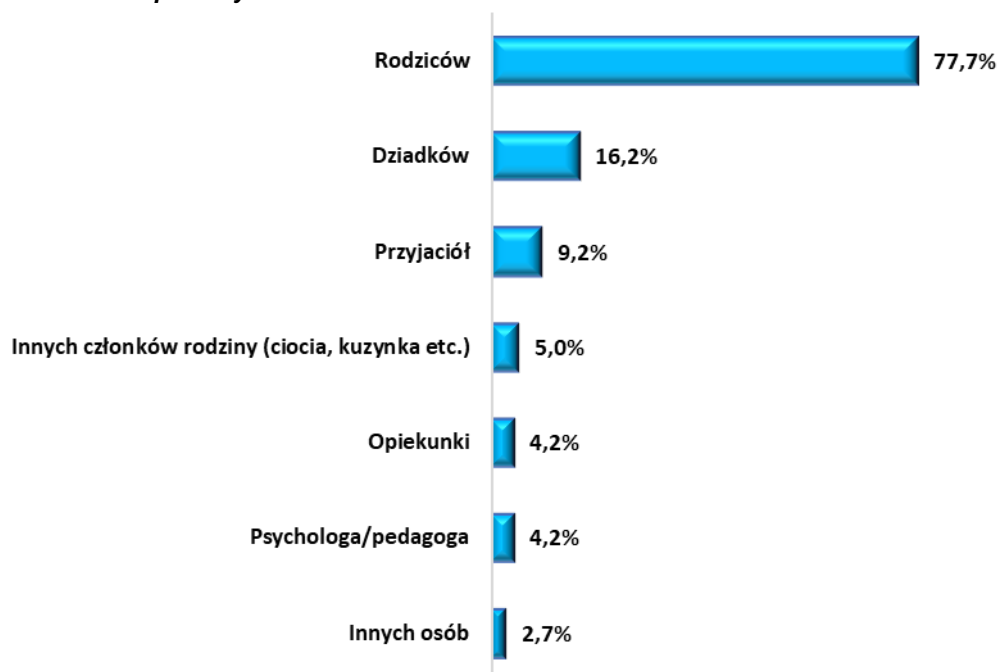
Rysunek 30. Poziom istotności w rodzinie poszczególnych elementów. Średnia ocena.

W kolejnym pytaniu poruszono temat pomocy w wychowaniu dzieci. Z takiej pomocy korzysta więcej niż co trzecia badana świnoujska rodzina – 37,1%. Jednak większość rodzin – 62,9% nie korzysta z żadnej pomocy i samodzielnie zajmuje się wychowywaniem dzieci.

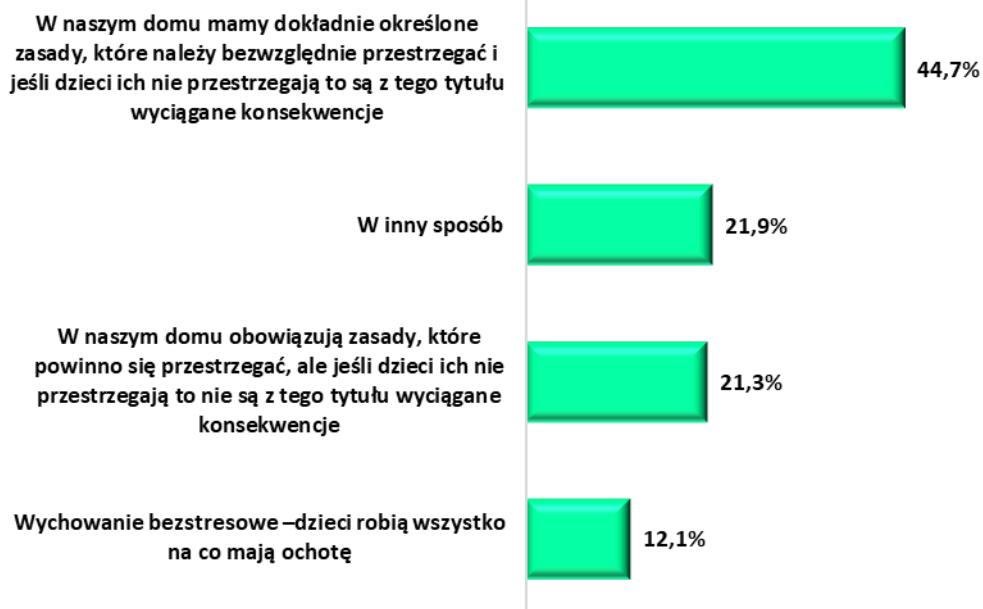
Rysunek 31. Korzystanie z czyjejs pomocy przy wychowywaniu dzieci.

W kolejnym pytaniu brano pod uwagę tylko rodziny korzystające z pomocy przy wychowaniu dzieci. Pytanie to miało charakter wielokrotnego wyboru, stąd suma odsetek wskazań przekracza 100%. Badanym rodzinom w zakresie wychowywania i sprawowania opieki nad dzieckiem bądź dziećmi najczęściej pomagają rodzice – 77,7%. Mniejszy odsetek badanych korzysta z pomocy dziadków – 16,2%. Z pomocy przyjaciół korzysta 9,2% badanych. Korzystanie z pomocy innych członków rodziny wskazało 5,0% badanych. Opiekunkę zatrudnia 4,2% respondentów. Taki sam odsetek badanych - 4,2% respondentów korzysta z pomocy pedagoga lub psychologa. 2,7% ankietowanych wskazało na inne osoby.

Rysunek 32. Źródła pomocy.

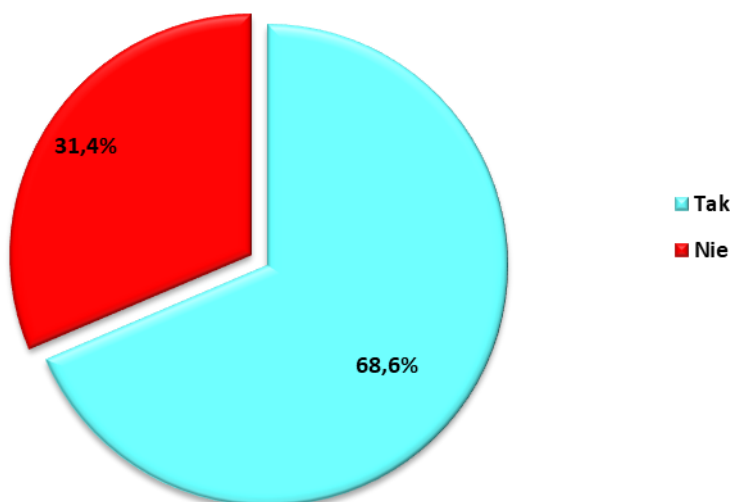
Szczegółowej analizie poddano także sposoby wychowywania dzieci przez świnoujskie rodziny uczestniczące w badaniu. Spośród wymienionych metod wychowawczych niemal połowa badanych rodziców – 44,7% preferuje dokładnie określone zasady, których łamanie niesie ze sobą konsekwencje. Więcej niż co czwarta badana rodzina – 21,4% wychowuje dzieci za pomocą innych metod niż sposoby zdefiniowane w ankiecie. Zbliżony odsetek badanych 21,3% deklaruje, że w ich domu również obowiązują zasady, niemniej jednak odstępstwa od nich nie implikują konsekwencji. Wychowanie bezstresowe deklaruje 12,7% badanych rodziców. Warto odnotować, że w porównaniu do wyników badania przeprowadzonego w 2019 roku o 13,4% spadł odsetek wskazań dotyczący takiego rodzaju wychowania, w którym panują dokładnie określone zasady, które należy bezwzględnie przestrzegać i jeśli dzieci ich nie przestrzegają, to są z tego tytułu wyciągane konsekwencje. Jednocześnie o 7,0% wzrosło poparcie dla takiego sposobu wychowania dzieci, w którym obowiązują zasady, które powinno się przestrzegać, ale jeśli dzieci ich nie przestrzegają, to nie są z tego tytułu wyciągane konsekwencje. Wzrosło także poparcie o 5,0% dla bezstresowego wychowywania dzieci.

Rysunek 33. Sposób wychowania dzieci najbliższy respondentowi.

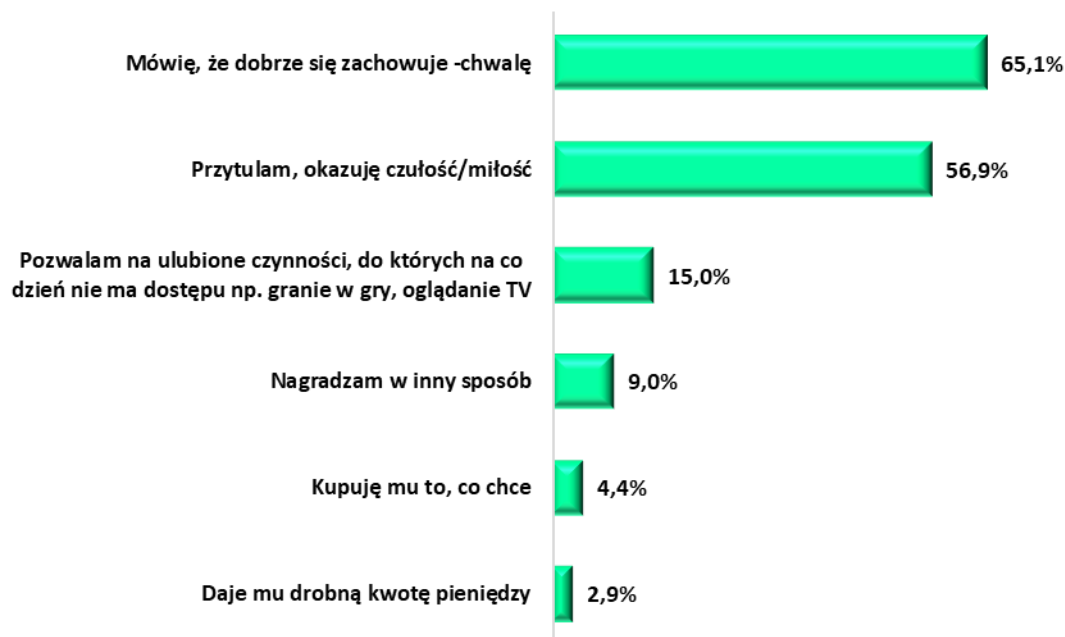

Przedstawione poniżej dane prowadzą do wniosku, że 68,6% rodzin ze Świnoujścia nagradza dzieci za dobre zachowanie, natomiast 31,4% nie stosuje systemu nagród za dobre sprawowanie dzieci. W odniesieniu do danych z 2019 roku o 16,9% spadło poparcie dla stosowania systemu nagród w odpowiedzi na dobre zachowanie dziecka/dzieci.

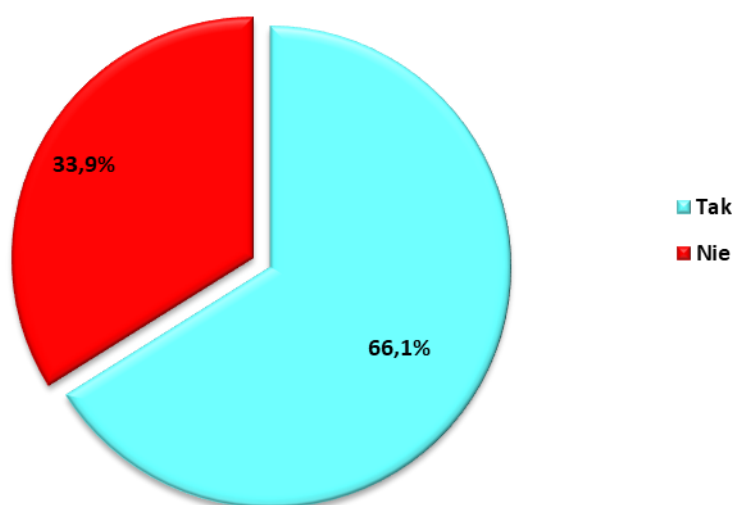
Rysunek 34. Stosowanie nagród za dobre zachowanie dziecka.

Spośród możliwych sposobów nagradzania dzieci za dobre zachowanie, zdecydowanie najczęściej praktykowanym systemem nagród jest stosowanie pochwał za dobre zachowanie oraz przytulanie i okazywanie pozytywnych uczuć. 65,1% badanych rodziców chwali swoje dzieci za dobre zachowanie, a zbliżony odsetek badanych – 56,9% okazuje dzieciom czułość. Wyraźnie mniej popularnym sposobem nagradzania dzieci jest pozwalanie im na ulubione czynności, które na co dzień są limitowane, takie jak granie w gry, oglądanie telewizji. Według deklaracji dotyczy to 15,0% respondentów. Niewielki odsetek badanych – 7,3% rodziców stosuje nagrody materialnie, w tym 4,4% badanych kupuje dzieciom to, na co mają ochotę, a 2,9% daje im drobną kwotę pieniędzy. Pytanie miało charakter wielokrotnego wyboru, zatem suma odsetek odpowiedzi przekracza 100%.

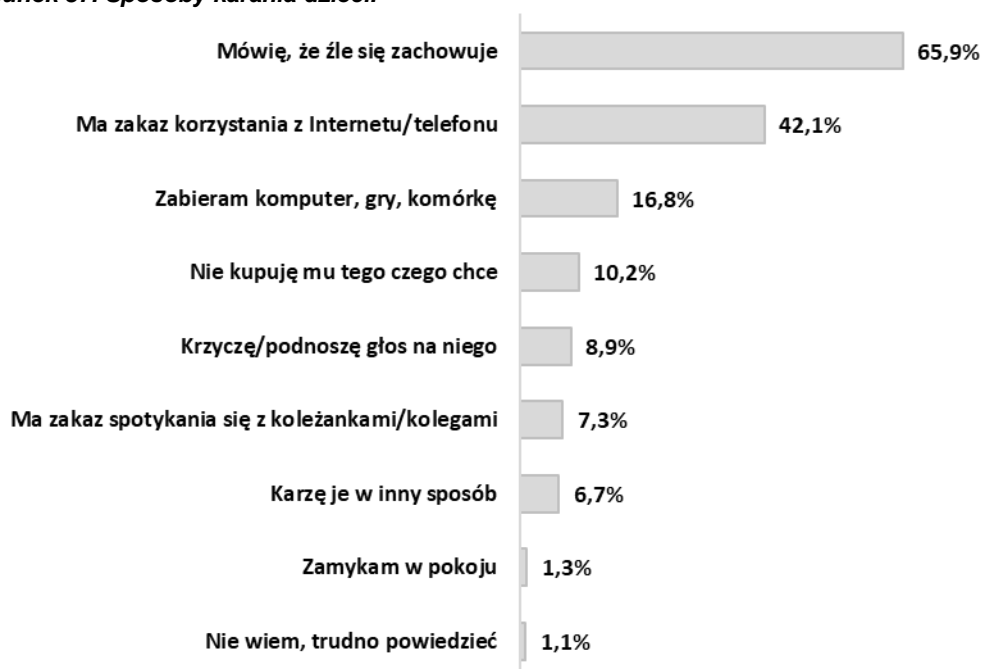
Rysunek 35. Sposoby nagradzania dzieci.

Większość badanych rodziców – 66,1% wyciąga konsekwencje w postaci kar, wymierzanych dzieciom za nieodpowiednie zachowanie. Jednak co trzeci badany rodzic – 33,9% w wychowaniu dzieci nie stosuje systemu kar. Warty odnotowania jest fakt, iż w porównaniu do badania zrealizowanego w 2019 roku o 9,8% spadło poparcie wobec stosowania systemu kar w odpowiedzi na złe zachowanie dziecka.

Rysunek 36. Stosowanie kar za złe zachowanie dziecka.

Biorąc pod uwagę respondentów, którzy zadeklarowali karanie swoich dzieci, należy zauważyć, że najpowszechniej stosowaną karą, deklarowaną przez 65,9% respondentów jest upomnienie słowne, w praktyce jest to mówienie o złym zachowaniu. Kolejną ze stosowanych kar – zakaz korzystania z Internetu, telefonu stosuje 42,1% rodziców. Część ankietowanych rodziców - 16,8% anektuje dzieciom komputer lub telefon. Kolejne 10,2% rodziców nie kupuje dziecku tego, czego chce. 8,9% badanych krzyczy na dziecko, a 7,3% stosuje zakaz spotykania się z kolegami i koleżankami. 6,7% ankietowanych każe dziecko w inny sposób. Mniejszy odsetek badanych – zamyka dziecko w pokoju, a 1,1% nie potrafi określić sposobu wymierzania kar. Należy zauważyć, że każdy z respondentów mógł wskazać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100,0%.

Rysunek 37. Sposoby karania dzieci.

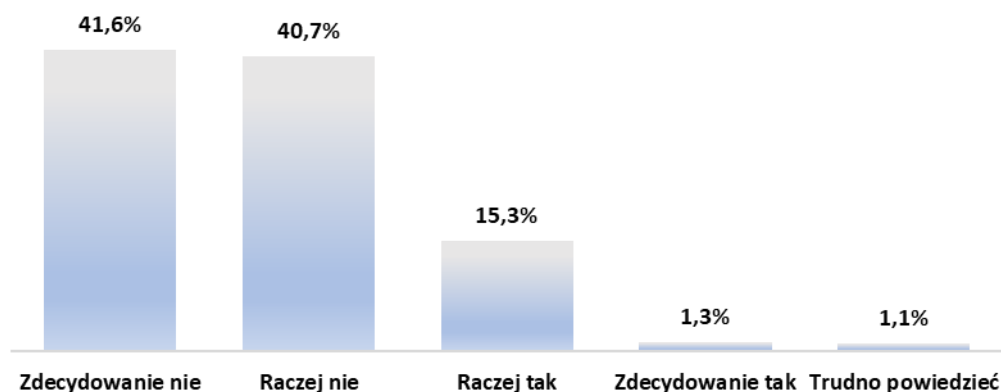

Problemy wychowawcze z dzieckiem

Zdecydowana większość badanych rodziców nie zadeklarowała problemów związanych z wychowywaniem dziecka lub dzieci. Zgodnie z deklaracjami łącznie aż 82,3% rodziców nie ma problemów wychowawczych z dziećmi, w tym 41,6% respondentów wymieniło odpowiedź *zdecydowanie nie*, natomiast 40,7% odpowiedź *raczej nie*. Łącznie 16,6% rodziców zasygnalizowało występowanie pewnych problemów wychowawczych, w tym 1,3% wskazało odpowiedź *zdecydowanie tak*, natomiast 15,3% odpowiedź *raczej tak*. Odpowiedź

trudno powiedzieć wymieniło – 1,1% badanych. W porównaniu do danych z 2019 roku spadł o 6,4% odsetek rodzin deklarujących występowanie takich problemów w rodzinie.

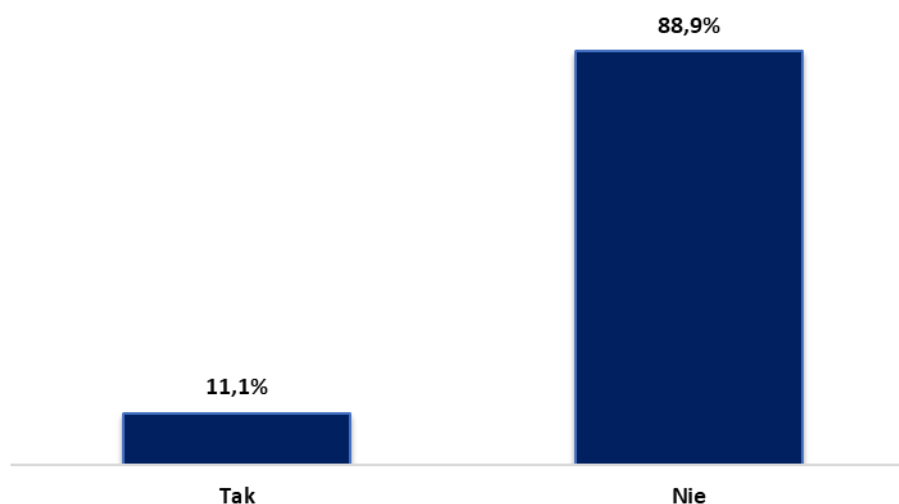
Rysunek 38. Problemy wychowawcze w rodzinach.

Respondenci, którzy wskazali na występowanie problemów wychowawczych, poproszeni zostali o scharakteryzowanie tych problemów. Największy odsetek badanych – 86,2% wskazał na niegrzeczne zachowanie dzieci (przeklinanie, „pyskowanie”). Inne ważne problemy wychowawcze w rodzinach to: nadmierne korzystanie z internetu/telefonu – 48,3%, złe wyniki w nauce – 40,5% oraz agresja – 37,9% wskazań respondentów. 10,3% badanych wymieniło spożywanie alkoholu. Inne problemy dotyczą 7,8% ankietowanych rodzin. Żadna z badanych osób nie wskazała na problemy wychowawcze związane ze spożywaniem narkotyków lub dopalaczy przez dzieci. Każda z badanych osób mogła wskazać dowolną liczbę problemów, dlatego suma odsetek przekracza 100%.

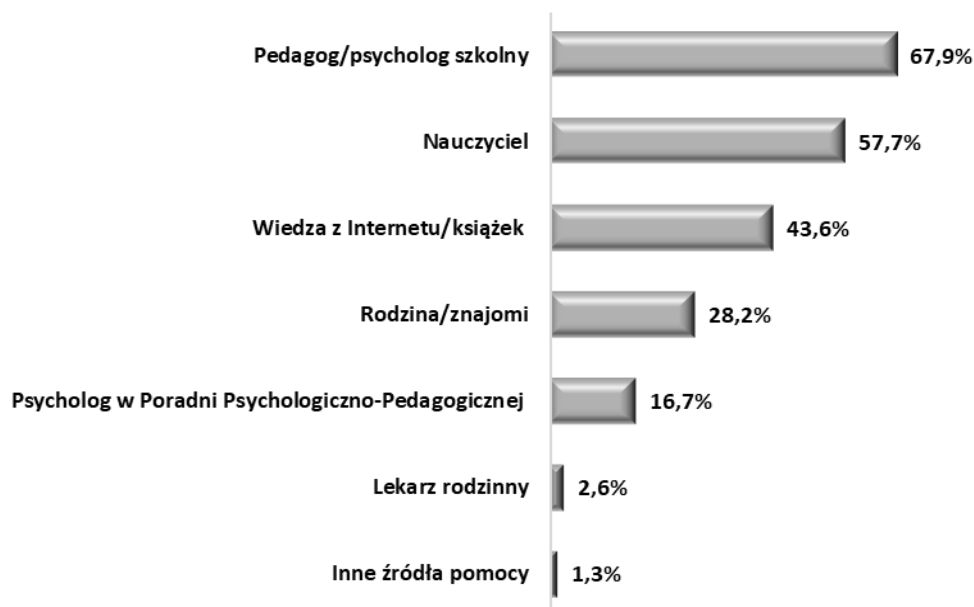
Rysunek 39. Problemy wychowawcze.

Profesjonalnej pomocy w związku z jakimikolwiek problemami wychowawczymi z dzieckiem/dziećmi poszukiwało 11,1% badanych respondentów. Zdecydowana większość uczestników badania – 88,9% nie poszukiwała nigdy takiej pomocy. W porównaniu do danych z badania realizowanego w 2019 roku o 3,8% spadł odsetek rodziców poszukujących takiej formy pomocy.

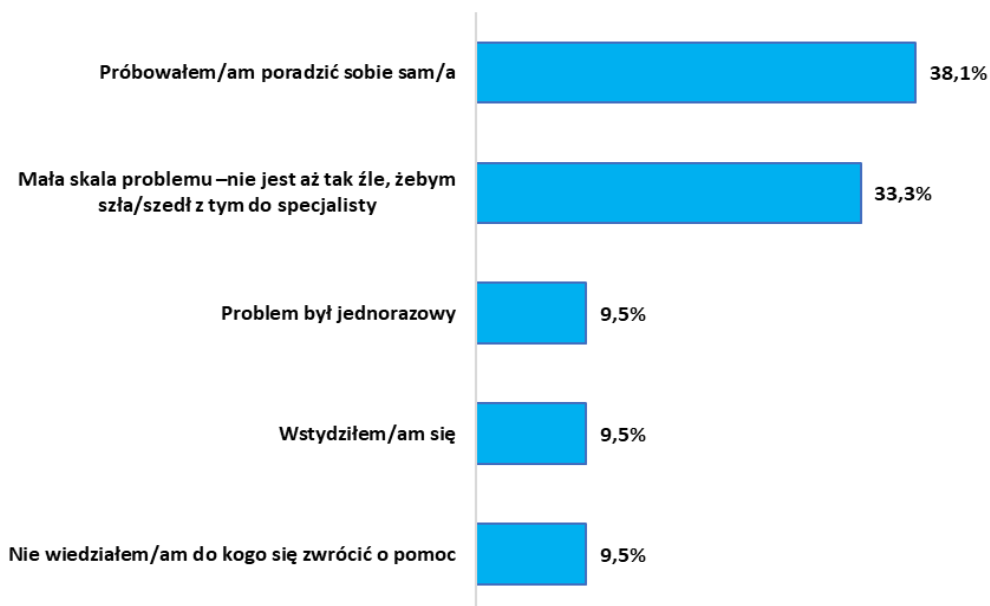
Rysunek 40. Czy poszukiwał(a) Pani/Pan profesjonalnej pomocy w związku z problemami wychowawczymi z dzieckiem/dziećmi?

Rodziców, którzy poszukiwali profesjonalnej pomocy w związku z problemami z dzieckiem, poproszono o wskazanie osób lub instytucji, do których się zgłaszali. Najczęściej wymieniano pedagoga lub psychologa – 67,8% odpowiedzi, nauczyciela – 57,7% oraz samodzielne poszukiwanie wiedzy w Internecie lub w książkach – 43,6%. U rodziny lub znajomych pomocy poszukiwało – 28,7% badanych, natomiast w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pomocy poszukiwało 16,7% badanych rodziców. Z pomocy lekarza skorzystało 2,6% z tych, którzy zgłaszali problemy wychowawcze, natomiast inne źródła min: terapeutę wskazało 1,3% badanych.

Rysunek 41. Źródła poszukiwania profesjonalnej pomocy.

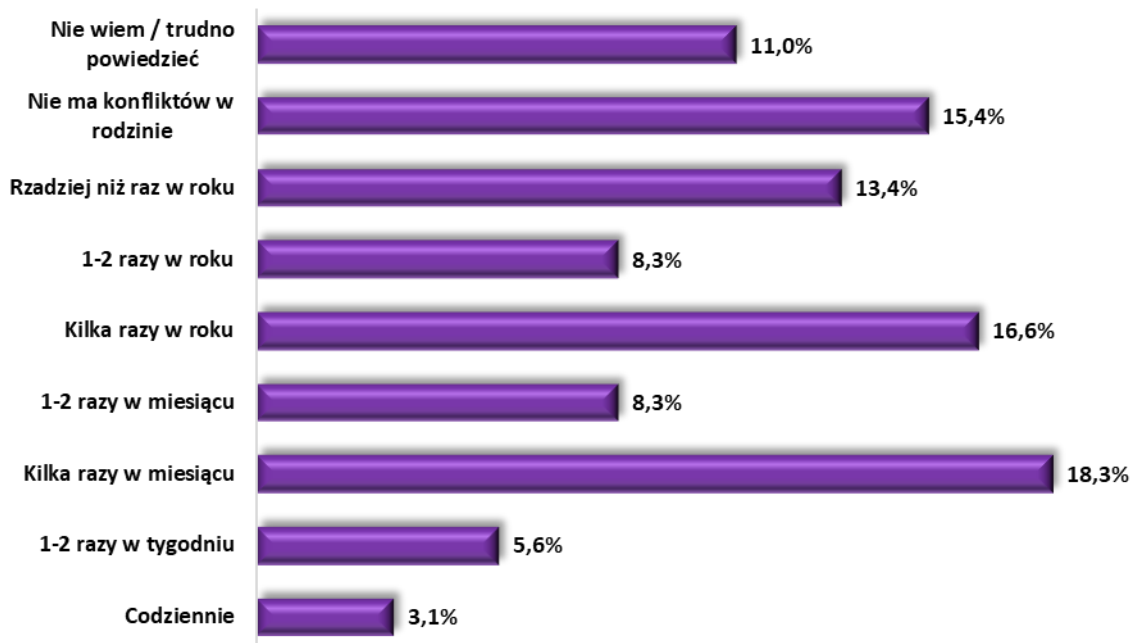

Rodzice, którzy mają problemy wychowawcze z dziećmi, ale nie korzystają z fachowej pomocy, zapytano o powody takiej decyzji. Najwyższy odsetek badanych próbował samodzielnie poradzić sobie z problemem - 38,1% wskazań respondentów. Co trzeci badany rodzic – 33,3% zwrócił uwagę na małą skalę problemu wychowawczego. Co dziesiąty z wyodrębnionej grupy rodziców uważa, że problem wychowawczy pojawił się jednorazowo, tyle samo osób jako powód podaje wstyd, jak również brak wiedzy o tym, do kogo się zwrócić.

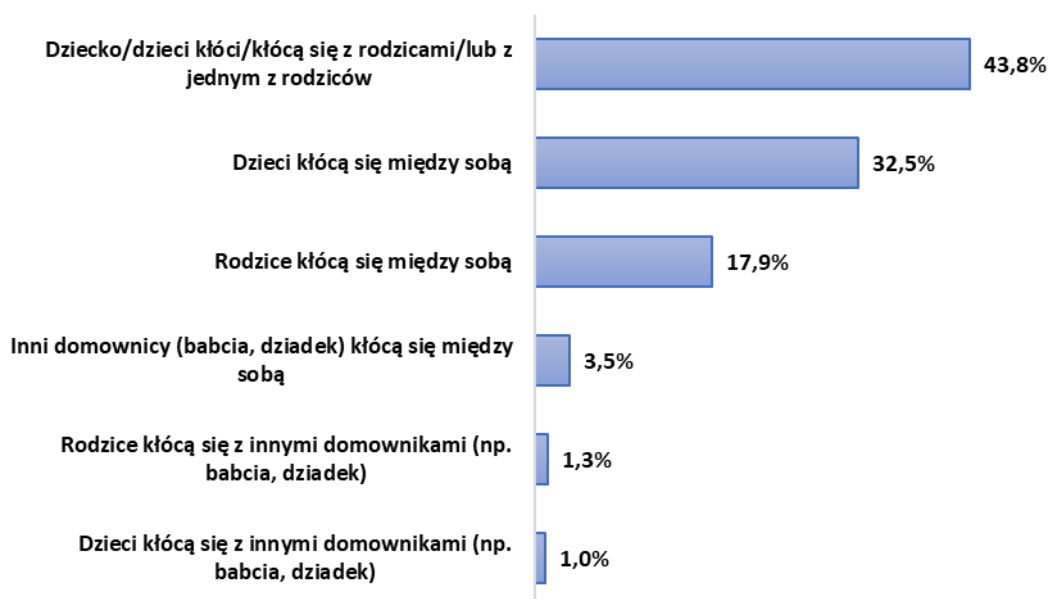
Rysunek 42. Powody nie korzystania z profesjonalnej pomocy.

Dysfunkcje w rodzinie

Kolejna część raportu koncentruje się na dysfunkcjach występujących w rodzinie, a w szczególności na konfliktach rodzinnych i ich uwarunkowaniach. Zbadano także występowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz problemu uzależnień (stosowanie używek przez członków rodziny, w tym alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, hazard i uzależnienie od komputera itp.). Uwzględniając częstotliwość konfliktów w rodzinie, należy stwierdzić, że co najmniej raz w miesiącu dochodzi do konfliktu w przypadku 35,3% rodzin, w tym, co najmniej raz w tygodniu sytuacja konfliktowa ma miejsce w 8,7% uczestniczących w badaniu rodzin. Mniejsze natężenie konfliktów – 1-2 razy w roku lub kilka razy w roku odnotowano łącznie u 24,9% respondentów. Rzadziej niż raz w roku do konfliktów dochodzi w 13,4% badanych rodzin. 15,4% respondentów deklaruje, że w ich rodzinach nie ma konfliktów. Odpowiedź nie wiem/trudno powiedzieć wskazało 11,0% badanych rodzin. Częstotliwość konfliktów w rodzinie pozostaje na podobnym poziomie jak w 2019 roku.

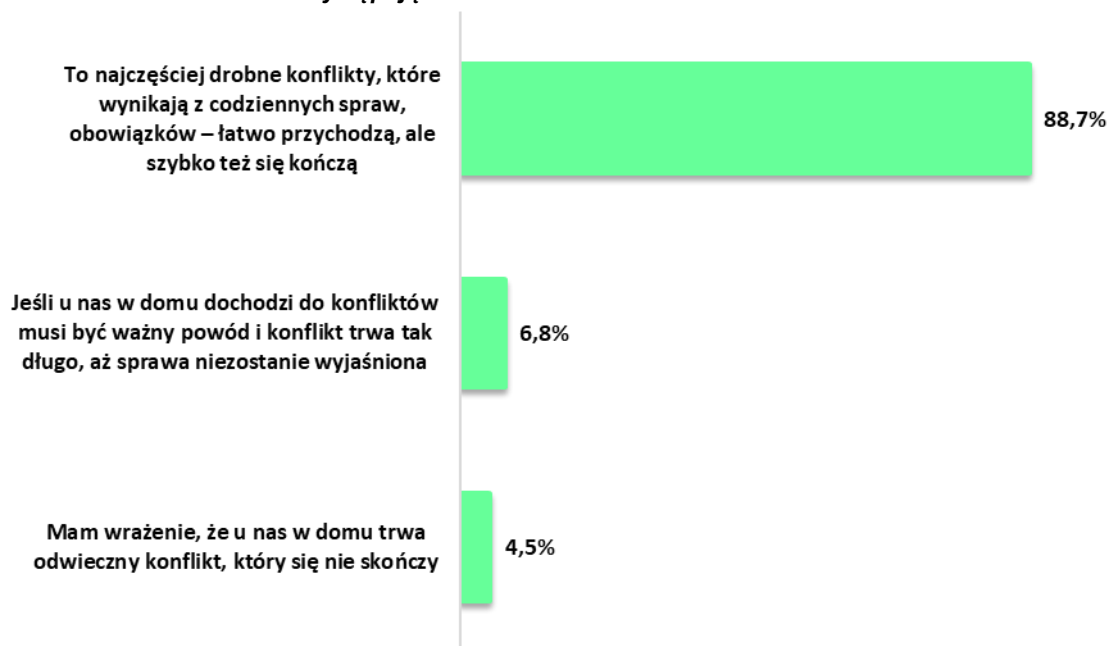
Rysunek 43. Częstotliwość konfliktów w rodzinie.

Konflikty w badanych świnoujskich rodzinach wynikają najczęściej z kłótni dzieci z rodzicami lub z jednym z rodziców, co zgłasza 43,8% badanych respondentów. Kłótnie dzieci między sobą stanowią 32,5% wszystkich konfliktów, natomiast kłótnie między rodzicami – 17,9%. Pozostałe strony konfliktu w rodzinie przedstawione zostały na wykresie. Pytanie pozwalało na wybór wielu wariantów, dlatego suma odpowiedzi nie jest równa 100%.

Rysunek 44. Uczestnicy konfliktów.

Według deklaracji badanych skala i rozmiar konfliktów rodzinnych nie jest duża. Zdecydowana większość uczestników badania – 88,7% uważa, że podłożem konfliktów są codzienne sprawy i obowiązki. Są to najczęściej drobne konflikty, które łatwo przychodzą, ale szybko też się kończą. 6,8% badanych uważa, że jeśli w domu dochodzi do konfliktów, musi być ważny powód i konflikt trwa tak długo, aż sprawa niezostanie wyjaśniona, natomiast 4,5% badanych ma wrażenie, że w domu trwa odwieczny konflikt, który się nie kończy.

Rysunek 45. Skala konfliktów występująca w rodzinie

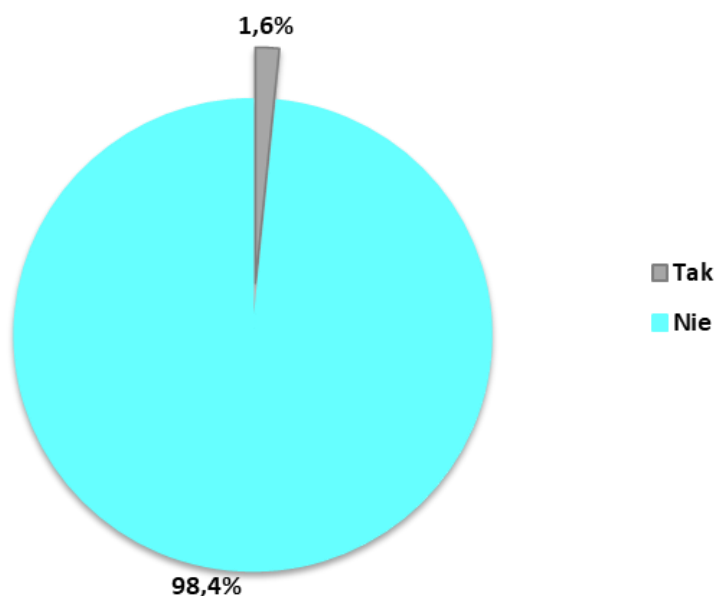
Czynniki, które generują konflikty w świnoujskich rodzinach to przede wszystkim niewypełnianie obowiązków domowych przez członków rodziny. Taki powód konfliktów wskazany został w przypadku ponad połowy badanych rodzin – 51,8%. Część badanych – 23,5% wskazała na złe zachowanie członków rodziny (przeklinanie, pyskowanie). Inną przyczynę konfliktów w rodzinie – charakter dziecka (skłonność do konfliktów) wskazało – 22,2% badanych rodzin. Konflikty w rodzinie mogą być także powodowane przez złe wyniki w nauce dziecka. Taką przyczynę wymieniło 17,4% badanych respondentów. Jako zarzewie konfliktów w rodzinie – 12,4% respondentów wskazało charakter męża / żony / partnera / partnerki i ich skłonność do konfliktu. 9,1% badanych wskazało na charakter innego z domowników i ich skłonność do konfliktów. Pozostałe przyczyny determinujące wystąpienie konfliktu w świnoujskich rodzinach przedstawione zostały na wykresie. Suma prezentowanych odpowiedzi nie jest równa 100% ze względu na możliwość udzielania kilku odpowiedzi.

Rysunek 46. Najczęstsza przyczyna konfliktów.

Kolejnym elementem niniejszej diagnozy było określenie występowania w badanych świnoujskich rodzinach istotnych problemów społecznych takich jak przemoc w rodzinie oraz uzależnienia. Zdecydowana większość badanych rodzin – 86,7% nie doświadczyła nigdy poważniejszych problemów związanych z przemocą, ani uzależnieniami. Najczęstszymi problemami, z którymi zmagają się rodzice nieletnich dzieci, są: uzależnienie od komputera, Internetu lub gier – 13,6% wskazań oraz nadużywanie alkoholu - 4,4% przez któregoś z członków rodziny. Pozostałe problemy przedstawiono na wykresie. Według deklaracji żadna z badanych rodzin nie spotkała się z problemami związanymi z uzależnieniem od dopalaczy oraz uzależnień od hazardu. W badaniu przeprowadzonym w 2019 roku brak występowania wymienionych problemów wskazało 82,3% badanych rodzin.

Rysunek 47. Rodzaje problemów występujących w domu.

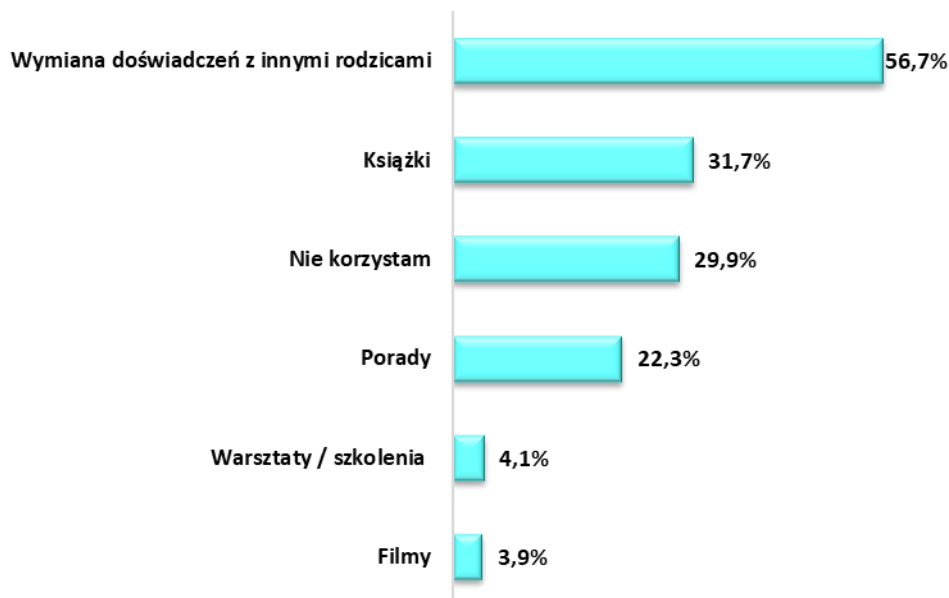
W 1,6% badanych świnoujskich rodzin wystąpiły bądź występują konflikty z prawem. Zdecydowana większość badanych rodzin (członków rodziny) – 98,4% nie miało konfliktu z prawem. Dla porównania w badaniu realizowanym 2019 roku konflikty z prawem miało 5,0% członków badanych rodzin.

Rysunek 48. Konflikty z prawem.

Metody podnoszenia swoich umiejętności rodzicielskich

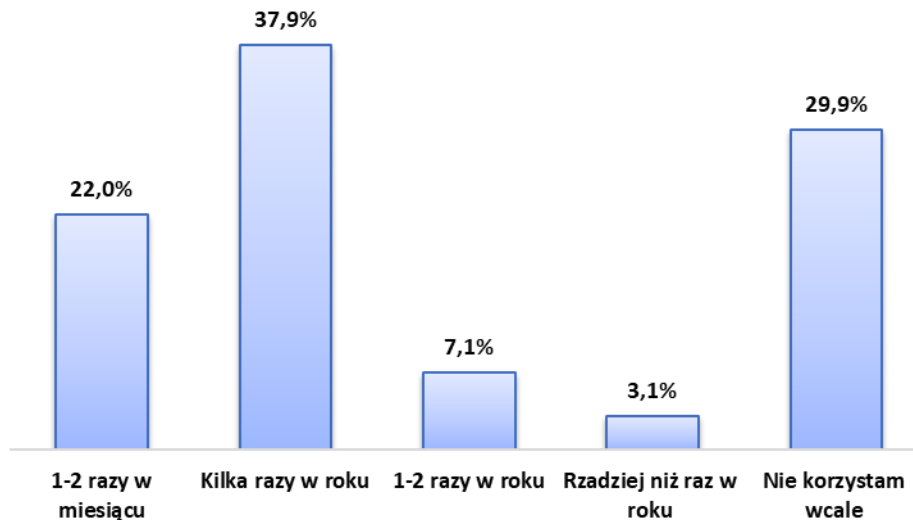
Kolejny blok tematyczny dotyczył preferowanych sposobów podnoszenia umiejętności rodzicielskich. Brano pod uwagę formy budowania tych umiejętności, częstotliwość korzystania z tych form, wiedzę rodziców o organizowanych przez miasto szkoleniach i warsztatach z tego zakresu oraz zainteresowanie partycypacją w takich warsztatach. W pierwszej kolejności rodziców uczestniczących w badaniu poproszono o wskazanie stosowanych przez nich sposobów podnoszenia kompetencji rodzicielskich. Ankietowani rodzice najchętniej wymieniają się doświadczeniami z innymi rodzicami, dotyczy to ponad połowy rodziców biorących udział w badaniu – 56,7% wskazań. Kolejnymi źródłami doskonalenia kompetencji rodzicielskich są: książki – 31,7% odpowiedzi oraz porady – 22,3% wskazań. Na dalszych miejscach znalazły się: warsztaty i szkolenia – 4,1% oraz filmy – 3,9%. Niemal co trzeci uczestnik badania – 29,9% nie korzysta z żadnych metod podnoszenia swoich umiejętności rodzicielskich. W odpowiedzi na to pytanie każda z badanych osób mogła wskazać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma odsetek wskazań przekracza 100%. W porównaniu do danych pochodzących z 2019 roku nie zaobserwowano istotnych różnic w sposobach podnoszenia kompetencji rodzicielskich.

Rysunek 49. Metody podnoszenia swoich umiejętności rodzicielskich.

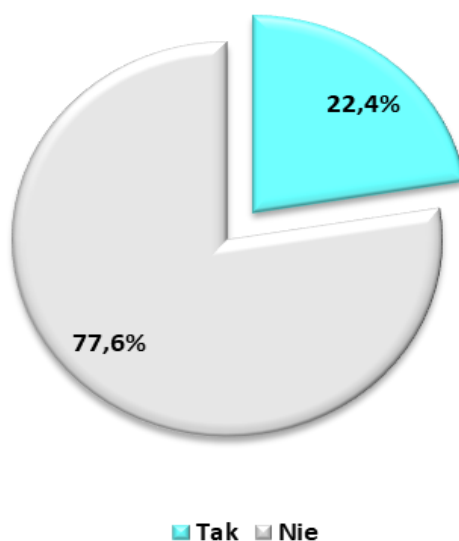
Poniżej przedstawiono częstotliwość korzystania z wymienionych źródeł wiedzy w celu podnoszenia swoich umiejętności rodzicielskich. Świnoujscy rodzice najczęściej korzystają z wymienionych metod kilka razy w roku – 37,9% oraz 1 – 2 razy w miesiącu – 22,0%.

Rysunek 50. Częstotliwość korzystania z różnych źródeł wiedzy w celu podniesienia swoich umiejętności rodzicielskich

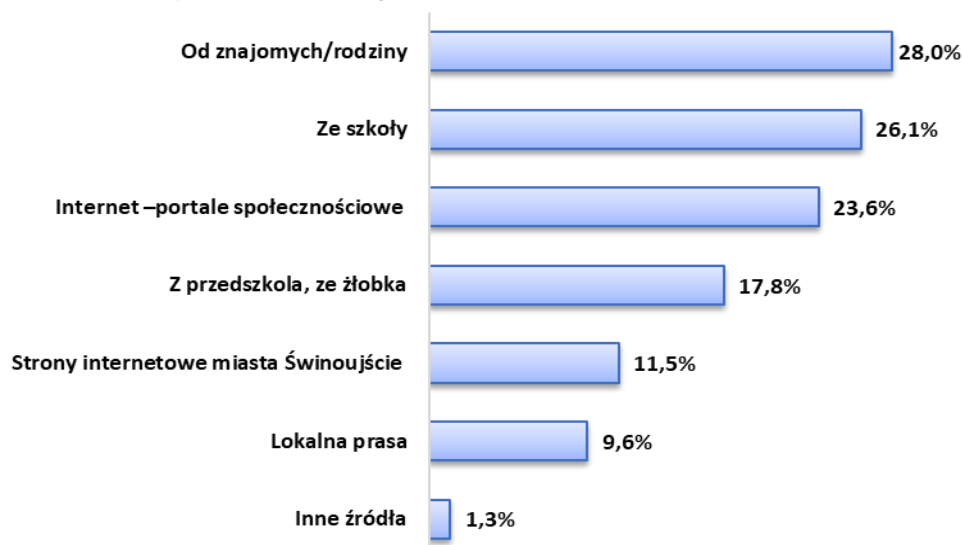
22,4% badanych rodziców nieletnich dzieci ma wiedzę na temat warsztatów dla rodziców organizowanych przez miasto Świnoujście (to o 8,9% mniej niż w badaniu przeprowadzonym w 2019 roku). 77,6% badanych rodziców nic nie słyszało na temat warsztatów i szkoleń dla rodziców organizowanych przez miasto Świnoujście.

Rysunek 51. Czy słyszał(a) Pani/Pan o warsztatach/wykładach dla rodziców organizowanych przez miasto Świnoujście?

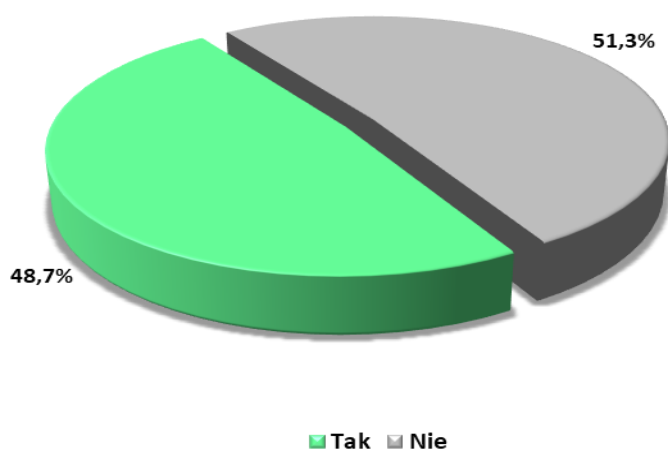
Informację o spotkaniach i warsztatach dla rodziców respondenci pozyskali przede wszystkim od znajomych lub rodziny – 28,0% wskazań oraz ze szkoły – 26,1% odpowiedzi. Blisko co czwarty uczestnik badania – 23,6% wiedzę na temat warsztatów/wykładów czerpie z portali społecznościowych. Część badanych jako źródło informacji o spotkaniach, warsztatach dla rodziców wskazał przedszkole lub żłobek – 17,8% wskazań oraz strony internetowe miasta Świnoujście – 11,5% wskazań. Lokalną prasę wymieniło 9,6% badanych. Inne źródła wskazało 1,3% badanych rodziców.

Rysunek 52. Źródła wiedzy o warsztatach/wykładach.

Blisko połowa badanych rodziców – 48,7% wykazuje zainteresowanie uczestnictwem w darmowych warsztatach lub szkoleniach organizowanych przez miasto Świnoujście, które mają na celu podniesienia kompetencji rodzicielskich. To o 5,9% mniej wskazań rodziców niż w badaniu realizowanym w 2019 roku.

Rysunek 53. Zainteresowanie udziałem w darmowych warsztatach, wykładach organizowanych przez miasto.

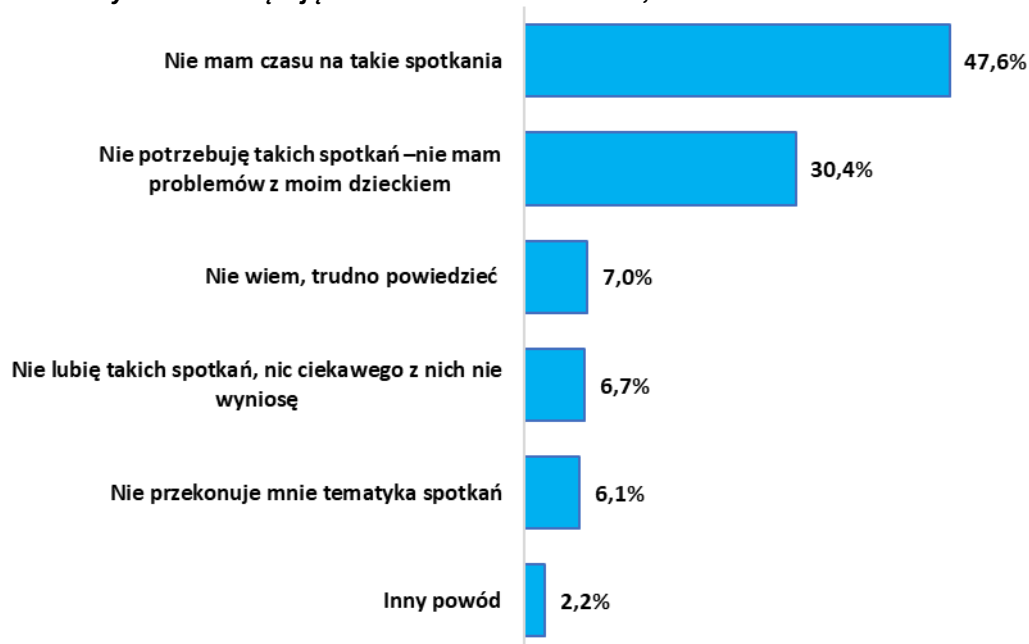

Rodziców zainteresowanych podnoszeniem kompetencji rodzicielskich poprzez uczestnictwo w ofercie miasta najbardziej interesuje uczestnictwo w warsztatach, których tematyka dotyczyć będzie dorastaniu dzieci. Taką opinię wyraziło 76,0% badanych. Więcej niż co czwarty badany rodzic – 28,7% chciałby brać udział w szkoleniach poświęconych tematyce uzależnienia od Internetu oraz gier. 8,5% rodziców chciałoby poszerzyć swoją wiedzę z zakresu edukacji seksualnej, natomiast 7,6% badanych wyraża zainteresowanie tematyką dotyczącą uzależnienia dzieci od używek. Tematyka pozostałych zajęć jest atrakcyjna dla mniej niż 5,0% respondentów i została przedstawiona na poniższym wykresie. Pytanie miało charakter wielokrotnego wyboru, zatem liczba wskazań jest większa od liczby uczestników, a suma odsetek przekracza 100%.

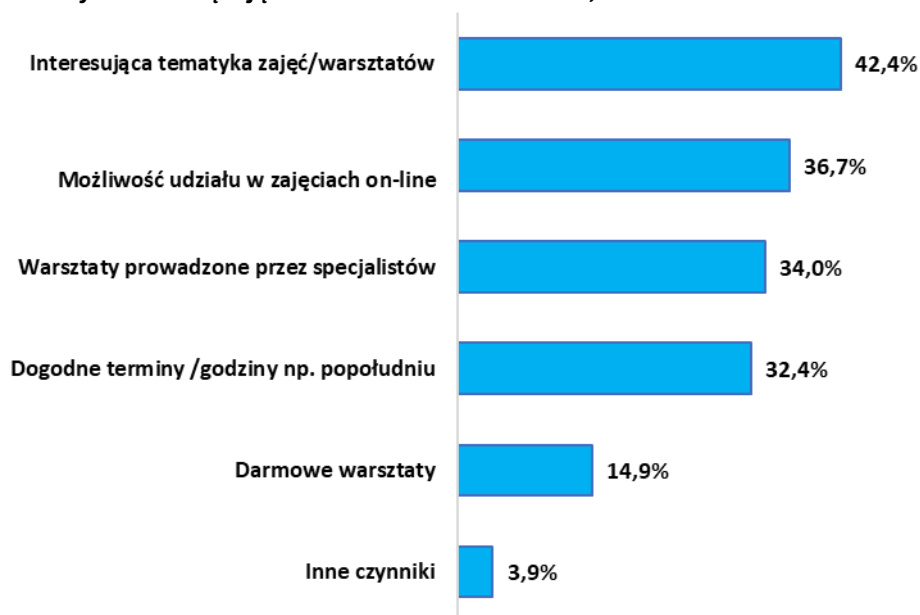
Rysunek 54. Najciekawsza tematyka warsztatów.

Najczęściej wskazywanym powodem braku zainteresowania udziałem w tego rodzaju warsztatach lub szkoleniach organizowanych przez miasto Świnoujście jest brak czasu na takie spotkania. Taką odpowiedź wskazało 47,6% badanych rodziców. 30,4% respondentów wskazuje na brak potrzeby uczestnictwa w takich warsztatach i szkoleniach. Po kilka procent uzyskały odpowiedzi: trudno powiedzieć, awersja do tego typu spotkań oraz brak przekonania do tematyki. Dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Rysunek 55. Czynniki zniechęcające do udziału w szkoleniach, warsztatach.

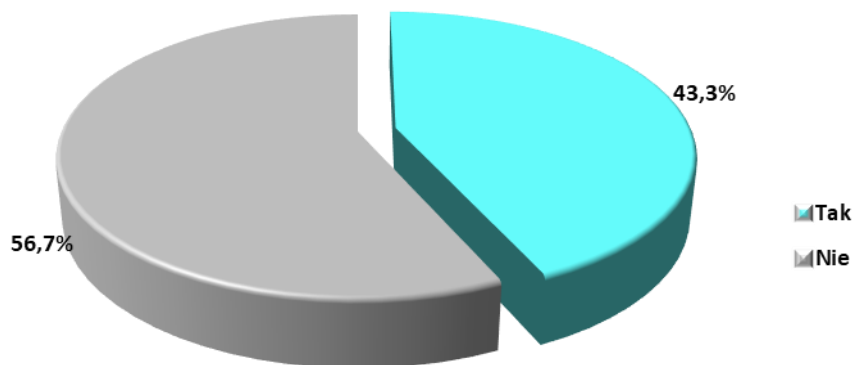
Najważniejsze czynniki, które przekonałyby rodziców nieletnich dzieci do udziału w bezpłatnych warsztatach organizowanych przez miasto Świnoujście to przede wszystkim interesująca tematyka takich szkoleń i wykładów. Taką zachętę wskazało 42,4% uczestników badania. Następnie wymieniono możliwość uczestniczenia w zajęciach w formie on-line – 36,7%. Prowadzenie warsztatów przez specjalistów skłoniłoby 34,0% rodziców do udziału w nich. Istotnym warunkiem mogącym zachęcić rodziców do udziału w takich warsztatach są także dogodne terminy – 32,4% wskazań. Brak opłat jest istotny dla 14,9% rodziców. Inne czynniki wymieniło 3,9% osób. Co ciekawe nikt nie skorzystałby z warsztatów w związku z pojawieniem się problemu w rodzinie. Pytanie to miało formę wielokrotnego wyboru, odpowiadali na nie wszyscy badani, suma wskazań przekracza więc wielkość próby, a suma odsetek przekracza 100%.

Rysunek 56. Czynniki zachęcające do udziału w szkoleniach, warsztatach.

Korzystanie z serwisów społecznościowych

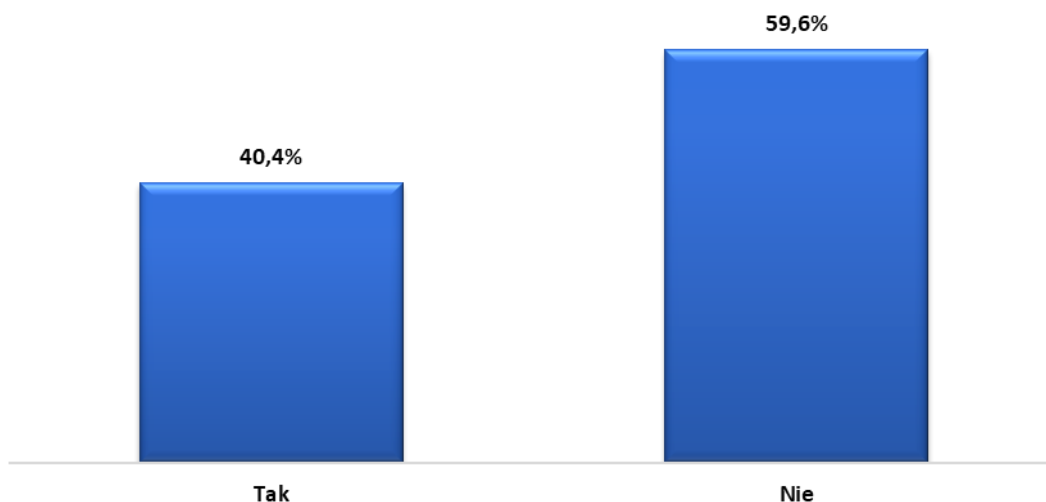
Przedostatnim tematem poruszonym podczas badania sytuacji świnoujskich rodzin wychowujących nieletnie dzieci była kwestia korzystania z serwisów społecznościowych i związanej z tym problematyki. Istotne było zdiagnozowanie stopnia korzystania z porad innych użytkowników serwisów społecznościowych, wiedzy zdobytej w artykułach, udziału w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych (zarówno w zakresie spędzania wolnego czasu, jak i warsztatów, szkoleń dotyczących umiejętności rodzicielskich). Uzupełnieniem pytań dotyczących spędzania wolnego czasu przez świnoujskie rodziny posiadające dzieci w wieku do 18 lat było pozyskanie informacji o stopniu wykorzystania serwisów społecznościowych w zakresie uzyskiwania porad i wiedzy na temat spędzania wolnego czasu. Zgodnie z przedstawionymi danymi 43,3% badanych rodziców korzysta z serwisów społecznościowych, w celu uzyskania porad ich użytkowników na temat spędzania wolnego czasu oraz czyta artykuły na ten temat. To aż o 19,3% więcej niż w badaniu przeprowadzonym w 2019 roku, kiedy z porad innych użytkowników serwisów społecznościowych oraz wiedzy zdobytej w artykułach w zakresie spędzania wolnego czasu korzystało 24,0% badanych rodziców.

Rysunek 57. Czy korzysta Pani/Pan z serwisów społecznościowych porad innych użytkowników serwisów społecznościowych, wiedzy zdobytej w artykułach w zakresie spędzania wolnego czasu?

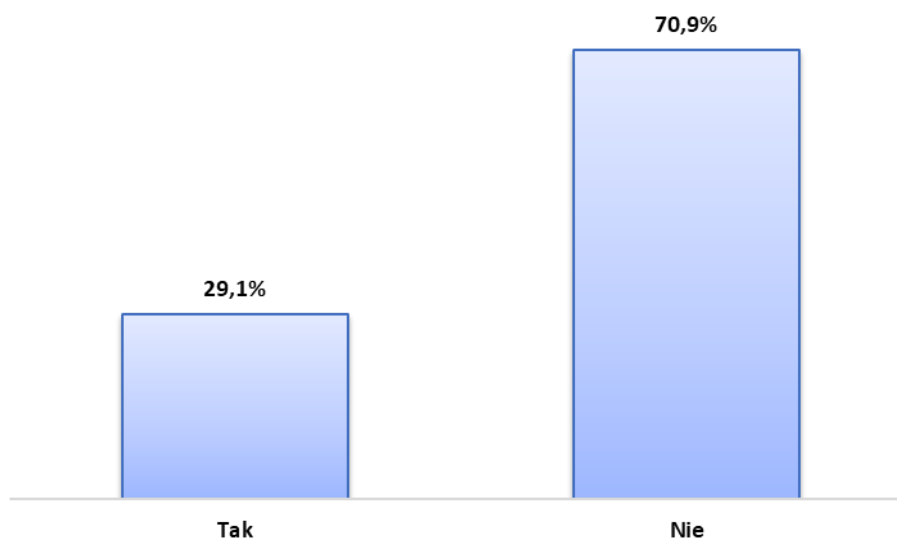
Duża grupa respondentów - 40,4% rodziców bierze udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych w zakresie spędzania wolnego czasu. Jest to zdecydowanie większy odsetek rodziców, którzy deklarowali udział w takich wydarzeniach niż w badaniu realizowanym w 2019 roku, kiedy to odsetek pozytywnych wskazań wynosił 20,6%. W tym aspekcie odnotowano wzrost aż o 19,8%. Takie dane oznaczają, że rodzice dzieci w wieku do 18 lat są aktywni w zakresie działań inicjowanych za pośrednictwem portali społecznościowych i chętnie korzystają z wiedzy na temat sposobów spędzania wolnego czasu, które dostępne są na serwisach społecznościowych.

Rysunek 58. Czy bierze Pani/Pan udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych w zakresie spędzania wolnego czasu?

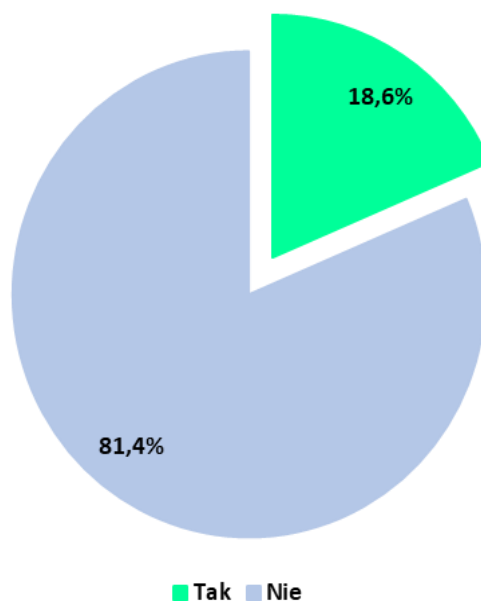
Niemal co trzeci ankietowany rodzic – 29,1% korzysta z serwisów społecznościowych, porad innych użytkowników takich serwisów, bądź wiedzy zdobytej w artykułach na temat kompetencji rodzicielskich. Większość badanych rodziców – 70,9% nie korzysta z serwisów społecznościowych w tym aspekcie. W porównaniu do danych z 2019 roku nieznacznie spadł (o 3,2%) odsetek rodziców deklarujących korzystanie z serwisów społecznościowych w zakresie dotyczącym umiejętności rodzicielskich. Większość badanych rodziców – 68,7% nie korzysta z serwisów społecznościowych w tym aspekcie.

Rysunek 59. Czy korzysta Pani/Pan z serwisów społecznościowych porad innych użytkowników serwisów społecznościowych, wiedzy zdobytej w artykułach w zakresie dotyczącym umiejętności rodzicielskich?

18,6% respondentów bierze udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych dotyczących kompetencji rodzicielskich. To o 1,0% mniej niż w 2019 roku. Zdecydowana większość respondentów – 81,4% nie bierze udziału w takich wydarzeniach.

Rysunek 60. Czy bierze Pani/Pan udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych w zakresie umiejętności rodzicielskich?

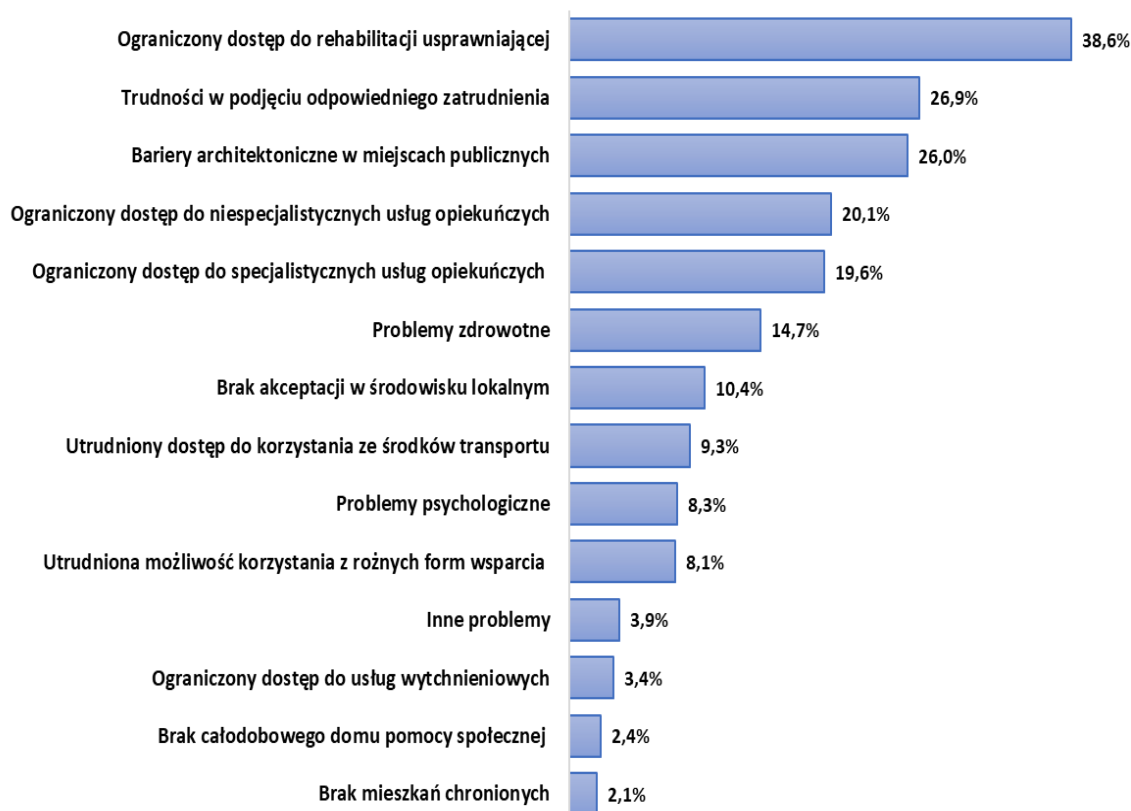
Niepełnosprawność w rodzinie

W ostatniej części raportu została uwzględniona problematyka niepełnosprawności w rodzinie. Respondenci byli pytani o to, z jakimi problemami społecznymi spotykają się, ich zdaniem osoby niepełnosprawne mieszkające w Świnoujściu. Pytano o to, jaka forma wsparcia dla osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności byłaby najbardziej efektywna. Poruszono kwestię niepełnosprawnych członków rodziny respondenta, u których zdiagnozowano brak możliwości samodzielnego zapewnienia sobie normalnego życia na poziomie indywidualnym i społecznym na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia. Jeśli odpowiedź na to pytanie była twierdząca, zapytano o rodzaj niepełnosprawności członka rodziny, jego stopień i rodzaj posiadanego orzeczenia. Celem badania było również zdiagnozowanie zapotrzebowania na zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub umiarkowanym poprzez stworzenie mieszkań chronionych – treningowych lub wspieranych, dzięki którym osoby z niepełnosprawnością przygotowują się pod opieką specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia lub uzyskują pomoc w codziennym funkcjonowaniu.

Poniżej przedstawiono problemy społeczne, które spotykają osoby niepełnosprawne mieszkające w Świnoujściu. Jako główny problem społeczny, z którym zmagają się

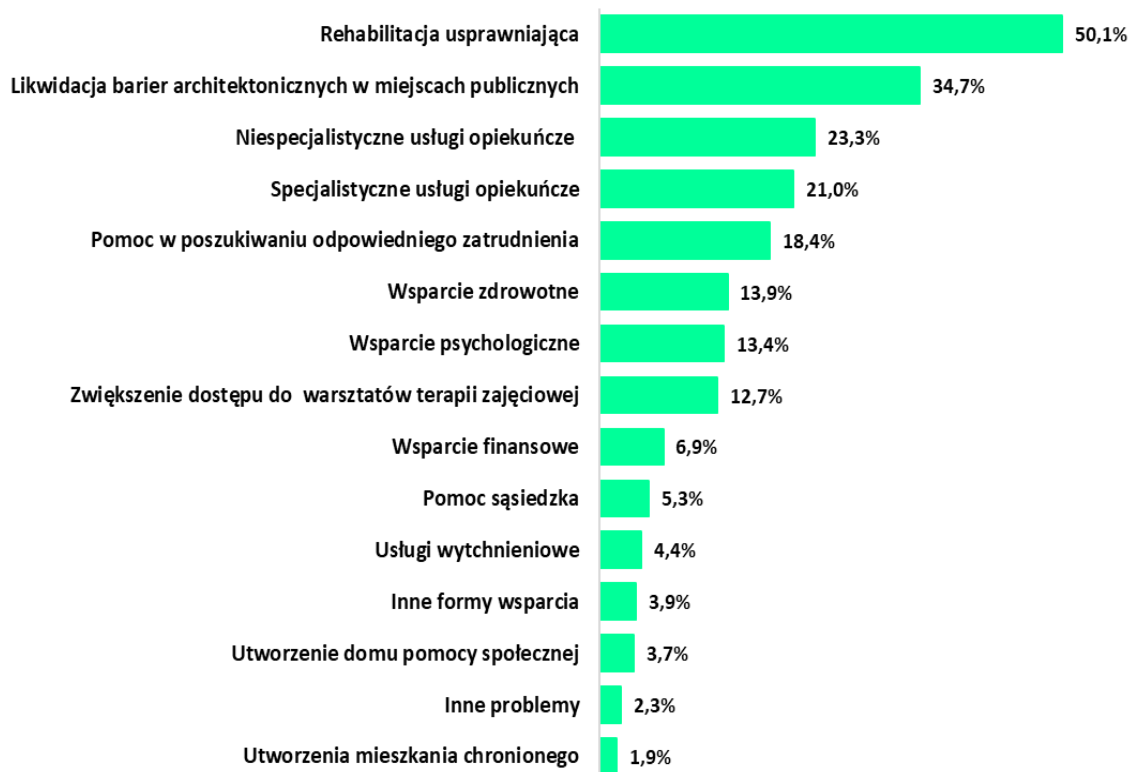
niepełnosprawni mieszkańcy Świnoujścia, wskazano ograniczony dostęp do rehabilitacji usprawniającej. Taką odpowiedź wskazało 38,6% badanych osób. Następnie wymieniono trudności w podjęciu zatrudnienia – 26,9% oraz bariery architektoniczne w miejscach publicznych – 26,0%. Problemem jest także zdaniem badanych ograniczony dostęp do niespecjalistycznych usług opiekuńczych – 20,1% oraz ograniczony dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych – 19,6%. Inne ważne problemy, z którymi borykają się niepełnosprawni mieszkańcy Świnoujścia to także problemy zdrowotne – 14,7% wskazań, oraz brak akceptacji w środowisku – 10,4%. Po kilka procent odpowiedzi zgromadziły pozostałe problemy pokazane na poniższym wykresie. Zważywszy, że wszyscy respondenci mieli możliwość wyboru wielu odpowiedzi, suma wskazań przekracza wielkość próby, a suma odsetek 100%.

Rysunek 61. Z jakimi problemami społecznymi spotykają się Pani/Pana zdaniem osoby niepełnosprawne (ze znacznym bądź umiarkowanym stopniem niepełnosprawności) – mieszkające w Świnoujściu.

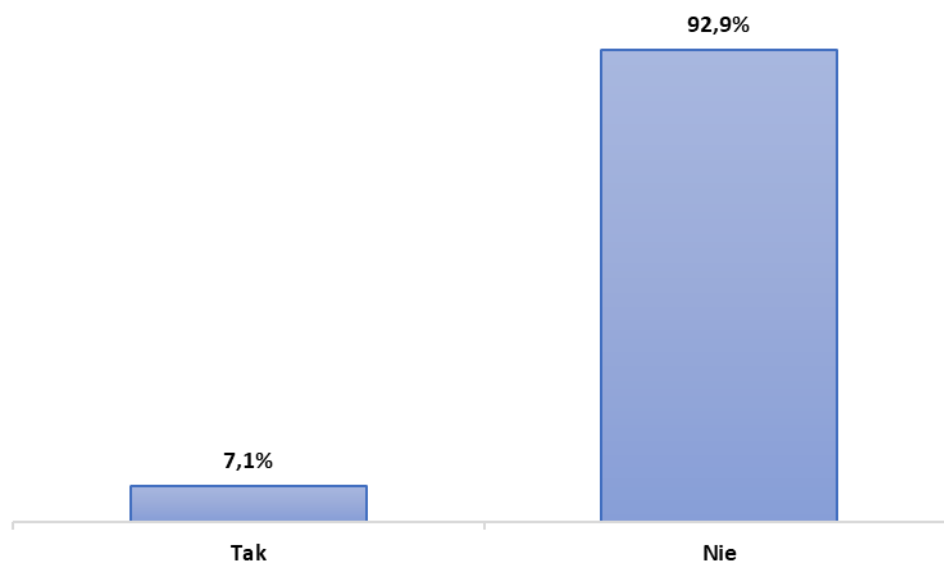
Wśród preferowanych form wsparcia dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, ponad połowa respondentów wymieniła rehabilitację usprawniającą – 50,1% wskazań. Więcej niż co trzeci uczestnik badania wskazał na likwidację barier architektonicznych – 34,7%. Część badanych wymieniło niespecjalistyczne usługi opiekuńcze – 23,3% oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze – 21,0%, natomiast 18,4% badanych wskazało na pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia. Inne ważne formy wsparcia, które powinny być dedykowane dla osób niepełnosprawnych to między innymi: wsparcie zdrowotne – 13,9%, wsparcie psychologiczne – 13,4%, oraz lepszy dostęp do warsztatów terapii zajęciowej – 12,7%. Po kilka procent wyborów otrzymały takie formy pomocy dla osób niepełnosprawnych jak: wsparcie finansowe, pomoc sąsiedzka, usługi wytnieniowe, utworzenie domu pomocy społecznej oraz utworzenie mieszkania chronionego.

Rysunek 62. Jaka forma wsparcia/pomocy dla osób ze znacznym bądź umiarkowanym stopniem niepełnosprawności mieszkających w Świnoujściu jest Pani/Pana zdaniem najbardziej efektywna?

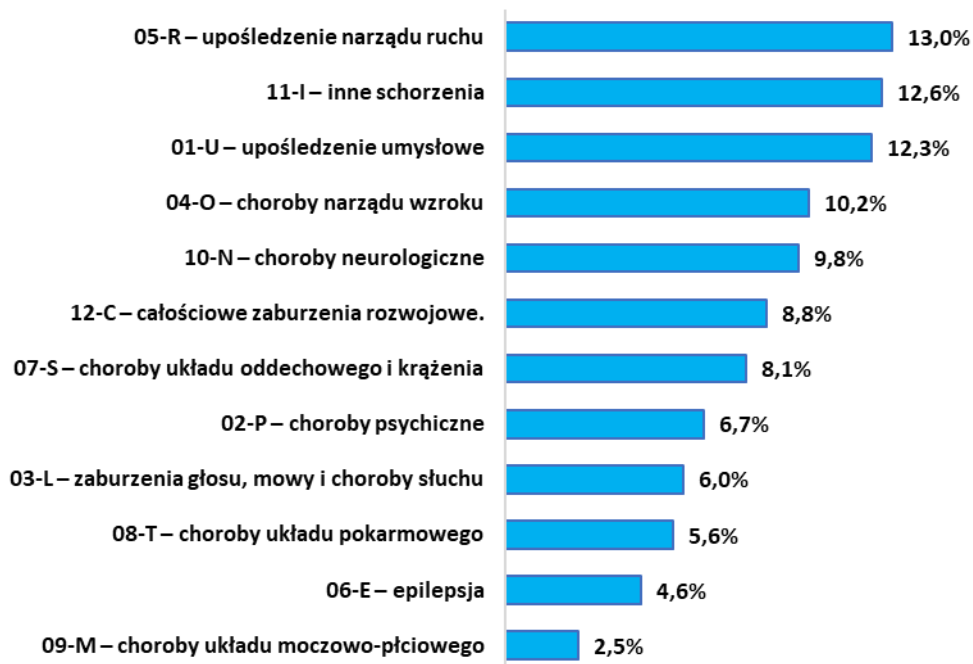

W większości ankietowanych rodzin ze Świnoujścia – 92,9% nie ma członka rodziny, u którego zdiagnozowano brak możliwości samodzielnego zapewnienia sobie normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej, lub psychicznej. Jedynie – 7,1% ankietowanych posiada w rodzinie osobę lub osoby, które borykają się z takim problemem.

Rysunek 63. Czy w Pani/Pana rodzinie występuje(a) osoba/osoby z niepełnosprawnością, u których zdiagnozowano brak możliwości samodzielnego zapewnienia sobie normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej?

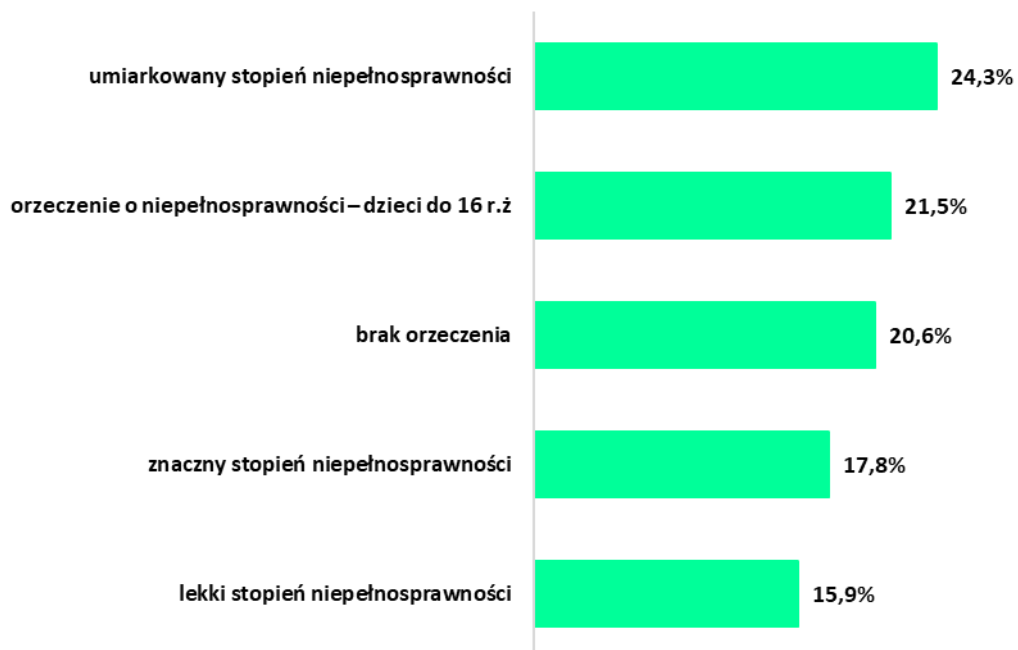

W kolejnym pytaniu wszyscy respondenci mieli możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi, jednak biorąc pod uwagę całą grupę, gdzie w większości nie było problemu z niepełnosprawnością w rodzinie, odsetki wskazań są na poziomie od kilku do kilkunastu procent. Najwięcej badanych osób – 13,0% wskazało na upośledzenie narządu ruchu, 12,6% respondentów wymieniło inne schorzenia. Upośledzenie umysłowe wymieniło 12,3% badanych, natomiast choroby narządu wzroku – 10,2% respondentów. Pozostałe rodzaje niepełnosprawności stanowią po kilka procent wskazań. Wyniki prezentuje wykres.

Rysunek 64. Jaki rodzaj niepełnosprawności posiada/posiadają ta/te osoba(y)?

W ostatnim pytaniu poproszono o wskazanie stopnia niepełnosprawności członka rodziny. Blisko jedna czwarta wskazań – 24,3% dotyczy umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, następnie 21,5% badanych wskazała orzeczenie o niepełnosprawności dla dzieci do 16 roku życia. 20,6% wskazań dotyczy osób niepełnosprawnych bez orzeczenia, po kilkanaście wskazań uzyskały znaczny i lekki stopień niepełnosprawności. Wyniki znajdują się na poniższym wykresie.

Rysunek 65. Jaki stopień niepełnosprawności posiada/posiadają ta/te osoba(y)? Aktualny stopień niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne).

Wnioski

Przedstawione wyniki badania sytuacji świnoujskich rodzin posiadających dziecko lub dzieci w wieku do 18 lat są kompleksową diagnozą kondycji świnoujskich rodzin. Analiza wielu obszarów życia badanych rodzin pozwoliła na poznanie trudności, z którymi borykają się świnoujskie rodziny oraz wskazanie barier partycypacyjnych, które utrudniają im pełne zaangażowanie w życie społeczne, kulturowe czy też sportowo – rekreacyjne. Przeprowadzone badania pozwoliły na poznanie warunków socjalno-bytowych świnoujskich rodzin, struktury rodzin oraz sytuacji materialnej ankietowanych rodzin. Diagnoza potrzeb i oczekiwań rodzin umożliwiła opisanie uczestnictwa badanych rodzin w obszarze edukacji, zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, a także ich uczestnictwa w szeroko rozumianym życiu społecznym oraz w poszczególnych formach wspólnego spędzania wolnego czasu. W raporcie przedstawiono także strukturę rodzinnego rozkładu czasu oraz opisano najważniejsze czynniki chroniące rodzinę. Dzięki przeprowadzonym badaniom możliwe stało się także zdiagnozowanie części dysfunkcji występujących w rodzinie i problemów wychowawczych wśród badanych świnoujskich rodzin oraz sposobów pokonywania tych trudności poprzez podnoszenie umiejętności rodzicielskich. Szczegółowo opisany został także problem niepełnosprawności w rodzinie oraz wskazano najbardziej efektywne sposoby wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub umiarkowanym. Dodatkowo w badaniu przedstawiono odniesienie do wyników badań przeprowadzonych w 2019 roku, co pozwoliło na uchwycenie zmian postaw i opinii rodzin w poszczególnych analizowanych obszarach. Prezentowane wyniki badań stanowią podstawę do stworzenia określonych działań, które pozwolą na przezwyciężenie trudności, które w dużym stopniu utrudniają świnoujskim rodzinom uczestnictwo w życiu społecznym, kulturowym, sportowym i rekreacyjnym miasta oraz przyczynią się do przeciwdziałania zjawisku ekskluzji społecznej części świnoujskich rodzin. Na podstawie przeprowadzonych badań potrzeb i oczekiwań świnoujskich rodzin przedstawiono główne spostrzeżenia i wnioski.

- Zdecydowana większość świnoujskich rodzin – 69,7% mieszka we własnym mieszkaniu, wyraźnie niższy odsetek - 19,1% korzysta z wynajętego lokalu, 10,7% mieszka w części wydzielonej w mieszkaniu rodziców lub razem z rodzicami.

- Średni metraż mieszkania lub domu, w którym zamieszkuje badana świnoujska rodzina z dzieckiem lub dziećmi w wieku poniżej 18 lat zajmuje powierzchnię 64,4 metrów kwadratowych. Największą powierzchnie zajmują mieszkania z trójką dzieci i powyżej, najmniejszą z jednym dzieckiem.
- Zdaniem łącznie 62,6% badanych rodzin powierzchnia mieszkania nie zaspokaja ich podstawowych potrzeb mieszkaniowych i życiowych.
- W większości ankietowani mieszkańcy Świnoujścia mają stabilną sytuację zawodową: 64,2% respondentów, jak również 73,6% ich małżonków (lub partnerów życiowych) pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy. Warto zauważyć, że 9,6% małżonków (partnerów) respondentów pracuje na stałe w Niemczech, a 7,6% pracuje tam dorywczo, zważywszy, że większość badanych stanowią kobiety, to prawdopodobnie są to ich mężowie/partnerzy. Nieznaczny odsetek - 8,8% respondentek (lub respondentów) nie pracuje zarobkowo, zajmuje się dziećmi, a 9,6% respondentek (lub respondentów) przebywa na urlopie wychowawczym.
- Sytuacja materialna świnoujskich rodzin jest przeciętna. 44,0% badanych ocenia swoją sytuację materialną na poziomie przeciętnym. Łącznie 28,7% respondentów uważa, że sytuacja jego rodziny jest dobra lub bardzo dobra. Zbliżony odsetek badanych rodzin – 27,3% ocenia sytuację materialną, w której znajduje się jego rodzina jako złą lub bardzo złą.
- W porównaniu do danych pochodzących z badania przeprowadzonego w 2019 roku o 4,8% zmniejszył się odsetek rodzin, które oceniają swoją sytuację materialną jako dobrą lub bardzo dobrą i zdecydowanie wzrósł (o 14,2%) odsetek rodzin, które oceniają aktualną sytuację materialną jako złą lub bardzo złą. Takie wyniki mogą mieć bezpośredni związek z rosnącą inflacją, dynamicznym wzrostem cen żywności, usług, kosztów kredytów oraz kosztów eksploatacji mieszkań i domów.
- Najlepiej swoją sytuację materialną oceniły osoby z dwójką dzieci. Niżej sytuację oceniły rodziny z jednym dzieckiem. Najniżej rodziny z trójką oraz z czwórką lub większą liczbą dzieci. Sytuację materialną zdecydowanie lepiej oceniają pełne rodziny oraz rodziny zrekonstruowane niż osoby samotnie wychowujące dzieci, oraz osoby

pozostające w związku partnerskim. Najlepiej sytuację materialną oceniają rodziny posiadające dzieci w wieku od 6 do 13 lat, nieznacznie niżej osoby posiadające dzieci w wieku od 13 do 18 lat, a najniżej osoby z dziećmi w wieku do 6 lat.

- Połowa badanych rodzin – 51,1% uważa, że ich dochód nie jest odpowiedni do zaspokojenia wszystkich potrzeb rodziny. Zbliżony odsetek ankietowanych – 45,3% uważa, że uzyskiwany dochód jest wystarczający, mając na względzie zaspokojenie potrzeb rodziny.
- W porównaniu do tych danych zdecydowanie o 15,4% zmniejszył się odsetek rodzin, które uważają, że uzyskiwany dochód jest wystarczający do zaspokojenia potrzeb rodziny. Jednocześnie o 14,8% wzrósł odsetek opinii świadczących o tym, że uzyskiwany dochód nie pozwala na zaspokojenie wszystkich potrzeb rodziny.
- Największy odsetek negatywnych wskazań dotyczących adekwatności dochodu do potrzeb rodziny odnotowano wśród rodzin posiadających trójkę lub większą liczbę dzieci oraz wśród rodzin z jednym dzieckiem. Uzyskiwane dochody nie są zdecydowanie wystarczające dla osób samotnie wychowujących dzieci w wieku do 18 lat.
- W opinii 80,8% respondentów obecna sytuacja życiowa rodziny nie jest lepsza, niż w 2017 roku. Wyniki odzwierciedlają obecne nastroje związane z sytuacją ekonomiczną w kraju. Wysoka inflacja, rosnące koszty życia, usług, konsumpcji i utrzymania rodziny znajdują odzwierciedlenie w wysokim stopniu niezadowolenia świnoujskich rodzin z obecnej sytuacji życiowej. Porównując dane z badania przeprowadzonego w 2019 roku, o 17,4% zmniejszył się odsetek rodzin, które uważają, że ich sytuacja życiowa uległa poprawie. Jednocześnie wyraźnie – o 19,4% wzrósł odsetek osób, które są przekonane o pogorszeniu ich sytuacji życiowej.
- W okresie ostatnich 5 lat najbardziej pogorszyła się sytuacja osób samotnie wychowujących dzieci. Zdaniem aż 85,9% badanych samotnie wychowujących dzieci ich sytuacja życiowa w okresie ostatnich 5 lat pogorszyła się, co może być związane z faktem, iż zaspokajanie potrzeb bytowych rodziny i wychowanie dzieci należy

przede wszystkim do tych osób, co przy znacznym wzroście kosztów życia skutkuje taką oceną.

- Z dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych o charakterze sportowo – rekreacyjnym uczestniczy 44,0% dzieci w wieku poniżej 18 roku życia. Odsetek dzieci z badanych rodzin korzystających z dodatkowych zajęć edukacyjnych wynosi 45,3%.
- W dni powszednie respondenci najwięcej czasu poświęcają na pracę zawodową, nieznacznie oraz poświęcają dzieciom, następnie część czasu poświęcają na obowiązki domowe, niewielką część czasu są w stanie wygospodarować na hobby i inne zajęcia niezwiązane z obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi. W weekend na pierwszym miejscu znajduje się czas poświęcony dziecku lub dzieciom, który stanowi niemal połowę czasu przeznaczonego na różne aktywności, blisko jedna trzecia czasu jest poświęcana na obowiązki domowe, pozostała część czasu na hobby i podobne zajęcia, a niewielka jego część na pracę zawodową.
- Zdecydowana większość respondentów – 81,3%, swój wolny czas spędza wspólnie z całą rodziną (żoną/mężem oraz dzieckiem/dziećmi). 38,8% badanych koncentruje swoją uwagę w czasie wolnym tylko na potomstwie, 17,1% badanych angażuje się w relacje z dalszą rodziną, a nieco więcej - 20,7% utrzymuje kontakt z przyjaciółmi. Tylko 3,0% respondentów wskazuje na spędzanie czasu samotnie lub tylko ze współmałżonkiem, czy partnerem.
- Swój wolny czas dzieci w rodzinach spędzają przede wszystkim na świeżym powietrzu – 65,4%, Kolejne formy wypełniania wolnego czasu to spędzanie go przed komputerem/telefonem/tabletem – 52,6% wskazań, następnie oglądanie telewizji - 31,1%. Część dzieci w wolnym czasie uprawia sport - 14,0%, natomiast 12,4% dzieci nudzi się w czasie wolnym. Czytanie w wolnym czasie wskazało tylko 5,6% respondentów.
- Rodzice wspólnie z dziećmi najchętniej poświęcają wolny czas na wspólne spacer - 58,0%. Znaczna grupa badanych – 28,9% spędza czas z dziećmi w sposób określony

jako „po prostu spędzamy razem czas”. Nieco ponad jedna czwarta respondentów - 27,0% wymieniła aktywności na placu zabaw. Część badanych rodziców - 16,6% wskazało na wspólne odrabianie lekcji. 14,4% badanych spędza wspólny czas na rozmowach z dziećmi, natomiast 12,7% na wspólnym uprawianiu sportu. Zbliżony odsetek badanych - 12,4% wypełnia wspólnie czas z dziećmi na oglądaniu telewizji. 11,7% badanych wskazało wycieczki poza miasto.

- Ponad połowa świnoujskich rodzin uczestniczących w badaniu – 64,9% w okresie ostatnich 5 lat spędziła ze sobą wspólne wakacje poza miejscem zamieszkania. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2019 roku zwiększył się (o 11,1%) odsetek rodzin, które w okresie ostatnich 5 lat spędziło wspólnie z dziećmi wakacje.
- Oczekiwania świnoujskich rodzin w zakresie możliwości uczestnictwa w imprezach i wydarzeniach kulturalnych miasta Świnoujście dotyczą przede wszystkim możliwości wspólnego uczestnictwa w festynach i jarmarkach – 68,3% wskazań, a także wspólnego wyjścia do kina – 35,1%. Blisko jedna trzecia badanych rodzin – 28,9% chciałaby uczestniczyć w wielkich koncertach uznanych gwiazd. Podobny odsetek badanych - 27,3% wskazał na widowiska kabaretowe. Nieznacznie mniej badanych – 17,7% chciałoby uczestniczyć z rodziną w koncertach światowych gwiazd. 13,0% ankietowanych jest zainteresowanych wspólnym uczestnictwem z dziećmi w festiwalach filmowych.
- Część świnoujskich rodzin - 27,1% nie odwiedza instytucji działających w sferze kultury oraz nie korzysta z oferty kulturalnej na terenie Świnoujścia.
- Wyniki pokazują, że uczestnictwo w życiu kulturalnym jest na niskim poziomie – 10 razy w roku to mniej, niż średnio raz w miesiącu, a tylko 6,3% respondentów deklaruje taką częstotliwość uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. Oznacza to, że uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta Świnoujście jest na przeciętnym lub niskim poziomie. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2019 roku stopień partycypacji w ofercie kulturalnej miasta Świnoujście pozostaje na zbliżonym poziomie.

- Korzystanie rodzin z obiektów sportowo – rekreacyjnych na terenie miasta Świnoujście charakteryzuje się przeciętną częstotliwością. Ponad połowa badanych – łącznie 53,6% korzysta z nich incydentalnie, czyli bardzo rzadko lub rzadko. Jedna trzecia rodzin - 31,8% często lub bardzo często korzysta z takich obiektów.
- W porównaniu do 2019 roku częstotliwość korzystania z obiektów sportowo – rekreacyjnych znajduje się na wyższym poziomie. Porównując dane z poprzedniego badania, wynika, że o 15,5% wzrósł odsetek rodzin, które korzystają z takich obiektów regularnie (często i bardzo często). Jednocześnie o 11,8% spadł odsetek rodzin, które wcale nie korzystają z takich obiektów.
- Największą barierą uniemożliwiającą rodzinom korzystanie z obiektów sportowo – rekreacyjnych oraz utrudniającą pełniejszy dostęp do oferty sportowo – rekreacyjnej miasta Świnoujście są przede wszystkim zdecydowanie zbyt wysokie koszty i opłaty wstępu. Rodziny nie korzystają także z takiej oferty, ponieważ uważają, że obecna oferta miasta nie jest interesująca dla rodzin. Inną barierą partycypacyjną jest nadmierne zagęszczenie klientów.
- Opinia na temat dostosowania oferty sportowo-rekreacyjnej skierowanej do rodzin jest dość pozytywna. Warto zaważyć, że w porównaniu do danych pochodzących z badania przeprowadzonego w 2019 roku zdecydowanie (o 27,4%) wzrósł odsetek pozytywnych opinii świadczących o dopasowaniu oferty sportowo – rekreacyjnej miasta Świnoujście do potrzeb i wymagań świnoujskich rodzin. Takie dane oznaczają, że oferta sportowo – rekreacyjna miasta Świnoujście w okresie ostatnich lat została w dużym stopniu zoptymalizowana i dopasowana do oczekiwań rodzin z dziećmi.
- W zakresie czynników chroniących rodzinę wynika, że najważniejsza dla badanych jest rodzina oraz zdrowie. Na kolejnych miejscach są edukacja, normy i wartości, zasady oraz praca. Najmniej ważna spośród czynników kształtujących system normatywny w rodzinie jest religia.

- Z pomocy przy wychowywaniu dzieci korzysta więcej niż co trzecia badana świnoujska rodzina – 37,1%.
- Badanym rodzinom w zakresie wychowywania i sprawowania opieki nad dzieckiem bądź dziećmi najczęściej pomagają rodzice. Zdecydowanie mniejszy odsetek badanych korzysta z pomocy dziadków lub innych członków rodziny.
- Swoje dzieci za dobre zachowanie nagradza 68,6% rodzin ze Świnoujścia. W odniesieniu do danych z 2019 roku o 16,9% spadło poparcie dla stosowania systemu nagród w odpowiedzi na dobre zachowanie dziecka/dzieci.
- Spośród możliwych sposobów nagradzania dzieci za dobre zachowanie, zdecydowanie najczęściej praktykowanym systemem nagród jest stosowanie pochwał za dobre zachowanie oraz przytulanie i okazywanie pozytywnych uczuć. Wyrażnie mniej popularnym sposobem nagradzania dzieci jest pozwalanie im na ulubione czynności, które na co dzień są limitowane, takie jak granie w gry, oglądanie telewizji.
- Zdecydowana większość badanych rodziców – 66,1% wyciąga konsekwencje wobec nieodpowiedniego zachowania swojego dziecka/dzieci. W porównaniu do badania zrealizowanego w 2019 roku o 9,8% spadło poparcie wobec stosowania systemu kar w odpowiedzi na złe zachowanie dziecka.
- Najpowszechniej stosowaną karą przez rodziców jest słowna kara – upomnienie, mówienie o złym zachowaniu. Drugą z powszechnie stosowanych kar jest zakaz korzystania z Internetu oraz telefonu. Kolejne kary to zabranie dzieciom komputera lub telefonu oraz niekupowanie dziecku tego, czego chce.
- Większość badanych rodzin – 82,3% nie problemów wychowawczych z dziećmi.
- Rodziny, które mają problemy wychowawcze, uważają, że największym problemem jest niegrzeczne zachowanie dzieci (przeklinanie, pyskowanie). Inne ważne problemy wychowawcze w rodzinach to: nadmierne korzystanie z internetu/telefonu, złe wyniki w nauce oraz agresja.

- Profesjonalnej pomocy w związku z jakimikolwiek problemami wychowawczymi z dzieckiem/dziećmi poszukiwało 11,1% badanych respondentów.
- Rodzice w związku z problemami z dzieckiem / dziećmi najczęściej poszukują pomocy u pedagoga lub psychologa, nauczyciela oraz samodzielnie poszukują wiedzy z Internetu lub w książkach.
- Przyczyną braku fachowej konsultacji jest przede wszystkim próba samodzielnego poradzenia sobie z problemem, mała skala problemu oraz jednorazowe wystąpienie problemu.
- Uwzględniając częstotliwość konfliktów w rodzinie, należy stwierdzić, że co najmniej raz w miesiącu dochodzi do konfliktu w przypadku 35,3% rodzin. Mniejsze natężenie konfliktów – 1-2 razy w roku lub kilka razy w roku odnotowano łącznie u 24,9% respondentów. Rzadziej niż raz w roku do konfliktów dochodzi w 13,4% badanych rodzin. 15,4% respondentów deklaruje, że w ich rodzinach nie ma konfliktów.
- Konflikty w badanych świnoujskich rodzinach wynikają najczęściej z kłótni dzieci z rodzicami lub z jednym z rodziców, kłótnie dzieci między sobą oraz kłótni między rodzicami.
- Skala i rozmiar konfliktów rodzinnych nie jest duża. Zdecydowana większość uczestników badania – 88,7% uważa, że podłożem konfliktów są codzienne sprawy i obowiązki. Są to najczęściej drobne konflikty, które łatwo przychodzą, ale szybko też się kończą.
- Czynniki, które generują konflikty w świnoujskich rodzinach to przede wszystkim niewypełnianie obowiązków domowych przez członków rodziny. Kolejne czynniki powodujące konflikty w rodzinie to: złe zachowanie członków rodziny (przeklinanie, pyskowanie), charakter dziecka (skłonność do konfliktów), złe wyniki w nauce dziecka oraz charakter męża / żony / partnera / partnerki i ich skłonność do konfliktu.
- Zdecydowana większość badanych rodzin (członków rodziny) – 98,4% nie miało konfliktu z prawem.

- Metodą na podnoszenie kompetencji rodzicielskich praktykowaną przez największą grupę rodziców jest wymiana doświadczeń z innymi rodzicami. Kolejnymi źródłami poszerzania wiedzy o rodzicielstwie są książki oraz porady. Niemal co trzeci uczestnik badania nie korzysta z żadnych metod podnoszenia swoich umiejętności rodzicielskich.
- 22,4% badanych rodziców nieletnich dzieci ma wiedzę na temat warsztatów dla rodziców organizowanych przez miasto Świnoujście (to o 8,9% mniej niż w badaniu przeprowadzonym w 2019 roku). Informację o spotkaniach i warsztatach dla rodziców respondenci pozyskali przede wszystkim od znajomych lub rodziny, ze szkoły oraz z portali społecznościowych.
- Blisko połowa badanych rodziców – 48,7% wykazuje zainteresowanie uczestnictwem w darmowych warsztatach lub szkoleniach organizowanych przez miasto Świnoujście, które mają na celu podniesienia kompetencji rodzicielskich.
- Rodziców, którzy są zainteresowani partycypacją w szkoleniach i warsztatach, najbardziej interesuje tematyka szkoleń dotycząca dorastania dzieci, uzależnień od Internetu i gier oraz z zakresu edukacji seksualnej.
- Głównym powodem braku zainteresowania udziałem w tego rodzaju warsztatach lub szkoleniach organizowanych przez miasto Świnoujście jest brak czasu na takie spotkania. Innym ważnym powodem jest brak potrzeby uczestnictwa w takich warsztatach i szkoleniach.
- Spośród zachęt, które przekonałyby rodziców posiadających dzieci w wieku do 18 lat do uczestnictwa w darmowych warsztatach organizowanych przez miasto, wymienić należy: interesującą tematykę warsztatów/zajęć, możliwość uczestniczenia w zajęciach w formie on-line, prowadzenie warsztatów przez specjalistów oraz dogodne terminy.
- 43,3% badanych rodziców korzysta z serwisów społecznościowych, w celu uzyskania porad ich użytkowników na temat spędzania wolnego czasu oraz czyta artykuły na ten temat. To aż o 19,3% więcej niż w badaniu przeprowadzonym w 2019 roku.

- Duża grupa respondentów - 40,4% rodziców bierze udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych w zakresie spędzania wolnego czasu. Jest to zdecydowanie większy odsetek rodziców, którzy deklarowali udział w takich wydarzeniach niż w badaniu realizowanym w 2019 roku, kiedy to odsetek pozytywnych wskazań wynosił 20,6%.
- Niemal co trzeci ankietowany rodzic – 29,1% korzysta z serwisów społecznościowych, porad innych użytkowników takich serwisów, bądź wiedzy zdobytej w artykułach na temat kompetencji rodzicielskich. W porównaniu do danych z 2019 roku nieznacznie spadł (o 3,2%) odsetek rodziców deklarujących korzystanie z serwisów społecznościowych w zakresie dotyczącym umiejętności rodzicielskich.
- 18,6% respondentów bierze udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych dotyczących kompetencji rodzicielskich. To o 1,0% mniej niż w 2019 roku.
- Problemy społeczne, które spotykają osoby niepełnosprawne mieszkające w Świnoujściu to zdaniem badanych utrudniony dostęp do rehabilitacji usprawniającej. Inne problemy to trudności w podjęciu zatrudnienia oraz bariery architektoniczne w miejscach publicznych. Problemem jest także zdaniem badanych ograniczony dostęp do niespecjalistycznych usług opiekuńczych oraz ograniczony dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych. Inne ważne problemy, z którymi borykają się niepełnosprawni mieszkańcy Świnoujścia to także problemy zdrowotne oraz brak akceptacji w środowisku.
- Wśród preferowanych form wsparcia dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, ponad połowa respondentów wymieniła rehabilitację usprawniającą. Więcej niż co trzeci uczestnik badania wskazał na likwidację barier architektonicznych. Część badanych wymieniło niespecjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. Inne ważne formy wsparcia, które powinny być dedykowane dla osób niepełnosprawnych to między innymi: pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia, wsparcie zdrowotne, wsparcie psychologiczne oraz lepszy dostęp do warsztatów terapii zajęciowej.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Płeć respondentów.....	7
Rysunek 2. Wiek respondentów.....	7
Rysunek 3. Miejsce zamieszkania respondentów.....	8
Rysunek 4. Struktura badanych rodzin z uwzględnieniem liczby dzieci do 18 roku życia.....	9
Rysunek 5. Wiek dzieci.....	9
Rysunek 6. Struktura rodzin z uwzględnieniem modelu wychowania.....	10
Rysunek 7. Warunki mieszkaniowe świnoujskich rodzin.....	10
Rysunek 8. Metraż pokoi w mieszkaniach lub domach badanych świnoujskich rodzin.....	11
Rysunek 9. Czy Pani/Pana zdaniem powierzchnia mieszkania w odniesieniu do liczby członków rodziny jest?	12
Rysunek 10. Sytuacja na rynku pracy respondentów oraz ich małżonków lub partnerek/partnerów. ..	13
Rysunek 11. Sytuacja materialna świnoujskich rodzin.....	14
Rysunek 12. Czy uważa Pani/Pan, że uzyskiwany dochód jest wystarczający dla potrzeb rodziny? ..	15
Rysunek 13. Czy w okresie ostatnich 5 lat sytuacja życiowa Pani/Pana rodziny zmieniła się?	16
Rysunek 14. Czy Pani/Pana dzieci korzystają z dodatkowych zajęć sportowo – rekreacyjnych?.....	17
Rysunek 15. Czy Pani/Pana dzieci korzystają z dodatkowych zajęć edukacyjnych?	18
Rysunek 16. Rozkład dziennego czasu w tygodniu i w weekend.....	19
Rysunek 17. Z kim najczęściej spędza Pani/Pan swój czas wolny?	20
Rysunek 18. W jaki sposób Pani/Pana dzieci najchętniej wypełniają swój czas wolny?	21
Rysunek 19. Sposoby spędzania wspólnie wolnego czasu rodziców i dzieci.....	22
Rysunek 20. Sposoby spędzania wakacji przez dzieci.....	23
Rysunek 21. Czy w okresie ostatnich 5 lat spędziła Pani/Pan całą rodziną wspólne wakacje poza miejscem zamieszkania?.....	23
Rysunek 22. W jakich imprezach kulturalnych Pan/Pani rodzina chciałaby uczestniczyć?	25
Rysunek 23. Jak często w roku Pani/Pana rodzina uczestniczy w imprezach artystycznych i kulturalnych w Świnoujściu oraz odwiedza instytucje i inne jednostki działające w sferze kultury w Świnoujściu?	26
Rysunek 24. Czy oferta kulturalna Świnoujścia jest dostosowana do rodzin z dziećmi?	27
Rysunek 25. Jak często Pani/Pana rodzina korzysta z obiektów rekreacyjno-sportowych znajdujących się na terenie miasta Świnoujście?	28
Rysunek 26. Bariery uczestnictwa w ofercie rekreacyjno-sportowej miasta Świnoujście?	29
Rysunek 27. Czy oferta sportowo – rekreacyjna miasta Świnoujście jest dostosowana do potrzeb i oczekiwań rodzin?	30
Rysunek 28. Ocena stanu zdrowia rodziców w świnoujskich rodzinach.....	31
Rysunek 29. Ocena stanu zdrowia dzieci w świnoujskich rodzinach.....	32
Rysunek 30. Poziom istotności w rodzinie poszczególnych elementów. Średnia ocena.....	33
Rysunek 31. Korzystanie z czyjejś pomocy przy wychowywaniu dzieci.....	34

Rysunek 32. Źródła pomocy.....	34
Rysunek 33. Sposób wychowania dzieci najbliższy respondentowi.....	35
Rysunek 34. Stosowanie nagród za dobre zachowanie dziecka.....	36
Rysunek 35. Sposoby nagradzania dzieci.....	37
Rysunek 36. Stosowanie kar za złe zachowanie dziecka.....	37
Rysunek 37. Sposoby karania dzieci.....	38
Rysunek 38. Problemy wychowawcze w rodzinach.....	39
Rysunek 39. Problemy wychowawcze.....	40
Rysunek 40. Czy poszukiwał(a) Pani/Pan profesjonalnej pomocy w związku z problemami wychowawczymi z dzieckiem/dziećmi?.....	40
Rysunek 41. Źródła poszukiwania profesjonalnej pomocy.....	41
Rysunek 42. Powody nie korzystania z profesjonalnej pomocy.....	42
Rysunek 43. Częstotliwość konfliktów w rodzinie.....	43
Rysunek 44. Uczestnicy konfliktów.....	43
Rysunek 45. Skala konfliktów występująca w rodzinie.....	44
Rysunek 46. Najczęstsza przyczyna konfliktów.....	45
Rysunek 47. Rodzaje problemów występujących w domu.....	46
Rysunek 48. Konflikty z prawem.....	46
Rysunek 49. Metody podnoszenia swoich umiejętności rodzicielskich.....	47
Rysunek 50. Częstotliwość korzystania z różnych źródeł wiedzy w celu podniesienia swoich umiejętności rodzicielskich.....	48
Rysunek 51. Czy słyszał(a) Pani/Pan o warsztatach/wykładach dla rodziców organizowanych przez miasto Świnoujście?.....	48
Rysunek 52. Źródła wiedzy o warsztatach/wykładach.....	49
Rysunek 53. Zainteresowanie udziałem w darmowych warsztatach, wykładach organizowanych przez miasto.....	49
Rysunek 54. Najciekawsza tematyka warsztatów.....	50
Rysunek 55. Czynniki zniechęcające do udziału w szkoleniach, warsztatach.....	51
Rysunek 56. Czynniki zachęcające do udziału w szkoleniach, warsztatach.....	52
Rysunek 57. Czy korzysta Pani/Pan z serwisów społecznościowych porad innych użytkowników serwisów społecznościowych, wiedzy zdobytej w artykułach w zakresie spędzania wolnego czasu?.....	53
Rysunek 58. Czy bierze Pani/Pan udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych w zakresie spędzania wolnego czasu?.....	53
Rysunek 59. Czy korzysta Pani/Pan z serwisów społecznościowych porad innych użytkowników serwisów społecznościowych, wiedzy zdobytej w artykułach w zakresie dotyczącym umiejętności rodzicielskich?.....	54
Rysunek 60. Czy bierze Pani/Pan udział w wydarzeniach promowanych za pośrednictwem serwisów społecznościowych w zakresie umiejętności rodzicielskich?.....	55

Rysunek 61. Z jakimi problemami społecznymi spotykają się Pani/Pana zdaniem osoby niepełnosprawne (ze znacznym bądź umiarkowanym stopniem niepełnosprawności) – mieszkające w Świnoujściu.	56
Rysunek 62. Jaka forma wsparcia/pomocy dla osób ze znacznym bądź umiarkowanym stopniem niepełnosprawności mieszkających w Świnoujściu jest Pani/Pana zdaniem najbardziej efektywna?..	57
Rysunek 63. Czy w Pani/Pana rodzinie występuje(a) osoba/osoby z niepełnosprawnością, u których zdiagnozowano brak możliwości samodzielnego zapewnienia sobie normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej?	58
Rysunek 64. Jaki rodzaj niepełnosprawności posiada/posiadają ta/te osoba(y)?	59
Rysunek 65. Jaki stopień niepełnosprawności posiada/posiadają ta/te osoba(y)? Aktualny stopień niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne)	60

Spis tabel:

Tabela 1. Dobór próby. Zrealizowana próba badawcza. (N=700)	6
---	---

Aneks – kwestionariusz ankiety